

Innkalling

Utvalg:	Kommunestyret
Møtested:	Laksforsen Turistkafé
Dato:	19.12.2017
Tidspunkt	Kl. 10:00

Forfall skal meldes via Møteportalen. Kan også meldes til Servicetorget i tillegg, tlf. 75182200.

Vararepresentanter møter kun ved spesiell innkalling.

Med henvisning til forvaltningsloven § 8, 3. ledd, vil en be om at beskjed om mulig inhabilitet blir meddelt Servicetorget.

Forvaltningsloven § 8, 3. ledd:

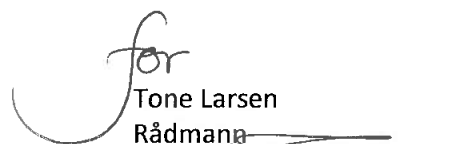
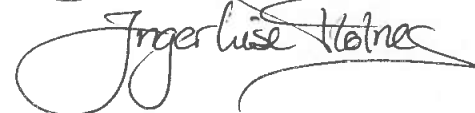
"Medlem skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre han ugild (inhabil). Før spørsmålet avgjøres, bør varamann eller annen stedfortreder innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad."

Sakliste

Sak nr.	Sakstittel	
066/17	Referatsaker	
067/17	Møteplaner 2018 - Formannskap - Fondsstyre - Administrasjonsutvalget og Kommunestyret	
068/17	Retningslinjer for behandling av alkoholbevillinger i Grane kommune - Rusforebyggende tiltak	
069/17	Forståelse av regler om ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste	
070/17	Oppdatering av serverløsning, tilleggsbevilgning.	
071/17	Tilskudd Karius og Baktus kulturbarnehage 2018	
072/17	Grunnerverv Mellommoen.	
073/17	Innføring av selvkost på vann og avløp.	
074/17	Vefsna Regionalpark - vedtektsendring og inngåelse av samarbeidsavtale mellom kommunene Vefsn, Hattfjelldal og Grane.	
075/17	Endringer av kart over løypenett for snøscooter i Grane kommune	
076/17	Detaljregulering for Helsetun Stormoen	
077/17	Helsetunbygging i økonomiplanperioden 2018-2021 - Finansiering	Unntatt offentlighet
078/17	Økonomiplan 2018-2021 med handlingsprogram og budsjett 2018	

Troførs, den 12. desember 2017

Bjørn Ivar Lamo
Ordfører

for
Tone Larsen
Rådmann

Grane kommune

ArkivKode: FE - 033
Arkivsak: 17/350
JournalpostID: 17/4173
Saksbehandler: Inger Lise Fløtnes
Dato: 13.12.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
066/17	Kommunestyret	19.12.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Referatsaker

Underliggende saker:

051/17, Ambulanseplan for Helgelandssykehuset

052/17, Avtale rundt flytting av minibank på Trofors.

053/17, Bolyst - Prosjektrapport 2017

054/17, Underretning om 10 nye naturreservater i Vefsn, Grane og Hattfjelldal

055/17, Protokoll SHMIL 16.11.17

Rådmannens innstilling:

Referatsaker tas til orientering.

Grane kommune

ArkivKode: FE - 033
Arkivsak: 17/318
JournalpostID: 17/3582
Saksbehandler: Inger Lise Fløtnes
Dato: 09.11.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
096/17	Formannskapet	22.11.2017
067/17	Kommunestyret	19.12.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Møteplaner 2018 - Formannskap - Fondsstyre - Administrasjonsutvalget og Kommunestyret

Sammendrag:

Forslag til møteplan 2018:

Formannskapet	Fondsstyret (Vefsna)	Administrasjonsutvalget	Kommunestyret
14.02.18	14.02.18	14.02.18	28.02.18
14.03.18			
18.04.18			26.04.18
16.05.18	16.05.18		
13.06.18		13.06.18	20.06.18
29.08.18			
12.09.18	12.09.18		26.09.18
17.10.18			
07.11.18		07.11.18	
21.11.18	21.11.18		
			19.12.18 *)
Møtestart kl. 09.00	Møtestart kl. 09.00	Møtestart kl. 09.00	Møtestart kl. 18.00
			*) = Dagmøte

Rådmannens innstilling:

Møteplaner 2018 for Formannskap - Fondsstyre - Administrasjonsutvalget og Kommunestyret vedtas.

Formannskapet 22.11.2017:

Møtebehandling:

Formannskapet ønsker budsjettseminar i juni.

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

FS- 096/17 Innstilling:

Møteplaner 2018 for Formannskap - Fondsstyre - Administrasjonsutvalget og Kommunestyret:

Formannskapet	Fondsstyret (Vefsna)	Administrasjons- utvalget	Kommunestyret
14.02.18	14.02.18	14.02.18	28.02.18
14.03.18			
18.04.18			26.04.18
16.05.18	16.05.18		
13.06.18		13.06.18	20.06.18
29.08.18			
12.09.18	12.09.18		26.09.18
17.10.18			
07.11.18		07.11.18	
21.11.18	21.11.18		
			19.12.18 *)
Møtestart kl. 09.00	Møtestart kl. 09.00	Møtestart kl. 09.00	Møtestart kl. 18.00
			*) = Dagmøte

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
026/17	Komité for helse og omsorg	23.11.2017
068/17	Kommunestyret	19.12.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Retningslinjer for behandling av alkoholbevillinger i Grane kommune - Rusforebyggende tiltak

Sammendrag:

Med bakgrunn i **Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven)** er det nødvendig at Grane kommune forsterker sine saksbehandlingsrutiner og f r dette forankret i øverste behandlingsmyndighet.

Det er utarbeidet et forslag til retningslinjer som skal kvalitetssikre saksbehandlingen rundt bevilningss knader i Grane.

Lovens formål:

Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.

Alkoholgrupper:

- alkoholholdig drikk gruppe 1: drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol
- alkoholholdig drikk gruppe 2: drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol
- alkoholholdig drikk gruppe 3: drikk som inneholder fra og med 22 til og med 60 volumprosent alkohol

Ulike typer bevillinger:

Skjenkebevilling:	
- alminnelig	Alminnelig bevilling vil si skjenkebevilling for skjenking av allmennheten hele eller deler av året. Eks: restauranter eller utesteder. For � inneha en allminnelig skjenkebevilling må virksomheten også ha en serveringsbevilling.
- enkeltanledning	Dette er en engangsbevilling for arrangementer som er åpnet for allmennheten og som gjennomføres en eller noen få kvelder/dager. Eks: Granedagene.

- ambulerende	Dette er en engangsbevilling for lukkede selskap (ikke åpent for allmenheten), eksempelvis klubbkveld, jubileum, bryllup etc. Regler for ambulerende: - lukket arr. - personlig invitasjon til arr. - må være påmeldt før arr. starter - må være tilknytning mellom arrangør og deltaker
- utvidet	Tilvirkning av alkoholholdig drikk, det vil si produksjon av drikk som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol, krever bevilling (utvidet) Bevillingsplikten gjelder ikke tilvirkning av alkoholholdig drikk med alkoholstyrke fra 2,5 – 22 volumprosent til eget bruk. Dersom virksomheten ønsker å drive engrossalg/videresalg til grossister eller andre med salgs- eller skjenkebevilling (restauranter, butikker, Vinmonopolet mv.) er det krav om statlig tilvirkningsbevilling. Virksomheten må også registreres hos skatteetaten.no.
Salgsbevilling:	
- detaljist	Salg av alkoholholdig drikk gruppe 1, i dagligvarehandel.

Kontroll og prikktildeling:

Kontroll med utøvelsen av kommunal bevilling til skjenking av alkoholholdig drikk og kommunal bevilling til salg av alkoholholdig drikk tilligger kommunen.

Bevillingsmyndigheten kan når som helst kreve tilgang til salgs- og skjenkestedets lokaler og regnskaper, herunder kreve å få nødvendige opplysninger om regnskap og drift fra bevillingshaver. Bevillingshaver plikter uten erstatning eller vederlag å utlevere nødvendige vareprøver til bevillingsmyndigheten.

Jfr. § 1-9.

Når det ved en salgs- og/eller skjenkekontroll avdekkes brudd på regelverket og det konkluderes med at bruddet er reelt plikter kommunen å tildele prikker etter det nasjonale prikktildelingssystemet. Hvis bevillingsinnehaver i løpet av to år får tolv prikker, er kommunen forpliktet til å inndra salgs- eller skjenkebevillingen i en uke. Når bevillingen er inndratt, kan ikke alkohol selges eller skjenkes.

Grane kommune benytter kontrolltjeneste fra Vefsn, dette skjer 1-2 ganger i året.

Det er sjelden at kontrollør møter opp på kveldstid når det er festlige arrangement. Så her får man ikke godt nok avdekket evt. brudd på lover/regler. Og heller får vi ikke brukt prikktildelingssystemet som kommunene skal ha tatt i bruk fra 01.01.16.

Burde lokal kontrollør utnevnes?

Aldersgrenser:

Salg, skjenking eller utlevering av alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 må ikke skje til noen som er under 18 år.

Salg, skjenking eller utlevering av alkoholholdig drikk gruppe 3 må ikke skje til noen som er under 20 år.

Jfr. §1-5.

I Grane har det vært praktisert aldersgrense 15 år på offentlige fester, selv om det foregår skjenking av alkohol (til de over 18 år)

I forhold til folkehelse- og rusforebyggende arbeid må det vurderes om Grane skal pålegge arrangører å ha 18årsgrense ved arrangement hvor det skal selges alkohol. Ønskes 15årsgrense innvilges ikke skjenkebevilling.

Dette ønskes innarbeidet i Grane kommunes Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2018 – 2021 som er vedtatt i Kommunestyret 27. september 2017, sak 039/17.

Bevillingsgebyr:

Alle som har en fast salgs- eller skjenkebevilling må hvert år betale et bevillingsgebyr til kommunen. Størrelsen på gebyret avhenger av hvor mye alkohol som selges. Opplysninger om alkoholsalget skal oppgis i omsetningsoppgave.

Bevillingsgebyret utgjør pr. år minimum kr. 1.570,- for dagligvarehandel og minimum kr. 4.900,- for skjenkesteder. Satsene for bevillingsgebyret finnes i alkoholforskriften. (reguleres årlig)

Jfr. § 7-1.

Grane kommune har ikke tidligere krevd gebyrer ved enkeltbevillinger og ambulerende bevillinger. Det skal kreves gebyr ved Ambulerende bevilling, denne er satt til kr. 350,- pr. arrangement.

Jfr. Alkoholforskriften.

Det skal også kreves gebyrer for enkeltanledninger: Bevillingsmyndigheten fastsetter gebyret, og det anbefales samme beløp som ved amb.bev. – Kr. 350,- pr. arrangement. Gebyret tilfaller kommunen.

Vurdering:

Kontroll/Prikktildeling, Gebyrer og 18års-grense på offentlige fester er momenter som Grane kommune ikke har praktisert fullt ut, men som må ses på som nødvendig at innarbeides snarlig.

Dette er tatt med i forslag til Retningslinjer for behandling av alkoholbevillinger og ønskes gjort gjeldende fra 01.01.18.

Rådmannens innstilling:

Kontroll og prikktildeling foretas av bevillingsmyndigheten selv (Grane kommune v/Komite for helse og omsorg). Som kontrollør utnevnes fra komiteen: _____

Kontrolløren følger det nasjonale prikktildelingssystemet som trådte i kraft fra 1. januar 2016.

Grane kommune beholder fortsatt kontrolltjenesten fra Vefsn kommune, som utfører en årlig overordnet kontroll på både skjenkesteder og salgssteder.

Aldersgrense ved offentlige fester der det søkes om skjenkebevilling: 18 år.

Om det ønskes 15årsgrense på offentlige fester innvilges ikke skjenkebevilling.

Dette innarbeides i Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2018 – 2021.

Retningslinjer for behandling av alkoholbevillinger godkjennes.

Gjøres gjeldende fra 01.01.18.

Komité for helse og omsorg 23.11.2017:

Møtebehandling:

Forslag:

Grane kommune beholder fortsatt kontrolltjenesten fra Vefsn kommune som årlig utfører overordnet kontroll på skjenkesteder og salgssteder.

Årsrapporter fra skjenkekontrollene skal refereres i Komite for helse og omsorg.

Aldersgrensen ved offentlige fester der det søkes om skjenkebevilling: 18 år.

Om det ønskes 15-årsgrense på offentlig fester, innvilges det ikke skjenkebevilling.

Dette innarbeides i Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2018 – 2021.

Retningslinjer for behandling av alkoholbevillinger godkjennes.

Endringen gjøres gjeldende fra 1.1.2018.

Enstemmig vedtatt.

KHO- 026/17 Innstilling:

Grane kommune beholder fortsatt kontrolltjenesten fra Vefsn kommune som årlig utfører overordnet kontroll på skjenkesteder og salgssteder.

Årsrapporter fra skjenkekontrollene skal refereres i Komite for helse og omsorg.

Aldersgrensen ved offentlige fester der det søkes om skjenkebevilling: 18 år.

Om det ønskes 15-årsgrense på offentlig fester, innvilges det ikke skjenkebevilling.

Dette innarbeides i Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2018 – 2021.

Retningslinjer for behandling av alkoholbevillinger godkjennes.

Endringen gjøres gjeldende fra 1.1.2018.

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
069/17	Kommunestyret	19.12.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.
Denne saken er lagt inn i sakssystemet av Grane kommunes administrasjon etter ordre fra Kontrollutvalget. Rådmannens plikt jfr Kommunelovens § 23, pkt 2 er satt til side.

Forståelse av regler om ulegitimert tappt arbeidsfortjeneste

Trykte vedlegg:

05.12.2017	58035	Behandlingssak til kommunestyret fra kontrollutvalget - Forståelse av regler om ulegitimert tappt arbeidsfortjeneste.
24.11.2017	57812	Forståelsen av hva som dekkes av ulegitimert tappt arbeidsfortjeneste, svar til kontrollutvalget.

Sammendrag:

Kontrollutvalget har sett på kommunens regler om møtegodtgjørelse til de folkevalgte i Grane kommune hvor det i reglens kapittel 4 (vedr. tappt arbeidsfortjeneste) foreligger følgende ordlyd i underkapittel 4.1:

4.1 Ulegitimert

Godtgjørelse for tappt arbeidsfortjeneste uten legitimasjon fastsettes av kommunestyret. Satsen fastsettes til 0,2 % av ordførerens godtgjørelse.

Folkevalgte som er selvstendig næringsdrivende eller uten fast lønnsinntekt, får dekket tapet med en sats fastsatt til 0,2 % av ordførerens godtgjørelse.

Det er en forutsetning at de folkevalgte har et sannsynliggjort tap som skal godtgjøres. Det forutsettes at alle typer inntektstap kan dekkes. Dette gjelder også at grupper uten fast lønnet arbeid, skal få erstattet tap i arbeidsinntekt når de må forsømme sine ordinære gjøremål. Som eksempel på slike grupper kan nevnes husmødre, personer under utdanning, pensjonister, frilansere mv.

Kontrollutvalget har på forespørsel til rådmannen mottatt tilbakemelding som belyser tematikken noe nærmere – jfr. vedlagte notat fra rådmannen til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget mener ordlyden i reglens kapittel 4.1 er utydelig og kan misforstås, bl.a. med den konsekvens at::

- utydelig ordlyd kan være til hinder for at folkevalgte søker gyldige dekningstilfeller,
- utydelig ordlyd kan gjøre det vanskelig å etterprøve avgjørelser fra dekningsøknader.

Kontrollutvalget behandlet saken i møte den 29.11.2017 (KU-sak 033/17) og fattet følgende vedtak:

1. KU-sekretær bes lage utkast til kommunestyresak med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret ber rådmannen ved neste revisjon av «Regler om møtegodtgjørelser til de folkevalgte i Grane kommune» vurdere tydeliggjøring av reglementets pkt. 4.1.

Notat datert 24.11.2017 fra rådmann vedlegges som dokument til kommunestyresaken.

2. Utkastet til kommunestyresak sendes til kontrollutvalgets medlemmer for endelig godkjenning før saken oversendes til kommunestyret.

Kontrollutvalgets innstilling:

Kommunestyret ber rådmannen ved neste revisjon av «Regler om møtegodtgjørelser til de folkevalgte i Grane kommune» vurdere tydeliggjøring av reglementets pkt. 4.1.

Notat

Kontrollutvalget

Forståelsen av hva som dekkes av ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste, svar til kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets vedtak:

Kontrollutvalget vedtok i møte 13.09.2017 (KU-sak 028/17) å be rådmannen gi en skriftlig tilbakemelding innen 01.11.2017 om hvordan gjeldende regler for ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste skal forstås, herunder hvilke typer «ordinære gjøremål» som kan kreves kompensert. Om ønskelig kan den skriftlige tilbakemeldingen suppleres med muntlige opplysninger i kontrollutvalgets møte den 13.11.2017.

Grane kommunes reglement for ulegitimert godtgjørelse til folkevalgte:

Ulegitimert Godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste uten legitimasjon fastsettes av kommunestyret. Satsen fastsettes til 0,2 % av ordførerens godtgjørelse. Folkevalgte som er selvstendig næringsdrivende eller uten fast lønnsinntekt, får dekket tapet med en sats fastsatt til 0,2 % av ordførerens godtgjørelse. Det er en forutsetning at de folkevalgte har et sannsynliggjort tap som skal godtgjøres. Det forutsettes at alle typer inntektstap kan dekkes. Dette gjelder også at grupper uten fast lønnet arbeid, skal få erstattet tap i arbeidsinntekt når de må forsømme sine ordinære gjøremål. Som eksempel på slike grupper kan nevnes husmødre, personer under utdanning, pensjonister, frilansere mv.

Videre om beregningsmåte:

Beregningsmåter fortolkning (Gjelder både legitimerede og ulegitimerte) 5 timer eller mer regnes som hel dag. For fravær under 5 timer betales timegodtgjøring som utgjør en 75 % av dagsgodtgjøringen. For fravær på 3 timer eller mindre betales en minimumssats tilsvarende 3 timegodtgjøringer. Legitimasjons- og fortolkningsspørsmål vedrørende utgiftsdekning legges til formannskapet. Ansatte i offentlige etater eller andre som opprettholder lønn fra arbeidsgiver ved fravær for å ivareta offentlige verv, får ikke utbetalt vederlag for tapt arbeidsfortjeneste. Administrasjonen i Grane kommune opplyser om størrelse på ordførerens godtgjørelse pr.1.januar, og som legges til grunn for utrekning av de ulike satsene.

I reglementet til Grane kommune er det ikke satt opp hva som kan dekkes eller hvordan det skal dokumenteres. Selv om det er ulegitimerte utgifter, betyr det ikke at Grane kommune skal utbetale uten en viss sannsynlighet for at det faktisk skjer et tap. Og helst med kvittering/dokumentasjon.

Rådmann støtter seg til NOU 1990:13: "Det er forutsatt at også grupper uten fast lønnet arbeid skal få erstattet tap i arbeidsinntekt når de må forsømme sine ordinære gjøremål for å ivareta tillitsverv. Eksempel på slike grupper er husmødre, studenter, pensjonister, free-lancere m.v."

Erstatningen som skal gis for denne type inntektstap kan det imidlertid være problematisk å beregne. Ofte vil løsningen være å gi erstatning etter satsene for ulegitimert tap.

På samme måte som i dag skal det fastsettes ulike satser for legitimerede og ulegitimerte tap. De folkevalgte har imidlertid krav på dekning også av tap som ikke lar seg legitimere, hvor disse er tilstrekkelig sannsynliggjort."

Det er altså krav om at ulegitimerte inntektstap sannsynliggjøres. For pensjonister spesielt vil det i praksis kunne bli vanskelig å sannsynliggjøre et slikt tap.

Det må imidlertid være opp til kommunen/fylkeskommunen i det enkelte tilfelle å avgjøre om kravene er tilstrekkelig sannsynliggjort.

Noen kommuner utbetaler ulegitimert tap kun overfor utvalgsmedlemmer som er registrert som selvstendig næringsdrivende. Kåfjord kommune er en av kommunene med nytt reglement (2017), de beskriver dette slik:

Ulegitimert tap for personer med arbeidsinntekt, husmødre/husfedre og studenter/skoleelever over 18 år - inntil kr 500,- pr. dag. For studenter/skoleelever under 18 år - kr 500,- pr dag.

Utvalgsmedlem som oppebærer 100% trygd/pensjon, antas å ikke ha tap i arbeidsinntekt.

Trygdede/pensjonister med en trygd/pensjon på under 100%, gis erstatning for tapt arbeidsfortjeneste dersom:

1. *Tap i arbeidsinntekt kan dokumenteres.*
2. *Vedkommende er registrert som selvstendig næringsdrivende.*

Rådmann vurderer dette slik:

Det må være et reelt tap og det må kunne sannsynliggjøres/bevises ved å legges fram kvitteringer eller lignende. Det kan være at dersom vedkomne folkevalgt (som ikke er yrkesaktiv) har bestilt en vare og blir forhindret i selv å kunne motta varen og må be om assistanse fra andre. Et eksempel kan være at en må bestille håndverker fordi en selv er opptatt i møte og kan ikke gjøre det som var tenkt. Når et møte er annonsert i god tid, er det representantens oppgave å sørge for at det ikke skjer slikt planlagt. Det kan forekomme ved

- innkalling av vara på kort varsel
- det oppstår en akuttsituasjon med noe som må utføres, enutførelse den folkevalgte kunne utført selv, men pga møte i folkevalgt organ må det innhentes bistand.
- Barnepass, hundepass, tilsyn med nære pårørende

Grane kommune har åpnet opp for adgang til legitimasjonsfri erstatning av utgifter som er vanskelige å dokumentere. Rådmann ønsker ikke krav uten legitimasjon, hvis det er mulig å legge fram kvittering eller liknende. Er beløpet høyere enn satsene som gjelder for ulegitimerte krav, må det imidlertid være adgang til å fremme et ulegitimert krav hvis man ønsker det.

Hva som skal regnes som tilstrekkelig legitimasjon for et erstatningskrav, er det opp til kommunen å avgjøre, og må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. I Grane kommune er det formannskapet som skal vurdere fortolkningsspørsmålet.

Rådmannens tolkning har således liten verdi.

Dersom reglementet til Grane kommune er å misforstå, vil det være riktig å ta reglementet opp til ny behandling. Rådmann vil sannsynligvis i sin innstilling fremme forslag tilsvarende det Kåfjord kommune har i sitt reglement.

Med hilsen

Tone Larsen
Rådmann

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
097/17	Formannskapet	22.11.2017
070/17	Kommunestyret	19.12.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Oppdatering av serverløsning, tilleggsbevilgning.

Sammendrag:

Grane kommunes serverpark drar på årene, og har gradvis blitt mer ustabil og krevende å drifte. De eldste serverne i drift er syv år gamle, og den nyeste er nesten fem år. Det anbefales derfor sterkt å oppdatere dagens serverløsning. Ettersom 2018 ser ut til å bli mer økonomisk krevende enn 2017, anses det gunstig å forsere innkjøpet.

Vurdering:

Grane kommune har i dag et servercluster (flere servere som opptre som én) bestående av tre servere, hvor to er syv år gamle og den tredje nærmer seg fem. Disse er p.t. ikke bestykket tilstrekkelig til å tåle at én av dem slutter å virke uten at det får store konsekvenser for brukerne (redundans). I tillegg har vi det siste året hatt tiltakende driftsavbrudd pga. at fysiske servere går ned, eller at virtuelle servere går i heng. Sistnevnte blant annet pga. manglende maskinressurser (minne og prosessorkraft, først og fremst).

Rent konkret har blant andre kommunekassen hatt for mange driftsavbrudd det siste året, noe som stort sett henger på serverkapasitet.

I tillegg har vi sett en økt hyppighet rent generelt med at ansatte ikke kommer inn på systemene, da en av serverne i clusteret går ned, og det ikke er tilstrekkelig kapasitet for å ha alle som trenger det inne på systemene samtidig.

Ettersom antallet systemer økende, vil ikke problemet avta.

Kostnaden på ny løsning settes til kr. 250.000 (+ mva.)

Ettersom Grane kommunes økonomiske situasjon ser ut til å bli mer krevende i 2018 enn innværende år, anbefales det å forsere dette innkjøpet, og skjære ned tilsvarende på IKT-budsjettet for 2018 (ansvar 1300).

Rådmannens innstilling:

Innkjøp av ny serverløsning foretas i 2017. Kr. 250.000 reguleres inn på ansvar 1300 (IKT) med følgende kontering:

1300.32202.120	250.000 D
8100.39400.880 (25699001)	250.000 K

Formannskapet 22.11.2017:**Møtebehandling:**

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

FS- 097/17 Innstilling:

Innkjøp av ny serverløsning foretas i 2017. Kr. 250.000,- reguleres inn på ansvar 1300 (IKT) med følgende kontering:

1300.32202.120	250.000 D
8100.39400.880 (25699001)	250.000 K

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Komité for oppvekst og kultur	
071/17	Kommunestyret	19.12.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Tilskudd Karius og Baktus kulturbarnehage 2018

Sammendrag:

Tilskudd til private barnehager tildeles etter. Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager.

Kommunen skal yte tilskudd til private barnehager. Det er kommunens driftsutgifter i egen barnehage to år f r tilskudds året som danner grunnlag for beregning av kommunens driftstilskudd. Tilskuddet består av et **driftstilskudd** (lønns- og driftsmidler) og et **kapitaltilskudd** (avskrivning og renter på bygninger og andre anleggsmidler).

Det skal beregnes driftstilskudd separat for store barn og små barn (under 3 år). Kapitaltilskudd skal utbetales med samme sats for alle barn.

Kommunens utgifter til tilrettelegging til barn med spesielle behov, skal ikke tas med i beregningen.

Det er ikke lengre noen bestemmelse om minimumssats, det vil si at barnehagen f r 100 prosent av tilskuddssats for driftstilskudd. Det er lagt på et administrasjonspåslag på 4,3 prosent av gjennomsnittlige brutto driftsutgifter i kommunale barnehager. Kommunens pensjonskostnader er tatt ut av beregningsgrunnlaget for tilskuddssatsen og i henhold til forskrift er det lagt inn tretten prosent pensjonspåslag.

Kapitaltilskudd skal utbetales med samme sats for alle barn. Kommunen skal gi kapitaltilskudd til private barnehager per heltidsplass ut fra barnehagebyggets byggeår. Ombygde barnehager etter godkjennings år.

Tilskuddet gis etter nasjonale satser fastsatt av Kunnskapsdepartementet.

Vurdering:

Beregning av kommunalt tilskudd for 2018 til Karius og Baktus kulturbarnehage er gjort etter gjeldene regler og blir slik.

Satser for kommunalt tilskudd 2018	Per heltidsplass
Driftstilskudd små barn	Kr 220 671
Driftstilskudd store barn	Kr 110 755

Satser for kapitaltilskudd	Per heltidsplass
Til og med 2009	Kr 9200
2010-2012	Kr 15700
2013-2015	Kr 18500
2016-2018	Kr 22500

Barn 0-2 år	Andel plass	Privat 1
0-8 timer	13,33 %	0
9-16 timer	28,89 %	0
17-24 timer	46,67 %	0
25-32 timer	64,44 %	1
33-40 timer	82,22 %	0
41 timer eller mer	100,00 %	6
Barn 3-6 år		
0-8 timer	13,33 %	0
9-16 timer	28,89 %	0
17-24 timer	46,67 %	0
25-32 timer	64,44 %	1
33-40 timer	82,22 %	0
41 timer eller mer	100,00 %	5
Barn 0-2 år		7
Barn 3-6 år		6
Barn		13
Heltidsbarn 0-2 år		6,6
Heltidsbarn 3-6 år		5,6
Heltidsbarn		12,3
Satser for kommunalt tilskudd		Privat 1
Driftstilskudd små barn		220 671
Driftstilskudd store barn		110 755

Rådmannens innstilling:

Tilskuddet til Karius og Baktus kulturbarnehage for 2018 blir:

Driftstilskudd små barn kr 220 671

Driftstilskudd store barn kr 110 755

+ Kapitaltilskudd

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
042/17	Nærings- og naturforvaltningskomite	13.12.2017
098/17	Formannskapet	22.11.2017
072/17	Kommunestyret	19.12.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Grunnerverv Mellommoen.

Trykte vedlegg:

12.11.2017 57623 Mellommoen rapport geotekniske undersøkelser

Sammendrag:

Sak vedr grunnerverv for Mellommoen-området og reguleringsplan for området har pågått i flere år. Fondsstyret (som også er formannskap) ba rådmann avslutte forhandlingene med grunneier på Mellommoen og konsentrere arealutviklingen om område sør for Trofors, jfr NNF komiteens behandling 27.04.2017.

FS-017/16 Vedtak:

1. Formannskapet nedsetter et forhandlingsutvalg som skal besørge forhandlinger med grunneiere som berøres av ny reguleringsplan på Mellommoen, og sikre Grane kommunes interesser for regulert næringsareal.
2. Forhandlingsutvalget består av leder i NNF komiteen og 2 representanter fra administrasjon.
3. Utvalget får mandat til å forhandle om følgende forhold:
  - arealpris
  - eie, leie, eller felles utviklingsarbeid via privat-offentlig samarbeidsavtale.
  - grunneiers rett til å bruke tilgrensende areal
  - grunneiers styringsrett for hva som kan etableres/ikke kan etableres i det planlagte næringsområdet.
4. Forhandlingene skal starte etter at Takstrapporten er forelagt formannskapet og formannskapet har besluttet reservasjonspunktet i forhandlingsprosessen og andre relevante forhold.

Det ble kort tid etter formannskapets møte gjennomført møte med grunneier og forhandlingsutvalget, deretter ble det bestilt takst. Det andre møtet med grunneiere ble gjennomført kun med rådmann. Da både leder NNF komiteen og teknisk- og næringssjefen var opptatt og lot rådmann opptre på forhandlingsutvalgets vegne. Taksrapporten ble gjennomgått.

Rådmann satt etter møtet opp et tilbudsbrev til grunneier, basert på både takstrappport og erfaringene med prisfastsettelse i annen sak vedr næringsareal (Grane Treindustri).

Grunneier har avslått prisen som er gitt i takstrappporten, ca kr 8.400 på daa. Det gjelder kun for landbruks/skogverdien. Grunneier har ikke forstått det slik at Grane kommune tilbyr mer enn kr 8.400 på daa. Men i rådmannens tilbud var også kvadratmeterpris på kr 21.000 tatt med. Dvs totalt kr 29.400. Denne forholdsvis høye prisen ble gitt fordi :

- Saken har tatt lang tid, er ofte etterspurt av folkevalgte. Det er vedtatt at området skal reguleres og utvikles for næringsaktiviteter nært ny E6. Det å få avklart eierforholdet er viktig før Statens Vegvesen starter opp anleggsarbeidet for denne parsellen.
- Grunneiers interesser og Grane kommunes interesser i saken var langt fra hverandre, og en høy pris var forsøk på å få grunneier til å selge sitt areal, slik at reguleringsarbeidet kunne slutføres som vedtatt.

Rådmann orienterte Fondstyret om dette i møtet 25.10.17, under behandlingen av sak 024/17 om arealplanleggerstilling. Fondsstyret (som også er formannskap) ba rådmann avslutte forhandlingene med grunneier på Mellommoen og konsentrere arealutviklingen om område sør for Trofors, jfr NNF komiteens behandling 27.04.2017.

Rapport om grunnforholdene på Mellommoen konkluderer slik:

«... det kunne bli behov for stabiliserende tiltak for å forbedre dagens stabilitet. Det tiltaket som vurderes som mest aktuelt er planering av området ved at tomta for vegserviceanlegget senkes i terrenget. Innledende vurderinger viser at dersom områdestabiliteten må forbedres med inntil 10 % må området planeres ned mellom 5 – 10 meter for å oppnå tilstrekkelig stabilitet. Ved nedplanering av området er det viktig at stabiliteten til eksisterende jernbane ikke forverres. I dag går det også høyspentledninger tvers over området. Denne må tas i betraktning ved videre vurderinger. I bunn av skråningen mot nord må det også sikres mot erosjon fra Stengvassbekken.»

Vurdering:

Med bakgrunn i nye opplysninger vedr grunnforholdene på Mellommoen, velger rådmann å legge fram sak nå før vi arbeider videre med reguleringsplan og uten forhandlingsutvalgets samtykke.

Planlagt utbygging i hht foreslått reguleringsplan (ikke ferdig vedtatt) med vegserviceanlegg og gang og sykkelvei vurderes å falle inn under tiltakskategori K4. Området er ikke faregradsklassifisert, men uavhengig av faregrad er det krav til forbedring av stabiliteten dersom sikkerhetsfaktoren for områdestabilitet ikke er tilstrekkelig ($F < 1,4$).

Rådmann vurderer Mellommoen fortsatt som et aktuelt sted å tilrettelegge for utbygging av anlegg for veifarende inkl areal for å fange potensielle turistert oppmerksomhet. Skal kommunen utvikle arealet med tomtegrunn, vei, vann, avløp og tillate reguleringsplanen å bli gjennomført, må det gjennomføres store stabiliseringstiltak som rådmann ikke kan anbefale på nåværende tidspunkt. Dette er økonomiske grunner.

Rådmann erkjenner at det kan bli svært utfordrende for de lokale bedriftene som er avhengig av kundegrnlaget som kommer via E6.

Rådmann ønsker at:

- Grane næringsutvikling utarbeider søknad til eksterne finansieringskilder for å se på muligheten for samfinansiering av realisering av Mellommoen.
- Grunneiere på Mellommoen får tilbakemelding om at Grane kommune ikke går videre med forhandlinger om grunnerverv nå.
- At Statens Vegvesen tilrettelegger for anlegging/utkjøring hvor Granesamfunnet kan bli promontert ovenfor trafikantene langs ny E6, f.eks med oppstilling av raftingflåte, reklameskilt, fiskeinfo, næringsliv m.m.
- At arbeidet med reguleringsplanen stanses ikke, men planen ferdigbehandles som planlagt.
- Grane næringsutvikling utarbeider søknad til eksterne finansieringskilder for å se på muligheten for samfinansiering av realisering av Mellommoen.

Et være eller ikke være for Mellommoen som hovedlokalisering for trafikkbasert næringsliv, er en del av reguleringsplandebatten. Men rådmann velger å ta spørsmålet opp nå i sammenheng med forhåpentligvis siste fase for grunnervervspørsmålet og prissettingen for arealet. 2 grunneiere berørers av vårt forslag til reguleringsplan. Den grunneieren som har minst areal, er positiv til salg til Grane kommune, mens den største grunneieren ikke har akseptert kommunens pristilbud.

Rådmannens innstilling:

Grane kommune går ikke videre med sak vedr erverv at areal på Mellommoen nå.

Arealplanarbeidet stanses.....

Arealplanarbeidet stanses ikke .....

Formannskapet 22.11.2017:

Møtebehandling:

Forslag fra Grane AP v/ Bjørn Ivar Lamo:

Grane kommune går ikke videre med sak vedr. erverv at areal på Mellommoen nå. Dette med bakgrunn i usikkerhet vedr. kostnader knyttet til grunnforhold og pris.

Arealplanarbeidet for området ferdigstilles.

Enstemmig vedtatt.

FS- 098/17 Innstilling:

Grane kommune går ikke videre med sak vedr. erverv at areal på Mellommoen nå. Dette med bakgrunn i usikkerhet vedr. kostnader knyttet til grunnforhold og pris.

Arealplanarbeidet for området ferdigstilles.

NOTAT

OPPDRAAG	Mellommoen, Trofors	DOKUMENTKODE	418759-RIG-NOT-001
EMNE	Forprosjekt vegserviceanlegg	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAAGSGIVER	Grane kommune	OPPDRAAGSLEDER	Roger Kristoffersen
KONTAKTPERSON	Ole Kristian Andersen	SAKSBEHANDLER	Ida Elise Overgård
KOPI		ANSVARLIG ENHET	3012 Midt Geoteknikk

SAMMENDRAG

I forbindelse med etablering av avkjøring med eventuelt vegserviceanlegg ved ny EG forbi Trofors har Multiconsult blitt engasjert av Grane kommune for å utføre en geoteknisk og vegteknisk vurdering av området.

Mellommoen ligger på et platå på ca. kote +87. Fra platået heller terrenget ned mot Trofors sentrum i sør med en gjennomsnittlig helning på 1:1,8. Mot vest heller terrenget ned mot ett nytt platå som ligger på ca. kote +83 før det heller bratt ned mot Ner-Svenningsdalveien med en helning på ca. 1:1,5. Mot nord heller terrenget ned mot Stengvassbekken med et gjennomsnittlig helning på ca. 1:2.

Tidligere utførte grunnundersøkelser viser at løsmassene består av et tykt lag av sand og silt som går over til leire mellom kote +45 og +55. Fra ca. kote +50 er det påvist forekomst av sprøbruddmateriale, og i forhold til planlagt utbygging tilsvarer dette en dybde på ca. 35 m under terreng.

Innledende stabilitetsvurderinger basert på utførte grunnundersøkelser viser at dagens områdestabilitet er anstrengt ved udrenert jordoppførsel (totalspenningsanalyse). Vurderingene er kun basert på utførte sonderinger. For å kunne gi et bedre grunnlag for bestemmelse av styrkeparametere vil det være behov for supplerende grunnundersøkelser.

I henhold til de innledende vurderingene vil det kunne bli behov for stabiliserende tiltak for å forbedre dagens stabilitet. Det tiltaket som vurderes som mest aktuelt er planering av området ved at tomte for vegserviceanlegget senkes i terrenget.

00	17.07.2017	Forprosjekt vegserviceanlegg	Ida Elise Overgård	Roger Kristoffersen	Roger Kristoffersen
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

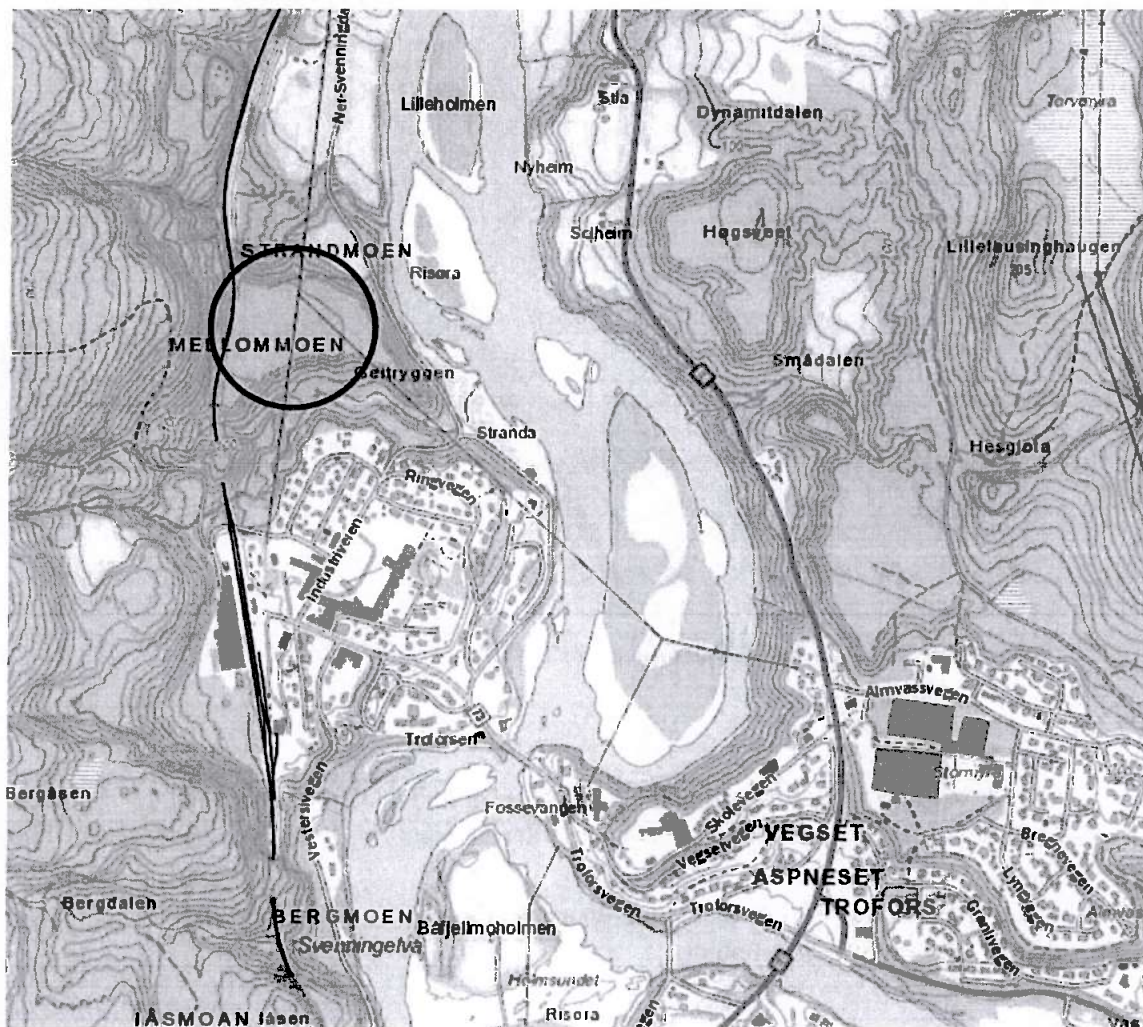
Innhold

1	Innledning.....	3
2	Grunnlag	4
3	Topografi og grunnforhold	4
3.1	Områdebeskrivelse og kvartærgeologi.....	4
3.2	Grunnforhold og dybde til berg.....	5
4	Geoteknisk vurdering.....	7
4.1	Vurdering av sikkerhet mot skred.	7
4.1.1	Tiltakskategori og krav til sikkerhetsnivå.....	7
4.2	Stabilitetsvurdering.....	8
4.3	Supplerende grunnundersøkelser	8
5	Sluttkommentar.....	8
6	Referanser.....	8

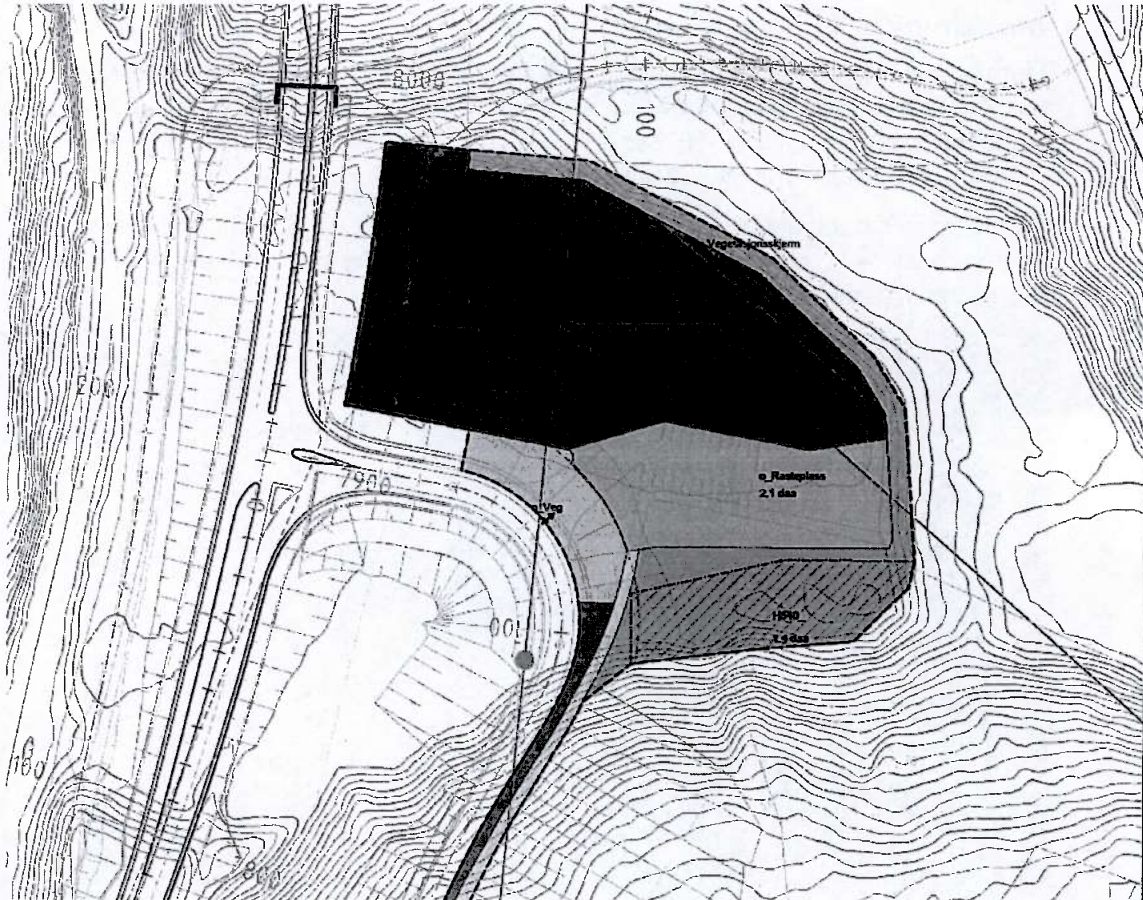
1 Innledning

I forbindelse med etablering av avkjøring med eventuelt vegserviceanlegg ved ny E6 forbi Trofors har Multiconsult blitt engasjert av Grane kommune for å utføre en geoteknisk og vegteknisk vurdering av området. Figur 1-1 viser et oversiktskart, hvor det aktuelle området er innenfor rød sirkel. Figur 1-2 viser et utsnitt av reguleringsplanene for Mellommoen.

Foreliggende notat inneholder en sammenstilling av relevant informasjon vedrørende grunnforholdene i området, innledende vurdering av områdestabiliteten og behovet for supplerende grunnundersøkelser.

Figur 1-1: Oversiktskart. Rød sirkel viser beliggenhet av planlagt utbygging.

Figur 1-2: Mellommoen plankart (utsnitt fra mottatt skisse fra Grane kommune 01.06.2017)

2 Grunnlag

Statens Vegvesen har utført grunnundersøkelser i området i forbindelse med E6 Brattåsen-Lien. Resultater fra grunnundersøkelsene er presentert i rapport nr. 2010231837-055, datert 15.03.2015 [1].

Det er mottatt tegninger av reguleringsplaner fra Grane kommune 01.06.2017. Det er også mottatt digitalt kartgrunnlag fra området.

3 Topografi og grunnforhold

Mellommoen ligger på et platå på ca. kote + 87. Fra platået heller terrenget ned mot Trofors sentrum i sør med en gjennomsnittlig helning på ca. 1:1,8. Mot vest heller terrenget ned mot ett nytt platå som ligger på ca. kote +83 før det heller bratt ned mot Ner-Svenningdalsveien med en helning på ca. 1:1,5. Mot nord heller terrenget ned mot Stengvassbekken med en gjennomsnittlig helning på ca. 1:2,0.

3.1 Områdebeskrivelse og kvartærgeologi

Kvartærgeologisk kart viser at løsmassene i området hovedsakelig består av elveavsetning med omkringliggende tykk havavsetning, se Figur 3-1. Det bemerkes at kvartærgeologisk kart er basert på relativ grunn prøvetaking, og kartet indikerer at det er marine avsetninger under elveavsetningene.

Figur 3-1: Utsnitt fra kvartærgeologisk kart (kilde: www.nqu.no)

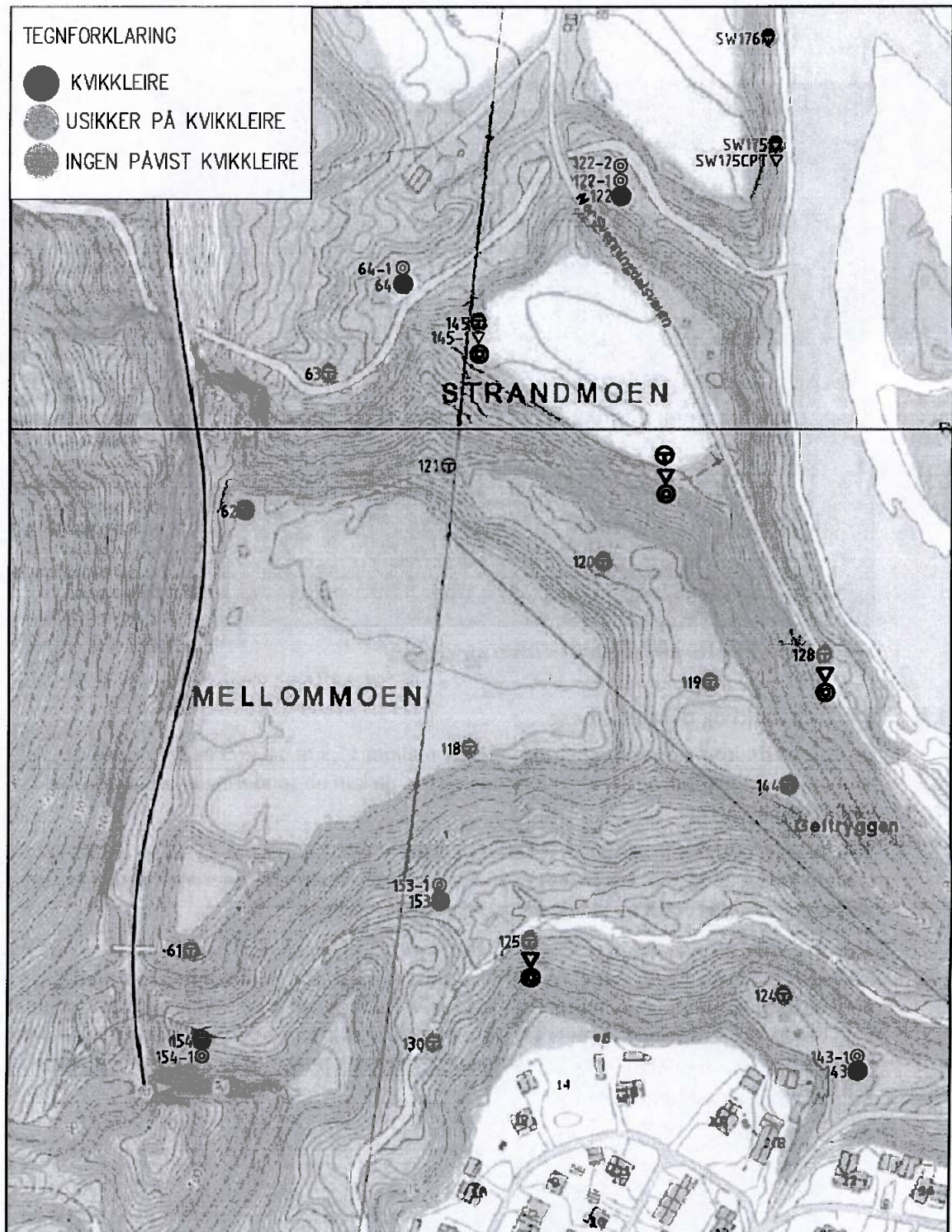
3.2 Grunnforhold og dybde til berg

De registrerte løsmasseemektighetene varierer mellom 11,9 m og 39,5 m. Den virkelige løsmasseemektigheten vurderes å være noe større, da kun en sondering er avsluttet med 3 meter innboring i berg.

Resultater fra utførte grunnundersøkelser antyder et tykt lag av sand og silt som går over til leire mellom kote +45 og +55. Fra ca. kote +50 er det påvist sprøbruddmateriale. I forhold til planlagt utbygging tilsvarer dette en dybde på ca. 35 m under terreng.

Figur 3-2 viser en oversikt over tidligere utførte grunnundersøkelser i området. Borpunkt markert med rødt er punkter hvor det er påvist forekomst av kvikkleire. Punkter markert med gult er punkter hvor sonderingene indikerer at det kan være forekomst av kvikkleire/sprøbruddmateriale, men det forekommer ingen prøver fra disse punktene som kan verifisere eller avkrefte dette. Grønne punkter er punkter hvor sonderinger og opptatte prøver viser ingen forekomst av kvikkleire/sprøbruddmateriale.

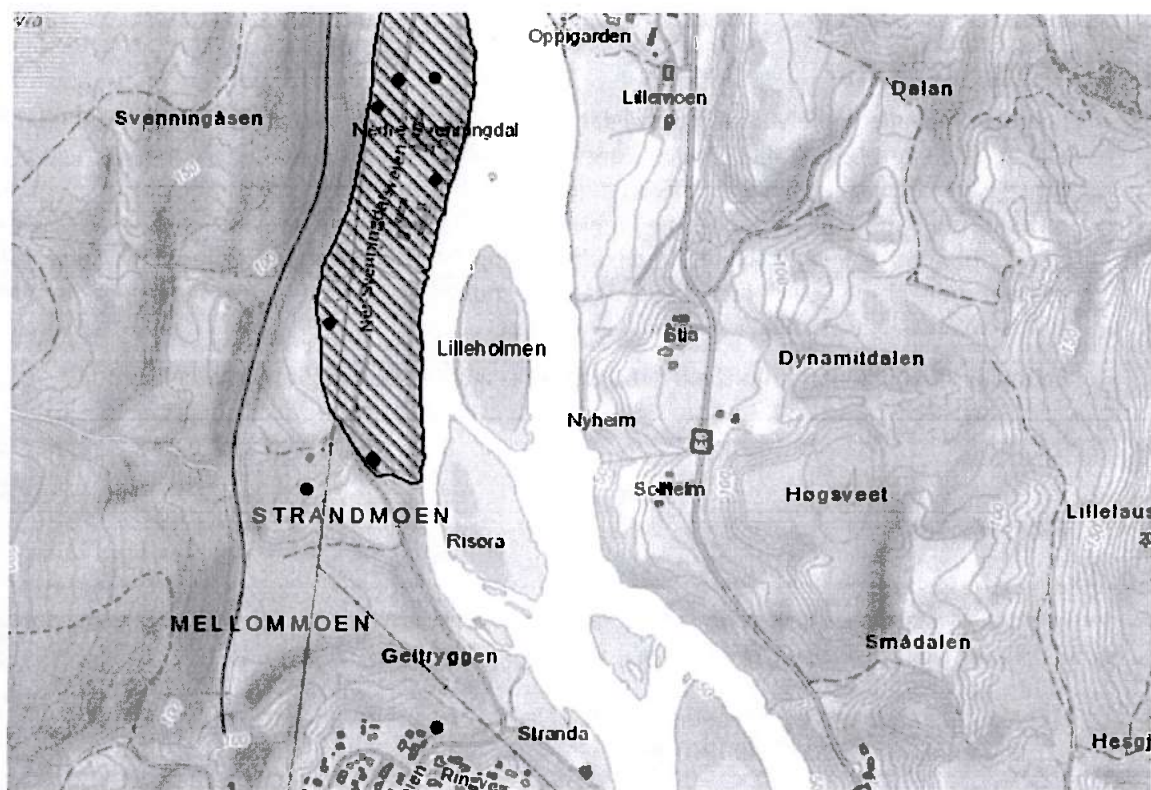
Figur 3-2: Omtrentlig plassering av tidligere utførte grunnundersøkelser ved Mellommoen. Uthevde punkter viser forslag til supplerende grunnundersøkelser (unummerert).

4 Geoteknisk vurdering

4.1 Vurdering av sikkerhet mot skred.

All ny byggevirkosomhet innenfor eksisterende faresone for kvikkleire, bygg som kan påvirkes av skred fra nærliggende soner eller der det påvises kvikkleire utenfor eksisterende kvikkleiresoner er underlagt krav i henhold til NVE retningslinjer 2/2011 [2].

I forbindelse med Statens vegvesen sine grunnundersøkelser ble det påvist kvikkleire i punkter nord for området og i et punkt sør for området. Påvist kvikkleireforekomst i området er registrert i NVE atlas, se Figur 4-1. Det kan ikke utelukkes at det også er et kvikkleirelag under Mellommoen. Fra Figur 3-2 ser vi også at sonderingene fra Mellommoen indikerer at det kan være forekomst av kvikkleire/sprøbruddmateriale her. Dette laget ligger såpass dypt at det er vanskelig å få opp prøver for å verifisere eller avkrefte dette.

Figur 4-1: Kart over kvikkleiresoner (kilde: www.skrednett.no).

4.1.1 Tiltakskategori og krav til sikkerhetsnivå

Planlagt utbygging er et vegserviceanlegg og en gang og sykkelvei. Planlagt utbygging vurderes derfor å falle inn under tiltakskategori K4 i henhold til NVE veileder 7/2014 [3]. Området er ikke faregradsklassifisert, men uavhengig av faregrad er det krav til forbedring av stabiliteten dersom sikkerhetsfaktoren for områdestabilitet ikke er tilstrekkelig ($F < 1,4$).

4.2 Stabilitetsvurdering

Innledende stabilitetsvurderinger basert på utførte grunnundersøkelser viser at dagens områdestabilitet er anstrengt ved udrenert jordoppførsel (totalspenningsanalyse). Vurderingene er kun basert på utførte sonderinger, og det vil være behov for supplerende grunnundersøkelser for å kunne gi et bedre grunnlag for bestemmelse av styrkeparametere. Det er også nødvendig med flere prøver for å kunne kartlegge forekomst av kvikkleire/sprøbruddmateriale.

4.3 Supplerende grunnundersøkelser

I tillegg til de utførte sonderingene anbefales det at det ved BP 128 og BP 125 blir utført CPTU-sondering og prøvetaking. Ved BP 145 anbefales det prøvetaking.

Det anbefales også å etablere et ekstra borpunkt i det sørlige hjørnet av Strandmoen hvor det anbefales å utføre totalsondering, CPTU-sondering og prøvetaking. Forslag til supplerende grunnundersøkelser er vist som uthevede punkter på Figur 3-2.

5 Sluttkommentar

I henhold til innledende vurderinger vil det kunne bli behov for stabiliserende tiltak for å forbedre dagens stabilitet. Det tiltaket som vurderes som mest aktuelt er planering av området ved at tomte for vegserviceanlegget senkes i terrenget. Innledende vurderinger viser at dersom områdestabiliteten må forbedres med inntil 10 % må området planeres ned mellom 5 – 10 meter for å oppnå tilstrekkelig stabilitet. Ved nedplanering av området er det viktig at stabiliteten til eksisterende jernbane ikke forverres. I dag går det også høyspentledninger tvers over området. Denne må tas i betraktning ved videre vurderinger.

I bunn av skråningen mot nord må det også sikres mot erosjon fra Stengvassbekken.

6 Referanser

- [1] Statens vegvesen, «E6-01/02: N-TR/SMALVATNET-BÅFJELLMO NORD-MOSJØEN. Parsell: Brattåsen - Lien, Profil 0-14950. Nr. 2010231837-055,» 15.03.2012.
- [2] Norges vassdrags- og energidirektorat, «Flaum- og skredfare i arealplanar,» NVE, Oslo, Retningslinjer 2-2011, mai 2014.
- [3] Norges vassdrags- og energidirektorat, «Sikkerhet mot kvikkleireskred: vurdering av områdestabilitet ved arealplanlegging og utbygging i områder med kvikkleire og andre jordarter med sprøbruddegenskaper,» NVE, Oslo, Veileder 7-2014, apr. 2014.

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
099/17	Formannskapet	22.11.2017
043/17	Nærings- og naturforvaltningskomite	13.12.2017
073/17	Kommunestyret	19.12.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Innføring av selvkost på vann og avløp.

Trykte vedlegg:

14.11.2017 57622 Selvkostberegninger vann- og avløp Grane kommune

Sammendrag:

Grane kommune har tidligere regnet grovt ut at gebyrer for avløp gir overskudd på driftsbudsjettet for avløps, og av vannavgift ikke dekker driftsutgiftene for å drifte våre vannanlegg inkl ledningsnett. Men totalt sett har abonnentene ikke betalt hverken for høye eller for lave gebyrer for disse tjenestene sett under ett.

Norsk Vann har utarbeidet veileder for praktisering av selvkost, og Grane kommune har fått sine utgifter og inntekter vurdert etter denne veilederen.

Beregningene følger vedlagt.

Vurdering:

Rådmann støtter seg til de vurderingene som fremkommer av vedlagt notat fra Kiney as v/May Rostad. Rostad har arbeidet for Norsk vann og utarbeidet veilederen.

Hun konkluderer slik:

«Selvkostberegningene viser at dagens gebyrinntekter ligger svært nær å dekke selvkost. Det bør derfor vedtas full selvkostdekning, som også gir handlingsrom for bruk av selvkostfond for å utjevne svingninger i kostnader og forutsigbarhet for abonnentene. Full selvkostdekning innebærer noe økning av vanngebyrene og en liten nedgang i avløpsgebyrene.»

Det tas forbehold om at hennes beregninger ikke er helt ajour med hensyn til de nye anleggene Grane kommune har overtatt fra private og kanskje andre forhold. Tallmaterialet kvalitetssjekkes før gebyrene skrives ut. Rådmann tar forbehold om at vi ikke får den totale gjennomgangen av tallmaterialet før noe ut i 2018. Derfor anbefales det at innføringen kan skje seinere enn 1.1.2018.

Rådmannens innstilling:

Grane kommune innfører selvkostprinsippet for tjenesteområdene vann og avløp fra seinest 2. halvår 2018.

Formannskapet 22.11.2017:

Møtebehandling:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

FS- 099/17 Innstilling:

Grane kommune innfører selvkostprinsippet for tjenesteområdene vann og avløp fra seinest 2. halvår 2018.

NOTAT

Til: Grane kommune ved rådmann Tone Larsen
Utarbeidet av: May Rostad, Kinei AS
Dato: 2.11.2017

Selvkostberegninger for vann- og avløpstjenestene i Grane kommune

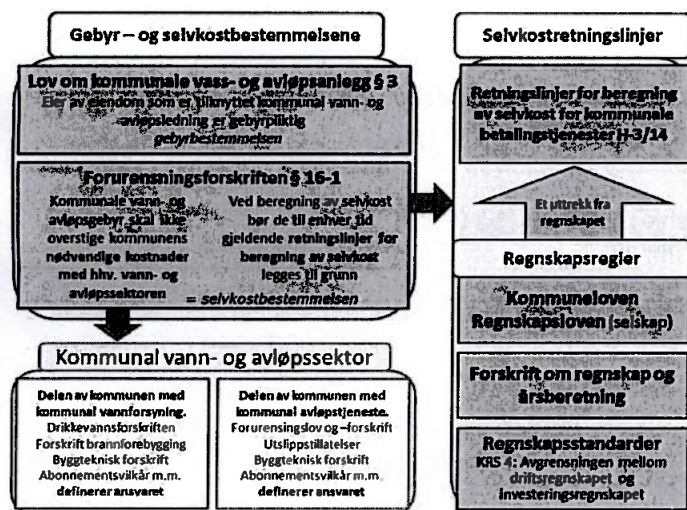
1. Bakgrunn:

Revisor har bedt kommunen utarbeide selvkostberegninger for vann- og avløp, slik at kommunen kan dokumentere praksis iht. regelverket for selvkostberegninger. Kommunen har ikke vedtatt at gebyrene skal dekke kostnadene fullt ut. I forbindelse med gjennomføring av nødvendige investeringer for økonomiplanperiodene skal dette vurderes for å finansiere kostnadsøkningen.

2. Regelverket for beregning og praktisering av selvkost

- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 3, sier at eiendommer som er tilknyttet kommunal vann og avløpsledning skal betale gebyrer til kommunen (*gebyrbestemmelsen*)
- Forurensningsforskriften § 16-1 (selvkostbestemmelsen), sier at «Kommunale vann- og avløpsgebyr skal ikke overstige kommunens nødvendige kostnader med hhv. vann- og avløpssektoren. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost legges til grunn».
- Kommunal og moderniseringsdepartementet gir ut retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester. Retningslinjene, H-3/14, ble sist revidert februar 2014. Retningslinjen Retningslinjene angir en økonomifaglig standard for beregning av selvkost og praktisering av selvkostprinsippet som er i tråd med reglene i særlovgivningen

Av selvkostbestemmelsen i forurensningsforskriften framgår det at det ikke er selvkostplikt for de kommunale vann- og avløpstjenestene. Det følger likevel en plikt til å dokumentere at gebyrinntektene ikke overstiger selvkost. Alle kommuner må derfor gjøre årlige selvkostberegninger.

Selvkostkalkyle iht. retningslinjene

Selvkost skal i så stor utstrekning som mulig være et uttrekk fra kommuneregnskapet for tjenestene, og der kostnadene for tjenestene i så stor grad som mulig føres direkte på funksjonene for vann- og avløp:

Tabell 1: Selvkostberegning

Selvkostelementene	Beregningsgrunnlag
1. Direkte driftskostnader	Kostnader som føres på funksjon 340, 345, 350 og 350
2. Indirekte driftskostnader	Tjenestens bruk av kostnader ført på funksjon 110, 120 og 130
3. Avskrivninger anlegg	Lineære avskrivninger over avskrivningstiden - Anleggsregister
4. Kalkulatoriske renter	Kalkylerente * Restverdi på anleggsmidlene
5. Fratrukk Andre driftsutgifter	Inntekter til dekning av «eksterne» kostnader
6. Selvkost	Sum 1-4 fratrukket 5.

1. Direkte driftskostnader

Når kommunalt ansatte arbeider på flere tjenester må fordeling av tiden dokumenteres med løpende timeføring eller ev. periodevis registrering av tidsforbruket. Alle driftsmidler føres på korrekt art etter hvert som kostnadene påløper

2. Indirekte driftskostnader

For at kommunene skal tilby en komplett tjeneste påløper det også kostnader som ikke føres direkte på funksjon. Dette er kostnader med regnskapsføring, innføring, ev. juridisk bistand fra kommuneadvokaten og ulike tjenester for de ansatte (personal- og bedriftshelsetjeneste osv.). Her kan kommunen henføre en andel av kommunens tjeneste, men kun en andel som reflekterer tjenestens faktiske bruk av interntjenesten. Både kostnadsgrunnlag og fordelingsnøkklene som anvendes må dokumenteres.

3. Avskrivninger på anleggsmidler

Anskaffelse av varige driftsmidler (investeringer), som defineres som levetid over 3 år og kostnad > 100.000,-, skal ikke føres i driftsregnskapet, men avskrives over levetid.

Avskrivningsgrunnlaget er investeringen fratrukket ev. private anleggsbidrag eller statstilskudd. Forskrift om årsregnskap og årsberetning angir i § 8 Vurderingsregler avskrivningstider:

5 år: EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende.

10 år: Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.

20 år: Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende.

40 år: Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett og lignende.

50 år: Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende.

Anleggsregisteret i kommuneregnskapet anvendes for beregning av avskrivninger. Avskrivninger på investeringene starter senest året etter at anlegget er satt i drift.

Kalkulatoriske renter

Som kalkylerente benyttes 5-årig SWAP rente med tillegg på 0,5 %.

Beregningsgrunnlaget for kalkulatoriske renter er:

1. Restverdi anleggsmidler 1.1

2. Restverdi anleggsmidler 31.1 etter årets avskrivninger

3. Nye investeringer i regnskapsåret

Avskrivningsgrunnlag (4):

$$4 = (1+2)/2+3$$

Kalkulatoriske renter: 4*Kalkylerente

Andre inntekter:

Dersom kommunen utfører oppgaver eller vann- og avløpstjenester for andre enn egne abonnenter skal inntektene fra dette trekkes fra bruttokostnadene slik at nettokostnadene blir grunnlaget for beregning av gebyrer.

Praktisering av selvkost

Dersom kommunen vedtar at gebyrene skal dekke selvkost fullt ut, kan selvkostregnskapet balanseres over en 5-årsperiode. Overskudd eller underskudd på selvkostberegningen (Gebyrinntekter – Selvkost), kan avsettes eller dekkes inn ved bruk av et selvkostfond. Et overskudd på selvkost ett år må senest være nedbetalt innen fem år. Tilsvarende må et underskudd på selvkost ett år være dekket inn i løpet av fem år. Midler på selvkostfond kan ikke benyttes til direkte finansiering av investeringer.

3. Selvkostberegninger for vannforsyningstjenesten i Grane kommune

Tabell 2:

Vannforsyningstjenesten i Grane kommune - økonomiplan

Selvkostkalkyle - Grunnlag for fastsetting av vanngbyrer

	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investeringer ¹⁾			0	0	0	2 500	0	0
Kostnader:								
Indirekte henførbare kostnader	0	100	100	100	100	100	100	100
Direkte driftskostnader	1 200	934	934	962	962	962	962	962
Kapitalkostnader	1 204	1 218	1 496	1 558	1 531	1 557	1 594	1 527
Brutto årskostnader	2 404	2 152	2 430	2 520	2 493	2 519	2 556	2 489
Selvkost (netto kostnader): ²⁾	2 404	2 152	2 430	2 520	2 493	2 519	2 556	2 489
Inntekter:								
Årsgebyrer	0	0	0	0	0	0	0	0
Engangsgebyr for tilknytning	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum gebyrinntekter	2200	2300	2300	2520	2520	2520	2520	2520
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter:	2200	2300	2300	2520	2520	2520	2520	2520
Selvkostfond:								
Overskudd/underskudd selvkostregnskap ³⁾	-204	148	-130	0	27	1	-36	31
Saldo selvkostfond etter årets endring	0	0	0	0	27	28	-7	24
Renteberenging selvkostfond ⁴⁾	0	0	0	0	0	1	0	0
Saldo selvkostfond pr. 31.12	0	0	0	0	28	29	-7	25
Dekningsgrad vanngbyrer %	92 %	107 %	95 %	100 %	101 %	100 %	99 %	101 %
Sum årsgebyr bolig 120 m2 kr/år	3734	3920	4037	4423	4423	4423	4423	4423
Årlig vekst i årsgebyret i %		5 %	3 %	10 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Merknad:

¹⁾ Inngår i kostn.grunnlaget året etter satt i drift. ²⁾ Selvkost er brutto årskostnader fratrukket "andre inntekter".

³⁾ Positivt tall er overskudd og skal avsettes til fond, negativt tall er underskudd som med dekkes ved bruk av selvkostfond, dersom selvkostdekning er vedtatt

⁴⁾ Renteberengingsgrunnlaget er gjennomsnittlig saldo for fondet over året multiplisert med rentesats, som hentes fra arkfanen "Anleggsregister"

Tabell 2 viser resultat av selvkostberegning for vannforsyningstjenesten fra 2015 tom. 2022. Kalkylen bygger på regnskapsdata for 2015 og 2016, beregninger av avskrivninger fra anleggsregisteret og investeringer som ligger i økonomiplanperioden 2017-2020. For indirekte henførbare kostnader ligger det kun et estimat inne i kalkylen basert på erfaring, da det gjenstår å foreta en mer komplett beregning av vannforsyningens andel av kostnadene på funksjon 110, 120 og 130. I 2016 var kalkylerenta 1,68 %. For 2017-2022 er det lagt til grunn 2 % rente.

Selvkostkalkylen på vann viser at det var underskudd i 2015, et lite overskudd i 2016 og et underskudd for budsjett 2017. Beregningen viser at selvkost vil øke noe i årene framover. Dersom kommunen skal dekke kostnadene med gebyrer må gebyrene øke med ca. 10 % i 2018, for deretter å opprettholdes på samme nivå.

4. Selvkostberegninger for vannforsyningstjenesten i Grane kommune

Tabell 3:

Avløpstjenesten i Grane kommune - økonomiplan

Selvkostkalkyle - grunnlag for fastsetting av avløpsgebyr

	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investeringer ¹⁾			1400	1300	3000	2500	0	0
Kostnader:								
Indirekte henførbare kostnader	0	100	100	100	100	100	100	100
Direkte driftskostnader	1 417	1 439	1 404	1 446	1 446	1 446	1 446	1 446
Kapitalkostnader	1 056	506	537	625	715	906	975	960
Brutto årskostnader	2473	2045	2041	2171	2261	2452	2521	2506
Selvkost (netto kostnader): ²⁾	2473	2045	2041	2171	2261	2452	2521	2506
Inntekter:								
Årsgebyrer	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilknytningsgebyrer	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum gebyrinntekter	2400	2500	2550	2300	2300	2300	2300	2300
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter:	2400	2500	2550	2300	2300	2300	2300	2300
Selvkostfond:								
Overskudd/underskudd selvkostregnskap ³⁾	-73	455	509	129	39	-152	-221	-206
Saldo selvkostfond etter årets endring	0	455	969	1112	1171	1043	844	657
Renteberegning selvkostfond ⁴⁾	0	5	14	21	23	22	19	15
Saldo selvkostfond pr. 31.12	0	459	983	1133	1194	1065	863	673
Dekningsgrad vanngebyrer %	97 %	123 %	126 %	107 %	103 %	95 %	92 %	92 %
Sum årsgebyr bolig 120 m2 kr/år	4931	5177	5332	4809	4809	4809	4809	4809
Årlig vekst i årsgebyret i %		5 %	3 %	-10 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Merknad:

¹⁾ Inngår i kostn.grunnlaget året etter satt i drift. ²⁾ Selvkost er brutto årskostnader fratrukket "andre inntekter".

³⁾ Positivt tall er overskudd og skal avsettes til fond, negativt tall er underskudd som med dekkes ved bruk av selvkostfond.

⁴⁾ Renteberegningsgrunnlaget er gjennomsnittlig saldo for fondet over året multiplisert med rentesats, som hentes fra arkfanen "Anleggsregister"

Tabell 3 viser resultat av selvkostberegning for avløpstjenesten fra 2015 tom. 2022. Kalkylen bygger på regnskapsdata for 2015 og 2016, beregninger av avskrivninger fra anleggsregisteret og investeringer som ligger i økonomiplanperioden 2017-2020. For indirekte henførbare kostnader ligger det kun et estimat inne i kalkylen basert på erfaring, da det gjenstår å foreta en mer komplett beregning av vannforsyningens andel av kostnadene på funksjon 110, 120 og 130. I 2016 var kalkylerenta 1,68 %. For 2017-2022 er det lagt til grunn 2 % rente.

Selvkostkalkylen på avløp viser at det var underskudd i 2015, overskudd i 2016 og underskudd for budsjett 2017. Beregningen viser at selvkost vil øke noe i årene framover. Dersom kommunen skal dekke kostnadene med gebyrer må gebyrene øke med ca. 10 % i 2018, for deretter å opprettholdes på samme nivå. Selv om selvkost øker noe, må gebyrene settes ned i 2018 med ca. 10 % for å unngå for stort overskudd. Overskuddet fra 2016 og 2017 må avsettes på selvkostfond.

5. Anbefaling

Selvkostberegningene viser at dagens gebyrinntekter ligger svært nær å dekke selvkost. Det bør derfor vedtas full selvkostdekning, som også gir handlingsrom for bruk av selvkostfond for å utjevne svingninger i kostnader og forutsigbarhet for abonnentene. Full selvkostdekning innebærer noe økning av vanngebyrene og en liten nedgang i avløpsgebyrene.

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
100/17	Formannskapet	22.11.2017
074/17	Kommunestyret	19.12.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Vefsna Regionalpark - vedtektsendring og inngåelse av samarbeidsavtale mellom kommunene Vefsn, Hattfjelldal og Grane.

Trykte vedlegg:

02.11.2017	57475	RegionalparkVurderingVefsn
02.11.2017	57471	Vefsna regionalpark - forslag til reviderte vedtekter
02.11.2017	57473	Vefsna regionalpark - forslag til samarbeidsavtale mellom deltakerkommunene

Sammendrag:

Styret i Vefsna regionalpark har sammen med konsulent og juridisk bistand sendt eier kommunen utkast til samarbeidsavtale og vedtektsendringer.

Det foregår tilnærmet likelydende saksbehandling i de 3 eierkommunene Vefsn, Hattfjelldal og Grane.

Saksframleggets grunnriss er utformet av Vefsn kommunes juridiske fagstab.

Alle 3 kommunene har vedtatt oppstart av Vefsna regionalpark og førstegangsutkast av vedtekter.

Alle 3 kommunene har tidligere vedtatt bevilgning kr 300 000 fra sine Vefsnafondsmidler.

De reviderte vedtekter, som vil være et bedre styringsverktøy for parken enn de opprinnelige minimumsvedtektene. Det inngås samarbeidsavtale med de andre to deltakerkommunene for å regulere en del av de praktiske problemstillingene rundt etablering og drift av parken.

Faktadel:

De tre deltakerkommunene traff i løpet av høsten 2016 vedtak om å opprette Vefsna Regionalpark.

Hattfjelldal kommune, kommunestyrets vedtak datert 16.11.16 i sak 109/16

Vefsn kommune, kommunestyret vedtak datert 14.12.16 i sak 124/16

Grane kommune, kommunestyrets vedtak datert 26.10.16 i sak nr. 062/16

Interkommunalt samarbeid kan være en god måte å løse felles oppgaver på, men det er viktig å ha en klar struktur på hvem arbeidstakerne faktisk er ansatt hos og hvordan kostnadene skal fordeles.

Juridisk fagstab hos Vefsn kommune oppdaget ved gjennomlesning av vedtektene at disse ikke omtalte en del forhold som med fordel burde vært omtalt i vedtektene. Som eksempler kan nevnes at antall styremedlemmer og hvordan disse skulle utpekes. Videre var det ingen bestemmelser om hvordan avstemninger skjer i styret og på årsmøtet.

I et aksjeselskap er det ikke nødvendig å regulere dette i vedtektene fordi aksjeloven har bestemmelser om dette. Et interkommunalt styre er derimot en organisasjonsform som bare reguleres av kommuneloven § 27, og den sier ingenting om alle spørsmål som kan oppstå. Derfor bør disse spørsmålene reguleres i vedtektene.

Vedtektsendringene:

Nedenfor følger en oversikt med de opprinnelige vedtektene i venstre ramme og foreslåtte endringer i høyre ramme, samt en kommentar om hva som er hensikten med endringsforslaget.

Vedlagt følger Vefsn kommunes vurdering av vedtektsendringene. Rådmann i Grane mener vurderingene er gode og kan slutte seg til disse foruten de punkt som omtales vedr § 8.

Samarbeidsavtalen

Samarbeidsavtalen regulerer en del praktiske forhold med hensyn til hva vertskommunen og hva kontorkommunen skal bidra med.

Vertskommune

Hattfjelldal kommune har påtatt seg å være vertskommune, som i praksis innebærer at Hattfjelldal utfører det praktiske arbeidet med lønn og regnskap (men det er VRP som betaler lønnen).

Kontorkommune

Kontorkommune er i skrivende stund ikke avklart. Når daglig leder er ansatt, er det daglig leder som bestemmer hvor hovedkontoret skal være.

Finansiering

Finansieringen av VRP har vært tema flere ganger tidligere når etablering av Vefsn Regionalpark har vært behandlet politisk i Vefsn kommune. Gjeldende vedtak om finansiering av kommunes bidrag til parken ble truffet av kommunestyret 26.10.16 i sak nr. 062/16, pkt vedr finansiering er slik:

«Under forutsetning av tilsvarende bevilgning fra øvrige to kommuner, bevilger Grane kommune maks kr. 300.000 fra Vefsnfondet, kommunal andel, som sin del av totalfinansieringen.

Finansieringsmodell innenfor rammen av maks kr. 300.000 som Grane kommunes andel legges fram i egen behandling.»

Seinere er Grane kommunes representanter i styret vært behandlet.

Styret i VRP er i ferd med å ansette daglig leder og da oppstår spørsmålet om hvordan parken skal skaffe penger til å betale lønn og sosiale kostnader for daglig leder, samt at parken nødvendigvis trenger midler til å drive markedsføring og til tiltak som fremmer parkens formål.

Det er urealistisk å regne med at parken vil klare å bli selvfinansierende under oppstartfasen.

Kommunene har sagt ja til å etablere parken og har bevilget 300 000 kr til det.

Det foreslås derfor at eierkommunene forplikter seg til å finansiere parkdriften i tre år, som vil gi grunnlag for å kunne evaluere om parken har livets rett.

Vurdering:

Ved en gjennomgang av de ulike dokumentene fra etableringen av parken, kan synes som opprettelsen av VRP har vært presentert som et prosjekt med en betydelig grad av egenfinansiering og en total kostnad for deltakerkommunene på 300 000 kr. Rådmann er av den formening at dersom VRP viser til konkrete positive resultat på kort tid, vil det være en grunn til å vurdere både oppgaveoverføring og økonomisk overføring på et seinere tidspunkt.

I sak vedr økt driftsstøtte til Grane næringsutvikling as har Fondsstyret i sak 023/17 fra 26.10.2017, bevilget driftsmidler i 3 år med slik forutsetning: *« Grane kommune ber om en samhandlingsplan for GNU as og Vefsn Regionalpark i løpet av 2019. Slik at driftssamarbeid og driftsform mellom GNU as og Vefsn regionalpark kan vurderes før utløpet av 2019.»*

Vefsn kommune har i sin utredning satt spørsmålsteget ved om det er mulig å oppnå resultat med et så beskjedent tilskudd fra eierkommunene.

Vedr vedtektsendringene er det særlig § 8. Eierkommunenes forpliktelser, rådmann vil kommentere. « Hver eierkommune eier 1/3 av VRP. VRP skal så langt det er mulig være selvfinansierende. Hver eierkommunes ansvar overfor VRPs kreditorer er begrenset til 1/3 av VRPs forpliktelser. Tilsvarende er hver eierkommune overfor de andre eierkommunene ansvarlig for 1/3 av VRPs eventuelle underskudd. Hver eierkommune plikter innen én måned etter at kommunestyret har godkjent vedtektene å betale et innskudd på 300 000 kr til VRP. Eierne av VRP skal bidra økonomisk til drift av VRP. Dersom en enkeltkommune ønsker å legge inn egne prosjekter inn under regionalparken, opprettes det et eget prosjektrengskap for dette. Ansvarlig kommune svarer for prosjektets økonomi.»

Vefsn kommune har i sin vurdering skrevet slik om § 8:

«Økonomisk ansvar har flere sider. Forhåpentlig havner aldri parken i en situasjon der dette kommer på spissen, men dersom det skulle gå galt og man havner i en situasjon med et underskudd og uenighet mellom deltakerkommunene, er det lurt å ha avklart på forhånd hvorledes situasjonen skal fordeles. De opprinnelige vedtektene oppga tre deltakerkommuner, men det stod ikke at de hver skulle hefte for 1/3 av et eventuelt underskudd. Når det gjelder økonomisk bidrag, er den opprinnelige bestemmelsen beholdt. Der er det ikke angitt hvor mye hver kommune skal bidra ut fra tanken at dette må hver deltakerkommune bestemme selv. Parken må forholde seg til hvor mye den for fra deltakerkommunene, og det kan hende at det blir forskjellig beløp fra hver kommune. Men siden alle deltakerkommunene sitter i styre og årsmøte med ansvar for å kontrollere økonomien til parken, er det ikke urimelig at et eventuelt underskudd deles med en tredjedel på hver. Videre er vedtektene utvidet med muligheten til å legge egne prosjekter inn i parken. Styret i parken får vurdere hva som skal regnes som parkens virksomhet med interesse for alle deltakerkommunene og hva som er så lokalt forankret til én kommune at det skal regnes som eget prosjekt. For egne prosjekter anses den beste løsningen å være at ansvarlig kommune bærer det økonomiske ansvaret slik at man unngår misnøye med at de andre deltakerkommunene må bære regningen for en enkeltkommunens egne prosjekter.»

Rådmann i Grane advarer mot at styret og årsmøtet kan binde opp det enkelte kommunestyrets økonomiforvaltning med ansvar for å kontrollere økonomien til parken, er det ikke urimelig at et eventuelt underskudd deles med en tredjedel på hver

Hva gjelder samarbeidsavtalen, er det flere punkt som rådmann ikke vil anbefale å godkjenne.

Valg av vertskommune og kontorkommune har ikke vært presentert for politisk behandling tidligere. Rådmann ønsker ikke å bidra til nok en lokaliseringsdebatt på Helgeland. Derfor problematiseres og vurderes ikke dette valget som styret har kommet fram til.

Pkt 4 om støttefunksjoner og bruk av administrasjonene: «..... Kommunene stiller til disposisjon sin kommunale administrasjon vederlagsfritt for VRP der dette er formålstjenlig.»

Det må ikke være tvil om at det kun er administrasjonssjef/rådmann i kommunen som kan ilegge administrasjonen ekstraoppgaver. Det kan ikke være slik at samarbeidsorgan vi deltar i skal kunne benytte saksbehandlerkapasiteten og Grane kommunes servicetorg der vårt samarbeidsorgan «finner det formålstjenlig». Henvendelsen fra styret i VRP virker urimelig på dette punktet. Det samme kan sies om Pkt 5 «Hver kommune er ansvarlig for 1/3 av de forpliktelser som hviler på VRP dersom VRP pådrar seg forpliktelser som VRP ikke selv er i stand til å dekke.»

Rådmann har gjennom arbeidet med opprettelse av parken hatt som forutsetning at parkadministrasjonen skulle berike kommunene med gode tiltak og supplere kommunen, ikke at

kommuneadministrasjonen skulle bli et tjenesteområde underlagt regionalparken hva gjelder oppgaver. Ei heller at dersom regionalparkens regnskap viser merforbruk i forhold til budsjett, skal kommunen dekke opp underskuddet. Regionalparken må selv holde sine budsjett i ballanse og evt dekke ett års underskudd i neste års budsjett. Rådmann anbefaler ikke at Grane kommune gjennom fondstildeling fra vefnsa fondets kommunale del eller gjennom egne driftsbudsjett forplikter seg å dekke regionalparkens underskudd.

Rådmannens innstilling:

1. Grane kommune vedtar reviderte vedtekter vedlagt dette saksfremlegget som nye vedtekter for Vefnsa Regionalpark. Vedtektsendringen trer i kraft når alle de tre deltakerkommunene har vedtatt endringene.

§ 8 i vedtektene bes omarbeidet slik at de sikrer kommunene mot å forplikte seg til å dekke evt underskudd i regionalparken.

2. Grane kommune inngår vedlagte samarbeidsavtale om Vefnsa Regionalpark med de andre deltakerkommunene. Samarbeidsavtalens pkt 4 og 5 bes omarbeidet før endelig avtale vedtas, slik at ikke kommunens administrative ressurser kan benyttes uten rådmannens samtykke og at bestemmelsen sikrer kommunene mot å forplikte seg til å dekke evt underskudd i regionalparken.

Ny vedtekts § 8 og ny samarbeidsavtale §§4,5 og legges fram for kommunestyret til avgjørelse.

3. Grane kommune har allerede bevilget 300 000 kr som innskudd i parken (første driftsår).

Kommunestyret godkjenner bevilgning av kr 300 000 til parkens andre driftsår og 300 000 kr til parkens tredje driftsår, til sammen 600 000 kr, fra Vefnsafondet. Det forutsettes at de øvrige deltakerkommunene også forplikter seg til å bidra med tre ganger 300 000 kr fordelt over tre år.

Formannskapet 22.11.2017:

Møtebehandling:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

FS- 100/17 Innstilling:

1. Grane kommune vedtar reviderte vedtekter vedlagt dette saksfremlegget som nye vedtekter for Vefnsa Regionalpark. Vedtektsendringen trer i kraft når alle de tre deltakerkommunene har vedtatt endringene.

§ 8 i vedtektene bes omarbeidet slik at de sikrer kommunene mot å forplikte seg til å dekke evt underskudd i regionalparken.

2. Grane kommune inngår vedlagte samarbeidsavtale om Vefnsa Regionalpark med de andre deltakerkommunene. Samarbeidsavtalens pkt 4 og 5 bes omarbeidet før endelig avtale vedtas, slik at ikke kommunens administrative ressurser kan benyttes uten rådmannens samtykke og at bestemmelsen sikrer kommunene mot å forplikte seg til å dekke evt underskudd i regionalparken.

Ny vedtekts § 8 og ny samarbeidsavtale §§4,5 og legges fram for kommunestyret til avgjørelse.

3. Grane kommune har allerede bevilget 300 000 kr som innskudd i parken (første driftsår).

Kommunestyret godkjenner bevilgning av kr 300 000 til parkens andre driftsår og 300 000 kr til parkens tredje driftsår, til sammen 600 000 kr, fra Vefnsafondet. Det forutsettes at de øvrige deltakerkommunene også forplikter seg til å bidra med tre ganger 300 000 kr fordelt over tre år.

Opprinnelig	Revidert
<p>§ 1. Vefsna Regionalpark(VRP) Vefsna Regionalpark(VRP) er et</p>	<p>§ 1. Vefsna Regionalpark(VRP) Vefsna Regionalpark (VRP) er et</p>
<p>Årsmøtet består av de til enhver tid sittende ordførere i eierkommunene med varaordførerne som vararepresentant og en representant fra et annet parti enn ordførerens, fortrinnsvis det største partiet.</p> <p>Representantene med vara velges av de enkelte kommunestyre for hver kommuneperiode.</p> <p>Årsmøtet skal herunder vedta bl.a. årsmelding fra styret, årsregnskap og eventuelle forslag fra styret til endring av vedtektene</p> <p>Det kalles inn til årsmøte med fire ukers varsel. Årsmøtet avholdes innen 31.mai.</p>	<p>Hver av eierkommunene har to representanter med stemmerett på eiermøtet.</p> <p>Kommunestyret i hver av eierkommunene velger de to representantene med personlig vara for hver kommuneperiode. Den ene representanten er ordfører med varaordfører som personlig vara. Den andre representanten med vara skal være fra et annet parti enn ordførerens, fortrinnsvis det største partiet som ikke har ordføreren.</p> <p>Årsmøtet skal vedta:</p> <p>årsmelding fra styret</p> <p>årsregnskap</p> <p>eventuelle forslag fra styret til endring av vedtektene</p> <p>eventuelle øvrige saker etter forslag fra styret eller eierne</p> <p>Styret kaller inn til årsmøte med fire ukers varsel. Ordinært årsmøte avholdes innen 31.mai.</p> <p>Årsmøtet er vedtaksdyktig når minimum fire av de stemmeberettigede møter. Hver stemme teller likt. Årsmøtet treffer sine vedtak ved simpelt flertall med unntak av vedtektsendringer, der prosedyren er regulert i § 9.</p> <p>Ved likt stemmetall avgjøres årsmøtets vedtak ved at hver stemmeberettigedes stemme gis vekt ut fra oppnådd antall øyne ved den stemmeberettigedes eget terningkast.</p> <p>Videre skal årsmøtet innen 31.12. hvert år vedta neste års budsjett for VRP. Dette kan gjøres i form av ekstraordinært årsmøte pr. videokonferanse, telefon, mail eller</p>

	<p><i>annen teknologi som innebærer at møtet forsvarlig kan holdes uten fysisk fremmøte.</i></p>
<p>Kommentar: Bestemmelsen om styre er flyttet til § 4, bak bestemmelsen om årsmøtet for å understreke at det er eierne gjennom årsmøtet som har den avgjørende beslutningsmakten mens styret skal utføre årsmøtets vedtak. Ordlyden om hvem som deltar på årsmøtet og hvordan de velges er redigert for å bli enklere å lese. Videre er presisert at årsmøte også behandler øvrige saker, at det er styret som kaller inn til årsmøte, samt bestemmelser om hvor mange som må møte for at årsmøtet skal være vedtaksdyktig og hva som skjer ved likt stemmetall. Det foreslås her terningkast siden det vil kunne oppleves tilfeldig dersom stemmen til representanten fra én kommune skal veie tyngre enn stemmen fra en annen kommune. Årsmøtets vedtakelse av årsregnskapet er eiernes kontroll etter at pengene er brukt. VPR har neppe potensiale til å bli noe nytt Nedre Romerike vannverk, men det anses likevel hensiktsmessig at eierne har en viss kontroll med hva VPR bruker pengene på før pengebruken skjer. Erfaringene fra VM i fluefiske viser at det ikke nødvendigvis skal så store beløp til for å vekke en viss debatt. De nye vedtektene legger derfor opp til at årsmøtet skal vedta budsjettet, men at det kan være hensiktsmessig at dette kan gjøres som ekstraordinært årsmøte.</p>	

Opprinnelig	Revidert
<p>§3 Styre</p> <p><i>VRP ledes av et styre.</i></p> <p><i>Styre representantene bør ha relevant næringskompetanse. Eierne velger representant og vararepresentant til styret for en fireårsperiode som sammenfaller med kommunestyre/fylkestingsperiode.</i></p> <p><i>Styret konstituerer seg selv med leder og nestleder.</i></p>	<p>§ 4 Styre</p> <p><i>VRP ledes av et styre med seks representanter med personlig vara, to representanter oppnevnt av hver kommune. De to representantene skal fortrinnsvis velges fra kommunens egen næringsetat (næringsssjef) og næringslivet i kommunen.</i></p> <p><i>Eierkommunene velger representant og vararepresentant til styret for en fireårsperiode som sammenfaller med kommunestyre/fylkestingsperiode.</i></p> <p><i>Styret konstituerer seg selv med leder og nestleder.</i></p> <p><i>Styret er vedtaksdyktig når minimum fire av de stemmeberettigede møter. Styret treffer sine vedtak ved simpelt</i></p>

	<p>flertall.</p> <p>Dersom det ved avstemning i styret oppstår likt stemmetall, gis styreleder dobbeltstemme.</p>
--	--

Kommentar: Bestemmelsene er revidert slik at antall styremedlemmer, hvem de representerer, hvor mange som må møte for at styret skal være vedtaksdyktig og hva som skjer ved likt stemmetall, fremgår klart av vedtektene. Det vurderes å lette styrearbeidet at slike spørsmål er løst i vedtektene fordi slike spørsmål i motsatt fall skape problemer, eksempelvis dersom styret treffer vedtak som pådrar utgifter uten å være fulltallig og det i ettertid hevdes at vedtaket er ugyldig fra styremedlemmer som ikke møtte. Det fastsettes at vedtak treffes ved simpelt flertall, noe som også innbefatter at hver stemme teller likt. Kommunens innbyggertall, størrelse på bidrag til VRP eller andre forhold er med andre ord ikke relevant for stemmevekten. Ved likt stemmetall, gis styreleder dobbeltstemme. Dette er den vanlige løsningen for å hindre at styret blir ute av stand til å treffe vedtak ved likt stemmetall og som brukes for eksempel i aksjeloven. Siden et interkommunalt styre ikke blir regulert av noen egen lov, bør vedtektene løse slike spørsmål.

Opprinnelig	Revidert
<p>§4. Styrets ansvar og oppgaver</p> <p>Styret har ansvar for regional parkens drift og organisering.</p> <p>Styret skal utarbeide budsjett og handlingsplaner, samt legge frem årsregnskap og årsmelding til avgjørelse av årsmøtet.</p> <p>Styret ansetter daglig leder og har arbeidsgiveransvaret.</p> <p>Styret har ikke anledning til å ta opp lån, eller på annen måte pådra eierne økonomiske forpliktelser.</p>	<p>§ 5. Styrets ansvar og oppgaver</p> <p>Styret har ansvar for regionalparkens drift og organisering.</p> <p>Styret skal utarbeide budsjett, handlingsplaner, årsregnskap og årsmelding til avgjørelse av årsmøtet.</p> <p>Styret har ansvaret for at vedtatt budsjett overholdes og har rapporteringsplikt til årsmøtet ved budsjettavvik.</p> <p>Styret ansetter daglig leder forutsatt at det er forsvarlig budsjettdekning for arbeidsgiverforpliktelsene.</p> <p>Styret har ikke anledning til å ta opp lån eller på annen måte pådra eierkommunene økonomiske forpliktelser.</p>
<p>Kommentar: Vedtektene er endret til at budsjettet skal legges frem for årsmøtet (eierkontroll). Videre er styrets ansvar for økonomien innskjerpet og det er lagt</p>	

inn rapporteringsplikt ved budsjettavvik. Det er aldri populært med budsjettavvik, og særlig ikke hvis dette har vært kjent over tid, men presenteres som en stor overraskelse når eierne skal lage sitt eget budsjett. Erfaringene fra felles barnevern på ytre Helgeland tilsier at det kan være lurt å minne styret på at de har en slik rapporteringsplikt til eierne. Deltakerkommunene er blitt forespeilet at de skal skyte inn 300 000 kr ved opprettelsen av VPR og at parken i størst mulig grad skal være selvfinansierende. Å være arbeidsgiver innebærer store forpliktelser, ikke bare lønn, men også arbeidsgiveravgift, feriepenger, pensjon og øvrige sosiale kostnader. En park med 200 medlemsbedrifter og en velutviklet reiselivsnæring vil ha helt andre forutsetninger for å dekke egne arbeidsgiverforpliktelsene enn en park i oppstartsfasen med 20 medlemmer. Fra kommuneadvokatens side foreslås at vedtektene fremhever styrets ansvar for at parken er i stand til å dekke arbeidsgiverforpliktelsene, hvilket også medfører at styret må vurdere om daglig leder bør ansettes permanent eller i en tidsbegrenset prosjektstilling. Selv om det allerede fremgår av vedtektene at styret ikke på annen måte har anledning til å pådra eierne økonomiske forpliktelser, er det ikke gitt at alle betrakter det å ansette som å pådra eierne en økonomisk forpliktelse, selv om en ansettelse med det strenge oppsigelsesvernet ansatte i kommunal virksomhet har, nettopp kan utgjøre en svært langvarig økonomisk forpliktelse.

Opprinnelig	Revidert
<p>§5. Daglig leder</p> <p><i>Parkens administrasjon ledes av en daglig leder. Daglig leder rapporterer til styret.</i></p>	<p>§ 6. Daglig leder</p> <p><i>Parkens administrasjon ledes av en daglig leder. Daglig leder rapporterer til styret.</i></p> <p><i>Daglig leder har ansvar for at det føres referat fra styre- og årsmøter, samt at allmennheten gis innsyn i referatene og VPRs postjournal i henhold til offentlighetslovens regler.</i></p>

Kommentar: I Vefsn kommune har man erfart at jo lenger unna sentraladministrasjonen en virksomhet er organisert, dess større er risikoen for at det kan forekomme brudd på offentlighetsloven. Et interkommunalt styre er underlagt offentlighetsloven og det anses hensiktsmessig å få etablert tilfredsstillende rutiner for dette helt fra starten av. Offentlighetsloven fastsetter også regler for hvilke saker som kan unntas fra offentlighet.

Opprinnelig	Revidert
<p>§ 7. Andre organ</p> <p><i>For å bidra til parkens formål etableres det et rådgivende organ, Samarbeidsforum VPR, for å sikre</i></p>	<p>§ 7. Andre organ</p> <p><i>For å bidra til parkens formål etableres det et rådgivende organ, Partnerråd VPR, for å sikre medvirkning og</i></p>

<p><i>medvirkning og engasjement hos partnerne i parken.</i></p> <p><i>Styret fastsetter mandat, valg og organisering.</i></p>	<p><i>engasjement hos medlemmene i parken.</i></p> <p><i>Partnerrådet skal ha rett til å fremme forslag til styret og årsmøtet, samt rett til å uttale seg om styrets budsjettforslag før det sendes årsmøtet.</i></p> <p><i>Styret fastsetter mandat og nærmere bestemmelser om valg og organisering av partnerrådet, samt utarbeider medlemsavtale og fastsetter eventuell kontingent.</i></p>
--	--

Kommentar: Under arbeidet med hvorledes VRP skal organiseres, har det vært tenkt mye på hvilken plass medlemsbedriftene, partnerne, skal ha i organisasjonen. Parken skal fremme næringsinteressene og næringslivet selv er de som best ser hva som bør gjøres. Styret i VRP ser for seg en medlemskapsmodell der det stilles krav til medlemmene, for eksempel med hensyn til kvalitet på produktet, bruk av felles logo i markedsføring, bookingordninger, samarbeid med andre partnere osv. Samtidig er det viktig at partnerne gis en vedtektsfestet medvirkningsrett for å sikre at de faktisk blir med. Styret i VRP er i god gang med å utarbeide en medlemsavtale. Det anses hensiktsmessig at denne måten å organisere parken på godkjennes av eierne gjennom å vedtektsfeste den.

Opprinnelig	Revidert
<p>§ 8. Eiernes forpliktelser</p> <p><i>Eierne av VRP skal bidra økonomisk til drift av VRP.</i></p>	<p>§ 8. Eierkommunenes forpliktelser</p> <p><i>Hver eierkommune eier 1/3 av VRP. VRP skal så langt det er mulig være selvfinansierende.</i></p> <p><i>Hver eierkommunes ansvar overfor VRPs kreditorer er begrenset til 1/3 av VRPs forpliktelser. Tilsvarende er hver eierkommune ansvarlig for 1/3 av VRPs eventuelle underskudd.</i></p> <p><i>Hver eierkommune plikter innen én måned etter at kommunestyret har godkjent vedtektene å betale et innskudd på 300 000 kr til VRP.</i></p> <p><i>Eierne av VRP skal bidra økonomisk til drift av VRP</i></p> <p><i>Dersom en enkeltkommune ønsker å</i></p>

	legge inn egne prosjekter inn under regionalparken, opprettes det et eget prosjektregnskap for dette. Ansvarlig kommune svarer for prosjektets økonomi.
--	--

Kommentar: Økonomisk ansvar har flere sider. Forhåpentlig havner aldri parken i en situasjon der dette kommer på spissen, men dersom det skulle gå galt og man havner i en situasjon med et underskudd og uenighet mellom deltakerkommunene, er det lurt å ha avklart på forhånd hvorledes situasjonen skal fordeles. De opprinnelige vedtektene oppga tre deltakerkommuner, men det stod ikke at de hver skulle hefte for 1/3 av et eventuelt underskudd. Når det gjelder økonomisk bidrag, er den opprinnelige bestemmelsen beholdt. Der er det ikke angitt hvor mye hver kommune skal bidra ut fra tanken at dette må hver deltakerkommune bestemme selv. Parken må forholde seg til hvor mye den for fra deltakerkommunene, og det kan hende at det blir forskjellig beløp fra hver kommune. Men siden alle deltakerkommunene sitter i styre og årsmøte med ansvar for å kontrollere økonomien til parken, er det ikke urimelig at et eventuelt underskudd deles med en tredjedel på hver. Videre er vedtektene utvidet med muligheten til å legge egne prosjekter inn i parken. Styret i parken får vurdere hva som skal regnes som parkens virksomhet med interesse for alle deltakerkommunene og hva som er så lokalt forankret til én kommune at det skal regnes som eget prosjekt. For egne prosjekter anses den beste løsningen å være at ansvarlig kommune bærer det økonomiske ansvaret slik at man unngår misnøye med at de andre deltakerkommunene må bære regningen for en enkeltkommunens egne prosjekter.

Opprinnelig	Revidert
§9. Endring av vedtektene <i>Endring av vedtektene krever tilslutning fra minst to tredjedeler av årsmøtet.</i>	§9. Endring av vedtektene <i>Endring av vedtektene krever tilslutning fra minst to tredjedeler av årsmøtet.</i> Endring av vedtektenes §§ 1, 5 og 8 kan imidlertid ikke skje uten godkjenning av eierkommunenes respektive kommunestyre.

Kommentar: De viktigste bestemmelsene om økonomisk ansvar og om hvordan parken skal ledes ligger i disse vedtektsbestemmelsene. Ved å fastsette at endring av disse grunnprinsippene krever godkjenning av eierkommunenes kommunestyre, kan ikke to deltakerkommuner overkjøre den siste kommunen på årsmøtet.

Vefsna Regionalpark

Visjon:

Styrke Vefsna-regionens utviklingskapasitet og omdømme, og bidra til en positiv nærings- og stedsutvikling gjennom å foredle særpregede natur -og kulturressurser.

Hattfjelldal

Vefsn

Grane

Vedtekter for interkommunalt samarbeid mellom Vefsn, Grane og Hattfjelldal kommuner gjennom Vefsna Regionalpark (VRP)

§ 1. Vefsna Regionalpark (VRP)

Vefsna Regionalpark (VRP) er et interkommunalt styre etter kommunelovens § 27. VRP er et eget rettssubjekt med eget organisasjonsnummer og har arbeidsgiveransvaret for alle ansatte i VRP.

Eierne er Hattfjelldal, Grane og Vefsn kommune.

§ 2. Formål

Parken skal ivareta, videreutvikle og styrke Vefsna-regionens kultur- og naturbaserte næringsutvikling.

§ 3. Årsmøte

Årsmøtet er øverste organ i VRP.

Hver av eierkommunene har to representanter med stemmerett på eiermøtet.

Kommunestyret i hver av eierkommunene velger de to representantene med personlig vara for hver kommuneperiode. Den ene representanten er ordfører med varaordfører som personlig vara. Den andre representanten med vara skal være fra et annet parti enn ordførerens, fortrinnsvis det største partiet som ikke har ordføreren.

Årsmøtet skal vedta:

årsmelding fra styret

årsregnskap

eventuelle forslag fra styret til endring av vedtektene

eventuelle øvrige saker etter forslag fra styret eller eierne

Styret kaller inn til årsmøte med fire ukers varsel. Ordinært årsmøte avholdes innen 31.mai.

Årsmøtet er vedtaksdyktig når minimum fire av de stemmeberettigede møter. Hver stemme teller likt. Årsmøtet treffer sine vedtak ved simpelt flertall med unntak av vedtektsendringer, der prosedyren er regulert i § 9.

Ved likt stemmetall avgjøres årsmøtets vedtak ved at hver stemmeberettigedes stemme gis vekt ut fra oppnådd antall øyne ved den stemmeberettigedes eget terningkast.

Videre skal årsmøtet innen 31.12. hvert år vedta neste års budsjett for VRP. Dette kan gjøres i form av ekstraordinært årsmøte pr. videokonferanse, telefon, mail eller annen teknologi som innebærer at møtet forsvarlig kan holdes uten fysisk fremmøte.

§ 4. Styre

VRP ledes av et styre med seks representanter med personlig vara, to representanter oppnevnt av hver kommune. De to representantene skal fortrinnsvis velges fra kommunens egen næringsetat (næringssjef) og næringslivet i kommunen.

Eierkommunene velger representant og vararepresentant til styret for en fireårsperiode som sammenfaller med kommunestyre/fylkestingsperiode.

Styret konstituerer seg selv med leder og nestleder.

Styret er vedtaksdyktig når minimum fire av de stemmeberettigede møter. Styret treffer sine vedtak ved simpelt flertall.

Dersom det ved avstemning i styret oppstår likt stemmetall, gis styreleder dobbeltstemme.

§ 5. Styrets ansvar og oppgaver

Styret har ansvar for regionalparkens drift og organisering.

Styret skal utarbeide budsjett, handlingsplaner, årsregnskap og årsmelding til avgjørelse av årsmøtet.

Styret har ansvaret for at vedtatt budsjett overholdes og har rapporteringsplikt til årsmøtet ved budsjettavvik.

Styret ansetter daglig leder forutsatt at det er forsvarlig budsjettdekning for arbeidsgiverforpliktelsene.

Styret har ikke anledning til å ta opp lån eller på annen måte pådra eierkommunene økonomiske forpliktelser.

§ 6. Daglig leder

Parkens administrasjon ledes av en daglig leder. Daglig leder rapporterer til styret.

Daglig leder har ansvar for at det føres referat fra styre- og årsmøter, samt at allmennheten gis innsyn i referatene og VRPs postjournal i henhold til offentlighetslovens regler.

§ 7. Andre organ

*For å bidra til parkens formål etableres det et rådgivende organ, **Partnerråd VRP**, for å sikre medvirkning og engasjement hos medlemmene i parken.*

Partnerrådet skal ha rett til å fremme forslag til styret og årsmøtet, samt rett til å uttale seg om styrets budsjettforslag før det sendes årsmøtet.

Styret fastsetter mandat og nærmere bestemmelser om valg og organisering av partnerrådet, samt utarbeider medlemsavtale og fastsetter eventuell kontingent.

§ 8. Eierkommunenes forpliktelser

Hver eierkommune eier 1/3 av VRP.

VRP skal så langt det er mulig være selvfinansierende.

Hver eierkommunes ansvar overfor VRPs kreditorer er begrenset til 1/3 av VRPs forpliktelser. Tilsvarende er hver eierkommune overfor de andre eierkommunene ansvarlig for 1/3 av VRPs eventuelle underskudd.

Hver eierkommune plikter innen én måned etter at kommunestyret har godkjent vedtektene å betale et innskudd på 300 000 kr til VRP.

Eierne av VRP skal bidra økonomisk til drift av VRP.

Dersom en enkeltkommune ønsker å legge inn egne prosjekter inn under regionalparken, opprettes det et eget prosjektreknskap for dette. Ansvarlig kommune svarer for prosjektets økonomi.

§ 9. Endring av vedtektene

Endring av vedtektene krever tilslutning fra minst to tredjedeler av årsmøtet. Endring av vedtektenes §§ 1, 5 og 8 kan imidlertid ikke skje uten godkjenning av eierkommunenes respektive kommunestyrer.

§ 10. Uttreden og oppløsning

Den enkelte eier kan varsle årsmøtet om ønsket uttreden med ett års oppsigelsesfrist, senest 31.12. året før uttreden.

***

Vefsna Regionalpark

Hattfjelldal

Visjon:

Styrke Vefsna-regionens utviklingskapasitet og omdømme, og bidra til en positiv nærings- og stedsutvikling gjennom å foredle særpregede natur -og kulturressurser.

Vefsn

Grane

Samarbeidsavtale mellom Hattfjelldal, Grane og Vefsn kommune

En dynamisk, langsiktig og forpliktende samarbeidsplattform for lokalsamfunn, myndigheter og næringsliv med en interesse for å ivareta og videreutvikle natur- og kulturverdier i et definert landskaps- og identitetsområde.

1. **Samarbeidet** reguleres i hovedsak gjennom vedtektene for VRP.

2 Vertskommune:

Hattfjelldal kommune tar på seg ansvaret som vertskommune:

Vertskommunen ansvar består i følgende:

- Lønnsutbetaling til daglig leder
- Innbetaling av forsikringer og pensjonsordning (KLP)
- Revisjon av regnskap for VRP (her benyttes Hattfjelldals foretrukne revisjonsselskap)
- Hattfjelldal kommune fakturerer VRP for månedlige utlegg til lønn og sosiale utgifter for ansatte i VRP

3 Kontor:

Kontorkostnader dekkes av den kommunen som avsetter kontor til daglig leder. Det vil bli etablert et hovedkontor ut fra ønske til hvor Daglig leder er bosatt eller velger å bosette seg. Det vil tidvis være behov å disponere kontor i alle tre kommuner.

Kontoret bør fortrinnsvis være i tilknytning til kommunen næringselskap hvor det stilles til disposisjon møterom med konferanse utstyr.

4 Støttefunksjoner:

Kommunene forplikter seg til å informere daglig leder om saker som har relevans for VRP og der det er formålstjenlig ta med daglig leder inn i beslutningsprosesser.

Kommunene stiller til disposisjon sin kommunale administrasjon vederlagsfritt for VRP der dette er formålstjenlig.

5 Økonomisk ansvar:

Hver kommune er ansvarlig for 1/3 av de forpliktelser som hviler på VRP dersom VRP pådrar seg forpliktelser som VRP ikke selv er i stand til å dekke.

Signatur / Dato

Rådmann

Vefsn Kommune

Signatur / Dato

Rådmann

Grane Kommune

Signatur / Dato

Rådmann

Hattfjelldal Kommune

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
044/17	Nærings- og naturforvaltningskomite	13.12.2017
075/17	Kommunestyret	19.12.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Endringer av kart over løypenett for snøscooter i Grane kommune

Trykte vedlegg:

01.12.2017	57965	Vedlegg 1, KS-vedtak i sak 042 i 2015
01.12.2017	57966	Vedlegg 10, høringsuttalelse fra Nordland Fylkeskommune
01.12.2017	57967	Vedlegg 11, høringsuttalelse fra Bjørhusdal, Haugen, Jönsson, Halse, Kolstad, Cruz, Olsen, Lamo, Pedersen, Eivindsen og Johansen
01.12.2017	57968	Vedlegg 12, høringsuttalelse fra Lise Trangsrud
01.12.2017	57969	Vedlegg 13, høringsuttalelse fra Brurskanken Turlag
01.12.2017	57970	Vedlegg 14, høringsuttalelse fra Forum for Natur og Friluftsliv
01.12.2017	57971	Vedlegg 15, høringsuttalelse fra Naturvernforbundet
01.12.2017	57972	Vedlegg 16, høringsuttalelser vedr. forslaget til løype på Nedre Fiplingvatn
01.12.2017	57973	Vedlegg 17, høringsuttalelser vedr. forslaget til løype på Majavatn
01.12.2017	57974	Vedlegg 2, oversiktskart som illustrerer endringer i løypenettet
01.12.2017	57975	Vedlegg 3, detaljkart for hver ny løype
01.12.2017	57976	Vedlegg 4, nytt oversiktskart for kommunalt løypenett
01.12.2017	57977	Vedlegg 5, revidert plan for kommunalt løypenett for snøscooter
01.12.2017	57978	Vedlegg 6, sammendrag av web-basert spørreundersøkelse
01.12.2017	57979	Vedlegg 7, referat fra 4 møter vedr. evaluering av kommunalt løypenett
01.12.2017	57980	Vedlegg 8, høringsuttalelse fra Statskog SF
01.12.2017	57981	Vedlegg 9, høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Nordland

Sammendrag:

I henhold til vedtak i Grane kommunestyre 14.10.15, ønsker kommunestyret at administrasjonen arbeider videre med løype fra Kroktjønnen i Tvildalen til kommunegrense Hattfjelldal, løype fra Haustreis-dalen til Svartvatnet, løype fra Leiren i Fiplingdal til kommunegrense Hattfjelldal, og løype fra Strandli langs midten av Nedre Fiplingvatn til Bæråsen. Kommunestyrets vedtak er vedlagt.

Når det gjelder forslaget om løype fra Kroktjønnen i Tvildalen til kommunegrense Hattfjelldal, har det kommet fram i prosessen at både Hattfjelldal kommune og Statskog SF er negative til dette. Kommunens administrasjon har da konkludert med at det ikke er grunnlag for å arbeide videre med dette alternativet. De øvrige 3 forslagene har vært ute på høring / offentlig ettersyn, i henhold til vedtak i Nærings- og Naturforvaltningskomiteen i møte 30.08.17 (sak 030/17).

Oversikt over forslag til øvrige endringer:

Svartvatn:

Kommunen har mottatt et ønske fra Svartvatn Hytteforening om en mindre endring av eksisterende løypenett vest for Svartvatnet. Den nye løypa er lagt etter en skogsvei like vest for vatnet, og følger veien opp til myrene, i henhold til vedlagte kartutsnitt. Det er lite rydding som må til for å benytte denne traséen. Ny løype er mindre arbeidskrevende å drifte, og for hytteeierne ved Svartvatnet vil avstanden til Tvildalen bli 1,3 km kortere. I tillegg er dette en langt finere og mer lettkjørt trasè. Forslaget er drøftet med kommunalt driftspersonell, som er enig med hytteforeningen i at dette er en bedre løsning enn eksisterende løype over Pilfjellelva. Forslaget er tatt med i høringsprosessen.

Fløtnes / Bogfjellmoen:

I forbindelse med bygging av ny E6 er det nødvendig å endre lokalisering av parkeringsplassen ved Fløtneset. Årsaken er at eksisterende parkeringsplass (den gamle lunne-plassen til Statskog ved E6) skal benyttes som riggområde i anleggsperioden. Administrasjonen foreslår at ny parkeringsplass lokaliseres ved lageret til Grane Maskinlag (gamle Dieselbil) ved Bogfjellmoen. Foreslått løype går fra parkeringen, via Dempa til eksisterende løypenett, jfr. vedlagte kartutsnitt. Forslaget er tatt med i høringsprosessen.

Svenningdal samfunnshus:

Kommunen har mottatt muntlig anmodning fra Svenningdal Bygdelag om at laget ønsker løype mellom eksisterende løype nr. 6 og Svenningdal samfunnshus, i henhold til vedlagte kartutsnitt. Forslaget er tatt med i høringsprosessen.

Majavatn:

Kommunen har mottatt et skriftlig innspill fra Langtangen Hytteforening sør for Majavatnet, som ønsker at ei løype fra Majastua til hytteforeningens felles parkeringsplass ved Langtangen tas inn i det kommunale løypenettet, i henhold til vedlagte kartutsnitt. Forslaget er tatt med i høringsprosessen.

Generelt:

Det følger av motorferdselsforskriften § 4a tredje ledd andre punktum at forslaget til snøscooterløyper med bestemmelser om bruk skal sendes på høring som beskrevet i plan- og bygningsloven § 11-14. Veilederen til denne sier at nytt offentlig ettersyn er påkrevd hvis det gjøres vesentlige endringer i planforslaget etter at offentlig ettersyn er gjennomført. Administrasjonen har utredet endringene i tråd med kravene i lov og forskrift, se vedlagte plan for kommunalt løypenett for snøscooter.

Det presiseres at det i denne saken kun er følgende endringer som har vært gjenstand for høring og offentlig ettersyn:

1. Ny løype fra Haustreisdal til Svartvatnet.
2. Ny løype fra Leiren i Fiplingdal til kommunegrense Hattfjelldal.
3. Ny løype fra Strandli, langs Nedre Fiplingvatn til Simskaret / Bæråsen.
4. Ny løype vest for Svartvatnet.
5. Ny løype / parkering ved Bogfjellmoen.
6. Ny løype fra eksisterende løype 6 til Svenningdal samfunnshus.
7. Ny løype fra Majastua, sørover langs Majavatnet til parkeringsplassen ved Langtangen.

Nærings- og Naturforvaltningskomitèen i Grane kommune vedtok i møte 30.08.17 (sak 030/17) å legge ut nevnte endringer av kart over løypenett for snøscooter til høring og offentlig ettersyn, med hjemmel i Motorferdsellovens § 4a, Forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag § 4a, Plan- og bygningsloven § 11-14 og Forvaltningsloven kap. VII. Høringsfristen ble satt til 6 uker fra kunngjøring.

Tillatelse fra berørte grunneiere:

Generelt: Kommunen kan, i henhold til motorferdselsloven, ikke vedta en snøscooterløype før grunn-eier har gitt samtykke til løypa. Dette gjelder både privat og offentlig eiendom.

Nedre Fiplingvatn: Statskog har ikke gitt grunneiers tillatelse til foreslått løype på Nedre Fiplingvatn. Dette går fram av deres høringsuttalelse datert 20.10.17, og ble i tillegg bekreftet muntlig av Trond Nordås i tlf.samtale 09.11.17. Dette innebærer at det ikke er grunnlag for å arbeide videre med dette forslaget.

Leiren – kommunegrense Hattfjelldal: Grane kommune fremmet dette ønsket overfor Hattfjelldal kommune allerede i 2015/2016. Forslaget var da at begge kommunene kjørte et parallelt løp med tanke på samtidig høring og vedtak av ei løype fra Leiren til Hattfjelldal sentrum. Tilbakemeldingen fra Hattfjelldal var at kommunen ikke kom til å prioritere dette arbeidet før Grane hadde vedtatt ei løype til kommunegrensen. På bakgrunn av dette fremmet Grane forslag om ei løype til kommunegrensen til Hattfjelldal i august 2017. Tidlig i prosessen ble det sendt forespørsel om grunneiers tillatelse til Statskog, som i sin tilbakemelding ikke gir grunneiers tillatelse fra veien ved Skinnfjellskardet til kommunegrensen mot Hattfjelldal. Dette gjør at det ikke er mulig for Grane kommune å vedta løypa fram mot kommunegrensen nå. Årsaken til at Statskog sier nei til løype fram til kommunegrensen er at Statskog har fått tilbakemelding fra Hattfjelldal om at kommunen ikke kommer til å prioritere dette arbeidet nå. Statskog er åpen for å gi grunneiers tillatelse dersom begge kommunene iverksetter en prosess for å lage tilknytning mellom kommunene i dette området. Administrasjonen kommer til å ta initiativ til et dialogmøte med Hattfjelldal kommune om denne saken.

Kommunen har forøvrig fått informasjon om at kryssing av elva like nord for Langli vil bli problematisk, og trolig medføre behov for bru over elva. I tillegg påpeker Statskog at området ved Forshaugen er et viktig beiteområde for elg i vinterhalvåret. Nevnte moment gjør at administrasjon også ønsker å vurdere en løype fra Bæråskammen, via Jerpåsen mot kommunegrensen.

Majavatn: I henhold til det kartmaterialet som kommunen la til grunn tidligere i prosessen, var Statskog eneste grunneier mht. foreslått løype fra Majastua til parkeringsplassen ved Langtangen. I hørings-perioden har kommunen blitt gjort oppmerksom på at dette ikke er riktig. Noen av de private eiendommene sør for Majastua strekker seg langt ut i vannet, og forbi foreslått løype. Flere av de aktuelle grunneierne har gitt avslag på kommunens forespørsel om grunneiers samtykke til løypa, og det er derfor ikke grunnlag for å arbeide videre med dette forslaget.

De aktuelle høringsuttalelsene som gjelder løypa på Nedre Fiplingvatnet (6 uttalelser) og Majavatnet (6 uttalelser) er vedlagt, til orientering. Administrasjonen vurderer det ikke som nødvendig å kommentere disse nærmere. Kommunen har mottatt skriftlig tillatelse fra de berørte grunneierne til de øvrige forslagene til nye løyper.

Nevnte endringer i kartet over løypenettet for snøscooter medfører ikke behov for endringer i den kommunale forskriften for løypenettet.

Vurdering:

Kommunen har mottatt 29 høringsuttalelser, fra følgende:

Fylkesmannen i Nordland:

Utdrag fra høringsuttalelsen:

«Generelt skal det bemerkes at det er snakk om etablering av løyper som etter vår vurdering i større eller mindre grad vil komme i konflikt med viktige interesser som reindrift, friluftsliv og naturmangfold. Hyttebebyggelse vil også bli berørt av flere av løypeforslagene. Etablering av løypene forutsetter en saklig og forsvarlig vurdering og avveining av de ulike hensynene, herunder at kommunen har vurdert muligheten for avbøtende tiltak og mindre konfliktfylte løsninger.

Det fremgår av kommunens oversendelse at de nye forslagene enten har bakgrunn i ønsker fra kommunestyret eller fra hytteforeninger og bygdelag. Vi forutsetter at kommunen ved sin vurdering av forslagene er seg bevisst at det vil være berørte som ikke har ønske om de aktuelle løypene. Kommunen må foreta en avveining av de ulike interessene som gjør seg gjeldende, og det må synliggjøres hvilke avveininger som er gjort.

Løype fra Haustreisdal til Svartvatnet

Friluftslivsinteresser

Løypa er foreslått lagt i det svært viktige friluftslivsområdet Granefjellet Gluggvatnet (stort turområde uten tilrettelegging), som er gitt følgende områdebeskrivelse: «*Fjellområde med høyfjellspreg. Lettgått terreng for alle grupper. Området kan nås fra mange sider. Områdets kvaliteter er underkommunisert. Hyttefelt ved Gluggvatnet og Svartvatnet. To naturreservat i området. To utleiehytter, ved Fisklausvatnet og Langtjønna (Malinbu)*». Området er gitt høy verdi når det gjelder bruksfrekvens, utstrekning, potensiell bruk, tilgjengelighet og lydmiljø.

Snøscootertraséen er også foreslått lagt i en del av det viktige leke- og rekreasjonsområdet Gluggvaselva, hvor det i områdebeskrivelsen er sagt følgende: «*Oppkjørt skiløype på vinter. Brukes mye av lokalbefolkning i Grane. Idrettslag bruker denne i trening. Hyttefolk bruker veien til scootertransport vinterstid*».

Kommunen har gitt en beskrivelse av bruken av de aktuelle friluftslivsområdene, og det er sagt at det av hensyn til friluftslivet vil bli innført hastighetsbegrensning i den del av løypa som går langs veien opp mot Gluggvatnet.

Fylkesmannen minner om at kommunen ved fastsetting av løypene skal ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet. Før fastsetting av løypene skal kommunen utrede virkningen løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i influensområdet, samt kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges, og vurdere disse områdene opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen.

Det er etter det vi kan se ingenting i kommunens utredning som tilsier at en tar særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet. Kommunen har heller ikke sagt noe om løypens virkning for friluftsliv, eller vurdert området opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen.

Hensynet til friluftsliv er av lovgiver gitt en særstilling fremfor de andre hensynene. Dette stiller ekstra strenge krav til vedtakets begrunnelse der det er friluftslivshensyn som berøres. Dersom det skal fastsettes løyper i strid med friluftslivsinteresser, må vedtaket inneholde en grundig vurdering av støy og andre ulemper for friluftsliv, av de andre relevante hensynene i saken, og kommunens avveining av disse.

Fylkesmannen mener det av hensyn til friluftslivsinteressene ikke bør fastsettes snøscooterløype med den foreslåtte traséen fra Haustreisdal til Svartvatnet.

Naturmangfold

Det er i Artsdatabanken registrert observasjoner av fjellvåk i 2010 og 2015, i par og hekkende. Observasjonene er gjort i midten av mai de aktuelle årene. Fjellvåk er ikke rødlista. Miljødirektoratets veileder om naturmangfold og planlegging av snøscootertraséer gir i tabell 1 en veiledende oversikt over arter det må tas ekstra hensyn til ved planlegging av løyper. Funksjonsområdet hekkeplass for fjellvåk er der angitt med sårbar periode mars-april og en varsomhetssone i radius 1000 meter.

Fjellvåkene kan ankomme allerede i månedsskiftet mars-april, og raskt etablere seg for hekking. Vi er ut fra at traséen vil bli liggende forholdsvis nært kjente hekkelokaliteter for fjellvåk kritisk til traséen forbi Vadmoen. Den foreslåtte snøscooterløypa ligger godt innenfor den anbefalte minimumsavstanden på en kilometer fra en regulert snøskutertrasé til rovfugleir (Knoff & Nøkleby 2005). Nyere kunnskap om rovfugler og motorferdsel indikerer at rovfugler opplever mislykkede hekkinger på grunn av økt snøscootertrafikk. Rovfugler har ofte faste hekkeplasser som går i arv i generasjoner, og de blir av den grunn spesielt sårbare når disse hekkeplassene i økende grad blir utsatt for forstyrrelser fra motorferdsel. Fjellvåk antas å reagere negativt på forstyrrelser fra både snøscooter og mennesker.

Løype / parkering ved Bogfjellmoen

Det er i kommunens oversendelse sagt at det i forbindelse med bygging av ny E6 er nødvendig å endre lokalisering av parkeringsplassen ved Fløtneset. Eksisterende parkeringsplass skal benyttes som riggområde i anleggsperioden. Fylkesmannen vil presisere at det uansett må vurderes på vanlig måte om snøscooterløype kan fastsettes med den nye traséen. Kravene til utredning og de hensyn som skal tas vil være de samme.

Friluftsjnteresser

Løpeforslaget går gjennom det svært viktige friluftslivsområdet Blåfjellmoen, registrert som nærturterreng. Fylkesmannen er i utgangspunktet kritisk til at det legges snøscooterløyper gjennom nærturterreng som benyttes av lokalbefolkningen.

Kommunen har i sin utredning sagt at området fra Bogfjellmoen til Dempa er noe tilrettelagt med merkede turløyper, men at det er snakk om bruk i sommerhalvåret. Samtidig er det under kommunens utredning av støy sagt at hastigheten må settes ned der løypa i Dempa passerer ei skogsstue som brukes som dagsturhytte. Fylkesmannen ber ut fra dette kommunen redegjøre nærmere for bruken av området vinterstid.» Kopi av høringsuttalelsen er vedlagt.

Saksbehandlers vurdering:

Når det gjelder foreslått løype fra Haustreisdalen til Svartvatnet, er det flere årsaker til at kommunen ønsker å ta inn løypa i det kommunale løypenettet:

1. Det har i flere år vært et ønske fra grunneier Ernst Haustreis at denne løypa ble etablert, da Haustreis har planer om å etablere næringsvirksomhet i tilknytning til løypenettet. Haustreis eier landbrukseiendommen Østre Haustreis gnr. 45 bnr. 1 (ca. 31.000 dekar).
2. Løypa vil gi bygda Grane en tilknytning til det kommunale løypenettet.
3. Løypa vil være i et snøsikkert område, i motsetning til enkelte andre løyper i kommunen, som både i 2016 og 2017 ble stengt gjentatte ganger i løpet av sesongen på grunn av mangel på tilstrekkelig snødekke.
4. Løypa er ikke problematisk for reindrifta.
5. Løypa kan øke det tradisjonelle friluftslivet på ski i dette området. Erfaringer fra andre områder i Grane viser at en merket og tilrettelagt løype gjennom et fjellområde kan øke omfanget av det tradisjonelle friluftslivet. Dette har uten tvil skjedd både på Bæråsen og i søndre del av Kappfjellet, og kommunen antar at dette også vil skje på Granefjellet / Pilfjellet.

6. Administrasjonen opprettholder sin vurdering om at i området Haustreisdal / Gluggvatn er det området ved Øvre og Nedre Gluggvatn, samt ved Fisklausvatnet, som uten tvil har høyest brukerfrekvens i vinterhalvåret. Området sør for Fisklausvatnet blir i mindre grad benyttet til tradisjonelt friluftsliv, da dette er et mindre tilgjengelig område sammenlignet med Gluggvatnet.
7. Fjellvåk-lokalitet ved Gluggvasselva: De første hyttene ved Gluggvatnet ble bygd på 1960-tallet, og det er i dag ca. 30 hytter ved vatnet. Det har vært jevnlig motorisert ferdsel forbi fjellvåk-lokaliteten siden de første hyttene ble bygd, da hytteeierne kjører bil fram til vatnet i sommerhalvåret, og bruker snøscooter for frakt av bagasje og utstyr i vinterhalvåret. Selv om transporten i vinterhalvåret vil øke noe i forbindelse med etablering av denne løypa, mener kommunen at hensynet til hekkende fjellvåk langs veien er ivaretatt. Kommunen legger i tillegg vekt på at fjellvåk ikke er rødlista, samt at dette er et snørikt område med sein vår, som øker sannsynligheten for at løypenettet er stengt før et evt. fjellvåk-par begynner å forberede hekking. Begge observasjonene av fjellvåk (i 2010 og 2015) skjedde i midten av mai, dvs. etter stengedato for løypenettet. Kommunen har foretatt befarings i området, og ser at det er en del vegetasjon / trær både mellom løypa og elva, og mellom elva og registrert lokalitet på vestsiden av elva. Vegetasjonen består i hovedsak av høye grantrær, noe som vil dempe støyen fra løypa.

Når det gjelder forslaget om ny løype fra Bogfjellmoen, henviser administrasjon først til uttalelsen fra Bogfjellmoen Velforening:

«Bogfjellmoen Velforening har ryddet, merket og lagt til rette for turstier som har oppstart på Bogfjellmoen ved gamle Bogfjellmo bru, over Storholten og opp til Dempa skogstue. Dette utfartsområdet blir lite brukt vinterstid. Nå ser vi et potensiale for at det blir brukt vinterstid av scooter og dermed oppkjørt og tråkket, slik at det lettere blir tilgjengelig for ski og andre vinteraktiviteter. Vi anser at disse aktivitetene godt kan benyttes sammen. Vi ser bare positive sider ved at det nå er planlagt scooterløype i dette området.»

Administrasjonen er enig i at etablering av ei snøscooterløype i dette området trolig vil øke også det tradisjonelle friluftslivet på ski i vinterhalvåret. På bakgrunn av dette finner kommunen det riktig å begrense hastigheten til 20 km/t forbi Dempa skogstue, som i framtida kan bli et turmål både for folk som går på ski og som kjører snøscooter. Området mellom Bogfjellmoen og Dempa har til nå vært lite benyttet til tradisjonelt friluftsliv i vinterhalvåret, som også velforeningen nevner i sin uttalelse.

Kommunen kan per idag ikke se at etablering av snøscooterløypene fra Haustreisdal til Svartvatnet, og fra Bogfjellmoen til Båfjellet vil ha negative konsekvenser av betydning for friluftslivet i disse områdene. Men kommunen planlegger å gjennomføre en grundig evaluering av begge løypene etter at disse har vært åpne i 2 sesonger. Kommunen har forøvrig hatt en ryddig og åpen dialog både med Gluggvatn hytteforening og Bogfjellmoen Velforening når det gjelder disse to løypene, og mener at det tradisjonelle friluftslivets interesser og behov er ivaretatt i det løypenettet som nå legges fram for behandling.

Kommunen gjennomførte forøvrig en evaluering av det kommunale løypenettet i mai / juni 2017, etter at løypenettet hadde blitt brukt i to sesonger. Evalueringen bestod av fysiske møter med de tre reinbeitedistriktene, hytteforeningene i kommunen, samt en web-basert spørreundersøkelse.

Kommunen ønsker å gjengi enkelte resultater fra spørreundersøkelsen:

92 % av de spurte er positiv til at kommunen har etablert løypenett for snøscooter.

92 % av de spurte mener at ikke-motorisert og motorisert friluftsliv er mulig å kombinere.

89 % av de spurte mener at det kommunale løypenettet er et trivselsskapende tilbud.

73 % av de spurte mener løypenettet bør utvides med flere løyper.

64 % av de spurte sier at løypenettet har gjort at de bruker fjellområdene i Grane mer aktivt til tradisjonelt (ikke-motorisert) friluftsliv.

64 % av de spurte bruker løypenettet både til skigåing og til kjøring med snøscooter.

23 % av de næringsdrivende i tilknytning til løypenettet oppgir at løypenettet har økt deres nærings-

inntekt, mens 77 % oppgir ingen endring. Ingen oppgir at løypenettet har redusert deres næringsinntekt.

Se for øvrig vedlagte sammendrag av spørreundersøkelsen.

Høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Nordland tas forøvrig til orientering.

Nordland Fylkeskommune:

Utdrag fra høringsuttalelsen:

«Ny løype fra Hausreisdal til Svartvatnet:

Store deler av løypen vil ligge i det svært viktige friluftsområdet *Granefjellet Gluggvatnet*, beskrevet som et stort turområde uten tilrettelegging og med underkommuniserte kvaliteter. Området beskrives videre som lettgått, tilgjengelig fra flere sider og med lite støy. Det viktige friluftsområdet *Gluggvasselva* er vil også berøres av den nye scooterløypen. Dette området beskrives som et leke- og rekreasjonsområde med skiløype på vinteren. Det fremgår i liten grad hvordan en ny scooterløype vil påvirke friluftslivet og støyforholdene i friluftsområdet *Granefjellet Gluggvatnet* basert på de foreliggende vurderingene. Det er heller ikke vurdert avbøtende tiltak for dette området.

Ny løype / parkering ved Bogfjellmoen

Grunnet arbeidet med ny E6 foreslås det å flytte parkeringsplass for løype nr 3 fra Fløtnes til Bogfjellmoen. Endring av parkeringsplass medfører etablering av ny løype gjennom det svært viktige friluftsområdet og nærturterrenget *Bogfjellmoen*. Det informeres ikke om dette er en permanent endring, eller om løypen vil stenges når parkeringsplassen ved Fløtnes blir tilgjengelig.»

Kopi av høringsuttalelsen er vedlagt.

Saksbehandlers vurdering:

Når det gjelder forslaget om løype fra Haustreisdal til Svartvatnet og fra Bogfjellmoen til Båfjellet, henvises til saksbehandlers vurdering av høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Nordland.

Kommunen har per i dag ikke tatt stilling til om løypa ved Bogfjellmoen vil bli stengt, og startpunktet flyttet tilbake til Fløtnes dersom parkeringsplassen igjen blir tilgjengelig. Kommunen vil nå høste erfaringer med løypa fra Bogfjellmoen, og evaluere denne etter 2 sesonger.

Høringsuttalelsen fra Nordland Fylkeskommune tas forøvrig til orientering.

Statskog:

Utdrag fra høringsuttalelsen:

«Haustreisa – Svartvatnet.

Vi oppfatter her at løypa den første delen er tenkt gå på eksisterende anleggsveg. Statskog har ingen spesiell kommentar til dette, men regner med at kommunen må sjøl vurderer det forhold at de har et relativt omfattende og populært opplegg med oppkjøring av skiløype på samme veg. Vegen eies av Statkraft.

Statskog er betenkt over at det opprettes en ny lang scooterløype i et fra før «uberørt» fjellområde med store naturkvaliteter. For det tradisjonelle friluftsliv er Granefjellet – Pilfjellet lett tilgjengelig fra flere sider og er antagelig et av de mest attraktive områder kommunen har for tradisjonelt friluftsliv i fjellet. Området har etter vår kjennskap attraktive kvaliteter og er mye brukt. Hensyn til natur og tradisjonelt friluftsliv må tillegges meget stor vekt.

Vi ser at vår grunn kun berøres noen få km lengst øst mot eksisterende løype ved Svartvatnet. En ny løype fra Haustreisa vil generere betydelig mer trafikk i eksisterende løyper øst for Pilfjellet.

Løpetraseen fra Leiren i Fiplingdal nordover på østsiden av Storfiplingdalen til kommunegrensen mot Hattfjelldal ved Bergli.

Løypa kan aksepteres med de selvsikre forbehold som gjelder næringers vegbehov langs skogbilveiene. Løypa går gjennom viktige vinteroppholdsområder for elg.

Stopp mot kommunegrensa synes underlig og er ikke grunnlagt. Det er ikke scooterløype i dette området i Hattfjelldal kommune, og de opplyser at de så langt heller ikke har planer om å foreslå løype i dette området. Statskog ønsker ikke løype videre ut fra skogsbilveien mot kommunegrensa.

Løyper fra Strandli over Nedre Fiplingvatn til Simskaret/Bæråsen

Vi kan ikke se at det er kommet nye momenter som tilsier aksept fra oss som grunneier. Det er mange forhold her. Vi oppfatter forslaget om den nye løypa som særlig kontroversielt og at meningene er delt og ladet.

Med bakgrunn i det som tidligere er sagt stiller Statskog seg fortsatt negative til dette forslaget om scooterløype.

Ny løype med parkering ved Bogfjellmoen.

Dette gjelder en ny trase til erstatning for eksisterende løype som har Fløtnes som utgangspunkt. Vi gjorde allerede ved forrige prosess med løypeplann oppmerksom på at Fløtnes ville bli problematisk på grunn av forestående store omlegging av E6. Den nye løypa er en konsekvens av dette.

Løypa går gjennom et viktig og tilrettelagt område for friluftsliv, der det er lagt ned et betydelig arbeid av lag og foreninger de siste årene, også med offentlig støtte. Området benyttes nok mest i sommer-halvåret, men vi savner informasjon om vinterbruken.

Dempa skogstue ble for en del år siden solgt av Statskog til en lokal frivillig organisasjon i området. Formålet med overtakelsen var å benytte hytta som et turmål, og rydde stien/veien dit bla. for skiløype.

Etter som dette området ligger nært bebyggelsen på Trofors, og det har vært satset på å utvikle området med tilrettelegginger for friluftsliv for befolkningen og skoler, er området vurdert å ha stort potensiale for friluftsliv. Vi har sett dette, og har tidligere hatt nær kontakt med Helgeland Friluftsråd rundt planer for tilrettelegging. Vi har allikevel vurdert at det, ut fra det vi kjenner til om dagens bruk vinterstid, i hvert fall inntil videre, er akseptabelt med en scooterløype gjennom området.»

Kopi av høringsuttalelsen er vedlagt.

Saksbehandlers vurdering:

Kommunen tar til etterretning at Statskog ikke gir grunneiers tillatelse til foreslått løype langs Nedre Fiplingvatn, samt løype fra Skinnfjellskardet til kommunegrensen mot Hattfjelldal. Det går i tillegg fram av høringsuttalelsen at Statskog er betenkt over foreslått løype fra Haustreisdal til Svartvatnet. Dette ble drøftet nærmere med Statskog v/ Trond Nordås i tlf.samtale 09.11.17, og konklusjonen er at Statskog gir grunneiers samtykke til løypa, selv om Statskog er skeptisk til løypa.

Det henvises forøvrig til saksbehandlers vurdering av høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Nordland når det gjelder forslaget om løype fra Haustreisdal til Svartvatnet, og fra Bogfjellmoen til Båfjellet.

Høringsuttalelsen fra Statskog tas forøvrig til orientering.

Terje Bjørhusdal, Frode Haugen, Margrethe Jönsson, Are Halse, Tore Kolstad, Carlos Cruz, Linda Aune Olsen, Torhild Lamo, Martin Pedersen, Bjørn Eivindsen og Sigmund Johansen:

Utdrag fra høringsuttalelsen:

«I forslag til utvidelse for snøskuterløypene i Grane ligger det et forslag om ny snøskuterløype fra Haustreisen, over Granefjellet og Steinfjellet/Pilfjellet før den kobler seg på løype fra Svartvatnet. Granefjellet og Pilfjellet er mye brukte turområder, både sommer og vinter. I friluftskartlegginga som Grane kommune gjennomførte for få år siden ble området Gluggvatn-Granefjellet verdsatt til «svært viktig». Det er noe vi er enige i. I friluftskartlegginga kommer det fram at det som gir området så høg verdi er at det har godt tilgjengelighet, store opplevelseskvaliteter, er et stort sammenhengende område og at det er lite støy.

Vi, som bruker området til friluftsliv vinterstid, vil protestere mot etablering av den foreslåtte løypa mellom Haustreisen og Svartvatnet. Vi er skuffet over at kommunen ikke tar hensyn til friluftslivinteressene knyttet til området vinterstid. Vi mener at Grane kommune har et ansvar for å balansere de ulike interessene knyttet til friluftsliv og rekreasjonskjøring med snøskuter.»

Kopi av høringsuttalelsen er vedlagt.

Saksbehandlers vurdering:

Når det gjelder forslaget om løype fra Haustreisdal til Svartvatnet, henvises til saksbehandlers vurdering av høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Nordland. Høringsuttalelsen tas forøvrig til orientering.

Lise Trangrud (tidligere friluftslivslærer ved Vefsn Folkehøgskole):

Utdrag fra høringsuttalelsen:

«Friluftsliv er en viktig kilde til folkehelse, og en viktig motivasjon for at nordmenn søker ut i naturen er behovet for stillhet. I tillegg er det en viktig faktor at naturområdene oppleves som nære og lett tilgjengelige (Klima- og Miljødepartementet 2016). Området rundt Granefjellet og Steinfjellet/Pilfjellet har disse kvalitetene, og derfor er det et viktig rekreasjonsområde, også for friluftselevne ved Vefsn Folkehøgskole, Toppen.

Folkehøgskolenes mandat er å bidra til allmenndanning i samfunnet. De elevene som søker seg til en friluftslinje, har som formål å bli tryggere på seg selv og andre, lære praktiske ferdigheter som trengs for å klare seg ute, og de vil oppleve naturen. Elevene oppgir at det som betyr mest når de er ute i naturen er at de får en pause fra samfunnet ellers. De får en pause fra støy og de verdsetter den friske luften. Vi velger derfor å legge turene med elevene til områder der de vil få disse opplevelsene. Med et utvidet løypenett for snøskutere begrenser det seg mer og mer hvor det er mulig å ferdes på ski for å fortsatt kunne oppleve de kvalitetene ved friluftslivet som over 80 % av nordmenn som driver med friluftsliv oppgir som viktige årsaker til at de kommer seg ut (Klima- og Miljødepartementet 2016).

Kopi av høringsuttalelsen er vedlagt.

Saksbehandlers vurdering:

Når det gjelder forslaget om løype fra Haustreisdal til Svartvatnet, henvises til saksbehandlers vurdering av høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Nordland. Høringsuttalelsen tas forøvrig til orientering.

Brurskanken Turlag:

Utdrag fra høringsuttalelsen:

«Generelle betraktninger

Ser vi på kommunene Grane, Vefsn og Hattfjelldal er den samlede belastningen med de forslag som er ute på høring svært stor (se vedlegg 1). Å ivareta øvrige interesse synes derfor lite vektlagt når kommunene nå foreslår denne betydelige utvidelsen av løypenettet.

I kapittel 2 skriver dere at motorferdselloven med forskrift skal legges til grunn for de endringer som nå foreslås. Brurskanken turlag er av den oppfatning av at dette ikke er vektlagt tilstrekkelig, og spesielt ikke det som gjelder hensyn til friluftslivet og naturmangfold.

I kapittel 5.9 og 5.11 gjentar dere viktigheten med å bevare stillhet og ro, samt at virkningen av snøscooterløyper skal utredes i forhold til friluftsliv. Her er det også beskrevet betydningen av å beholde store, sammenhengende vinter-friluftslivsområder uten motorisert ferdsel. Dette er etter vår mening ikke tatt hensyn til med det forslaget som nå fremmes.

Spesifikt for løypenett Haustreisdal – Svartvatn

Løypen i dette området krysser det som er kartlagt som "svært viktig friluftslivsområde", ikke bare "viktig" som beskrevet i vurderingen. I tillegg er løypetraseen lagt helt inntil Fisklausvatnet naturreservat. I verneforskriftene for naturreservatet er det beskrevet at "formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv, særlig av hensyn til det rike og spesielle fuglelivet".

Vi reagerer spesielt på vurderingen rundt friluftsliv, hvor dere påstår at deler av området har "liten bruksfrekvens", noe vi ikke er enige i og opplever området som svært mye benyttet.

I tillegg finner vi det merkelig at det legges løypetrase såpas nært inntil naturreservatet med den begrunnelse som er beskrevet for fredningen.

Ut fra overnevnte betraktninger blir vår oppfordring til politikerne om å vektlegge folks helse, et aktivt friluftsliv og holde utmarksarealer mest mulig skjermet fra støy og forurensning.»

Kopi av høringsuttalelsen er vedlagt.

Saksbehandlers vurdering:

Det er riktig som Brurskanken Turlag påpeker at foreslått løype fra Haustreisdal til Svartvatnet krysser et område som er kartlagt som «svært viktig friluftsområde», ikke bare «viktig friluftsområde» som sto i høringsutkastet til revidert planbeskrivelse. Administrasjon har nå rettet opp denne feilen. Dette endrer imidlertid ikke administrasjonens anbefaling om å vedta nevnte trasè. Det legges betydelig vekt på at det kartlagte friluftsområdet Granefjellet / Gluggvatnet strekker seg helt fra området ved Almvatnet i sør, med lysløype og merka turstier, til Gluggvatnet i nord, med betydelig omfang av tradisjonelt friluftsliv både sommer og vinter. Foreslått løype krysser området mellom Almvatnet og Gluggvatnet, i et område som etter kommunens vurdering har mindre aktivitet i vinterhalvåret.

Administrasjonen kjenner seg ikke igjen i påstanden fra Brurskanken Turlag om at kommunen ikke legger tilstrekkelig vekt på å ha store, sammenhengende områder for vinterturisme. Det er enorme områder i kommunen som ikke har kommunale løyper for snøscooter.

Når det gjelder forslaget om løype fra Haustreisdal til Svartvatnet, henvises forøvrig til saksbehandlers vurdering av høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Nordland.

Høringsuttalelsen fra Brurskanken Turlag tas forøvrig til orientering.

Statens vegvesen:

«Grane kommune har lagt ut på høring forslag til endringer av løypenett for snøscooter. Vi har gått igjennom plandokumentene, og vi har ikke merknader eller kommentarer til forslaget.»

Saksbehandlers vurdering:

Høringsuttalelsen fra Statens vegvesen tas til orientering.

Grane Idrettslag:

«Grane IL har ikke tidligere tatt stilling til opprettelse av snøscooterløyper, og vi tar heller ikke stilling til opprettelse av løyper som ikke berører vår aktivitet. Men ved dårlige snøforhold på Trofors har vi brukt løypa fra Haustreisen til skitrening for barn. Vi ber om at dette blir tatt hensyn til, det gjelder tross alt bare 3 km av den nye trasèen. Den vil sikkert bli preparert oftere når det blir slik, det vil bli til gode for både scooterfolk og de som vil trene på ski.»

Saksbehandlers vurdering:

Kommunen vil montere egnede skilt som vil regulere ferdselen med snøscooter langs veien, som også benyttes noe til skitrening. Administrasjonen tror, i likhet med Grane IL, at dette vil fungere godt, og at jevnlig preparering av trasèen vil være en fordel for alle parter. Høringsuttalelsen fra Grane IL tas forøvrig til orientering.

Bogfjellmoen Velforening:

«Bogfjellmoen Velforening har ryddet, merket og lagt til rette for turstier som har oppstart på Bogfjellmoen ved gamle Bogfjellmo bru, over Storholten og opp til Dempa skogstue. Dette utfartsområdet blir lite brukt vinterstid. Nå ser vi et potensiale for at det blir brukt vinterstid av scooter og dermed oppkjørt og tråkket, slik at det lettere blir tilgjengelig for ski og andre vinteraktiviteter. Vi anser at disse aktivitetene godt kan benyttes sammen. Vi ser bare positive sider ved at det nå er planlagt scooterløype i dette området.»

Saksbehandlers vurdering:

Administrasjonen er enig i at etablering av ei snøscooterløype i dette området trolig vil øke også det tradisjonelle friluftslivet på ski i vinterhalvåret. Høringsuttalelsen fra Bogfjellmoen Velforening tas forøvrig til orientering.

T.R.E. Service AS:

«T.R.E. Service AS har satt opp brakkerigg med 10 overnattingsrom, 7 kontor, møterom, garderober, spiserom og kjøkken. Denne er satt opp på Bogfjellmoen, så det blir nært oppstartspunktet. For oss er det kjempepositivt at det planlegges et oppstartspunkt på Bogfjellmoen for scooter i det nye foreslåtte scooterløypenettet. Dette er med på å styrke vår næringsvirksomhet. Vi har satset mest på arbeids-folk, så det vil si at vi har sikkert noe mindre aktivitet i helger og helligdager. Med dette forslaget så er det med på å styrke vår eksistens med utleie på dager da det er litt mindre trykk.»

Saksbehandlers vurdering:

Høringsuttalelsen fra T.R.E. Service AS tas til orientering.

Bekkevold Bil & Maskin:

«Bekkevold Bil & Maskin er kjempepositiv til et nytt oppstartspunkt for scooterløype fra Bogfjellmoen. Vi har i dag et samarbeid med både Fritidssenteret i Mosjøen og Daleng Scooter i Susendalen om levering av deler, rekvisita, reparasjon og div. fraktoppdrag. Dette oppstartspunktet og nærheten til løypenettet vil utvilsomt styrke vårt næringsgrunnlag»

Saksbehandlers vurdering:

Høringsuttalelsen fra Bekkevold Bil & Maskin tas til orientering.

Gluggvatn Hytteforening:

«Gluggvatn Hytteforening stiller seg positiv til ny løype mellom Haustreisdal og Svartvatnet så lenge vi som har hytter på Gluggvatnet får beholde den ordningen for kjøring som vi har i dag.»

Saksbehandlers vurdering:

Hytteiere ved Øvre og Nedre Gluggvatn vil beholde rettigheten til å transportere bagasje og utstyr til sine hytter, selv om det etableres ei åpen snøscooterløype langs deler av trasèen inn til hytteområdet. Høringsuttalelsen fra Gluggvatn Hytteforening tas forøvrig til orientering.

Einar Bekkevold (grunneier ved Majavatn):

«Som grunneier på Flyum g.nr. 63 b.nr. 7 på Majavatn vil jeg komme med en betraktning etter 2 år med scooterløyper. Har bare positive erfaringer med løypenettet. Jeg har løype som krysser min eiendom. Alle negative faktorer som mange kom med i forkant, viser seg å være feil.

Jeg har også mange hytter og fritidseiendommer på min eiendom, vi hadde møte med disse og det var mange som var litt skeptiske i forkant. Nå etter 2 års løypenett er det bare godord ang. løypenettet fra alle hold. Håper dette er en ordning som får leve videre og som kan tilpasses og utvikles videre med flere løyper.

Driver også et firma Bekkevold Bil & Maskin, som har bygninger på Majavatn for div lagring. Der leier jeg ut lagringsplass for scootere og båter, her har jeg noen ideer om videre utvikling/utvidelse. Dette er med på å utvikle/sikre min næringsvirksomhet.»

Saksbehandlers vurdering:

Høringsuttalelsen fra Einar Bekkevold tas til orientering.

Arnt Fagerli (eier av eiendom ved Forshaugen):

«Viser til at det er planlagt snøscooterløype fra Fiplingdal til Hattfjelldal kommune. Dette er jeg positiv til. Jeg har en eiendom ved den planlagte løypa og det blir da bedre mulighet til å utvikle denne i et næringsøyemed.»

Saksbehandlers vurdering:

Se informasjon om foreslått løype fra Leiren til kommunegrensen mot Hattfjelldal (side 3). Høringsuttalelsen fra Arnt Fagerli tas forøvrig til orientering.

Per Pedersen (grunneier på vestsiden av Nedre Fiplingvatn):

«I forbindelse med forslag om oppretting av scooterløype på Neder Fiplingvatn med landgang på innmark ved min boplass på gården 66/2 i Fiplingdal ønsker jeg å komme med noen tanker og syn på dette. Jeg ønsker denne løypen hjertelig velkommen, og ser med det samme en rekke næringsmuligheter rundt dette.

1. Oppretting av scooter garasjer. Mange vil, om løypen kommer, ha behov for parkering for scooter. Jeg ser da for meg en mulighet å bygge garasjer helt inn til løypen, slik at leietakere kan ha alt tilhørende scooter på en og samme plass. Samtidig vet jeg at det er mange hytter rundt dette vannet som har båt og IKKE naust. Dersom man bygger scooter garasjen noe opp fra bakken. (Det ligger mye snø i Fiplingdalen) Kan man ha båt plass/naust under scooteren. Dobbel nytte for leietaker. Noe som igjen gjør at prisen og inntjeningen kan bli høyere. Dersom dette bygget bygges med skråtak bakover, kan man utvide fritt.
2. Med godt løypenett kan man kjøpe inn scootere for utleie. Ikke alle har mulighet til å eie.
3. Med enda bedre løypenett er det mulig å selge pakkelsning (til Europa) der man leier ut scooter med kjentmann. Turen kan da gå over mange dager dersom løypenettet er stort nok. Med avtaler for overnatting og mat kan dette bli noe meget stort. Som de rette vil være villig til å betale ganske så store summer for.

4. Plass for vinterparkering av campingvogn og bygging av utleiehytter er også noe som vil være en mulighet. Så vil noen si: men det kan du jo drive med uten scooterløype. Ja. Men hva skal de som leier plass eller hytte gjøre her da? På svarte vinteren. Stå på ski kan man hvor som helst.
5. Bolyst. Det er populært det. Jeg vil si det slik at: Et godt og velfungerende scooterløypenett er topp bolyst. Både for oss gamle og de unge gjør scooterløypene at vi kommer oss til fjells og kan samles rundt kaffebålet. Det er ikke så mye vi kan ta til med i fritiden her på vinteren. Det skulle ikke forundre meg at flere, også unge plutselig fikk lyst til å bosette seg i Fiplingdal men også andre steder i Grane Kommune om scooterløypenettet ble bra.

Som bofast i Fiplingdal går jeg rundt og ser på enorme ubrukte områder. Det er plass nok for oss alle. La oss få på plass scooterløypene, og ta kapitalen hjem igjen fra Sverige. Det er ikke billigere tobakk, snus og polvarer som er den store grunnen til at nordmenn er der. Det er scooteren.»

Saksbehandlers vurdering:

Administrasjon har forståelse for Pedersens ønsker om tilknytning fra Tøymskarlia, og ønsker å imøtekomme dette. Det legges avgjørende vekt på Pedersens planer om næringsvirksomhet i tilknytning til løypenettet. Som tidligere nevnt har ikke Statskog gitt grunneiers samtykke til løype på Nedre Fiplingvatn, så grunnlaget for denne løypa er ikke tilstede. Administrasjon forslår istedet at løypa mellom Tøymskarlia og Bæråsen tas inn i løypenettet. Forslaget er drøftet med Pedersen under befaring i området 10.11.17, og Pedersen har gitt uttrykk for at han ønsker dette. Den aktuelle løypa utgjør deler av traséen fra Strandli, via Nedre Fiplingvatn og Tøymskarlia til Bæråsen, som har vært gjenstand for høring og offentlig ettersyn.

Høringsuttalelsen fra Per Pedersen tas førøvrig til orientering.

Forum for Natur og Friluftsliv Nordland (FNF):

Utdrag fra høringsuttalelsen:

«De foreslåtte endringene innebærer ytterligere flere og lengre løypetraséer for fornøyleskjøring med snøscooter. Den samlede belastningen på naturmangfoldet vil øke dersom forslagene vedtas og realiseres. Og det er rimelig å anta at økende antall kilometer med løypenett vil kunne gi økt forsøpling, økt støy og negative visuelle opplevelser. Når det foreslås en økning i antall kilometer snøscooterløyper må det følgelig gjøres en grundig utredning om samla belastning. Det må også være en klar plan om å avsette større ressurser til økt oppsyn og kontroll. Dette kommer ikke frem av høringen eller utredningen. FNF krever at dette blir kommentert og bedre belyst.

Naturopplevelsen vil endre seg betydelig når det tillates motorisert ferdsel i utmark og fornøyleskjøring med snøscooter, og spesielt i områder som i dag brukes til utøvelse av det tradisjonelle og enkle friluftslivet. Eksempelvis vil den opptegnede snøscooterløypa over Pilfjellet (løype nr. 1) gå rett forbi en av «Fjelltrimmens» poster (gjestekasser). I tillegg brukes dette området til småviltjakt og isfiske. De som ferdes her vil oppleve snøscooterkjøring støyforurensende og visuelt negativt. FNF er derfor negative til forslaget og løypa for øvrig.» Kopi av høringsuttalelsen er vedlagt.

Saksbehandlers vurdering:

Oppsyn og kontroll: Kommunen har engasjert deler av driftspersonellet til å gjennomføre kontroll i løypenettet, noe som kommer i tillegg til kontrollene i regi av Statens Naturoppsyn (SNO) og politiet. Det har vært gjennomført samhandlingsmøte mellom det aktuelle driftspersonellet, SNO og politiet, og det er en løpende dialog mellom de ulike kontroll-instansene.

Forsøpling: Kommunen har ikke fått tilbakemelding om tilfeller hvor snøscooterførere ikke har tatt med seg søppelet hjem etter å ha rastet ved løypa. Dette gjør at kommunen ikke deler FNF sin bekymring for at flere løyper skal føre til forsøpling langs løypene.

Fjelltrimpost: Løype 1 passerer en fjelltrimpost på Pilfjell-tuva med en avstand på ca. 400 meter fra posten. Dette er en post som har vært lite besøkt til nå, med 47 registreringer i 2017, 55 registreringer i 2016 og 57 registreringer i 2015. Administrasjon regner med en økning i antall registreringer etter at den nye løypa åpnes.

Høringsuttalelsen fra Forum for Natur og Friluftsliv Nordland tas forøvrig til orientering.

Naturvernforbundet i Nordland:

Utdrag fra høringsuttalelsen:

«Informasjonen innhentet gjennom utredningen virker å være omfattende nok. Vurderingene som er gjort iht Naturmangfoldsloven §8, Kunnskapsgrunnlaget, §9 Føre-var-prinsippet og §10, Økosystemtilnærning og samlet belastning, framstår som tilfeldige og gjort ut fra mer eller mindre kvalifisert synsing. Vurderingene ender da også opp med en konklusjon som er rimelig forutsigbar: At løypenettet kan utvides forutsatt en del avbøtende tiltak.

Naturvernforbundet sin vurdering er at Grane kommune ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til de begrensningene som er lagt inn i lovverket med tilhørende forskrift på motorferdselsområdet. Hensyn til biomangfold/klima, og andre interesser, er i realiteten ikke vurdert. Såkalte «avbøtende tiltak» virker etter vår vurdering å mangle reelt innhold og dermed umulige å evaluere mht effekt. Naturvernforbundet i Nordland mener derfor at løypenettet ikke bør utvides av hensyn til naturen og andre brukerinteresser.» Kopi av høringsuttalelsen er vedlagt.

Saksbehandlers vurdering:

Høringsuttalelsen fra Naturvernforbundet i Nordland tas til orientering.

Administrasjonens konklusjon:

På bakgrunn av nevnte vurderinger anbefaler administrasjon følgende:

1. Ny løype fra Haustreisdal til Svartvatnet vedtas, i henhold til høringsforslaget.
2. Ny løype fra Leiren i Fiplingdal til kommunegrense Hattfjelldal vedtas ikke, på grunn av manglende samtykke fra grunneier, behov for bru øst for Langli, samt forslag om å utrede en alternativ løype fra Bæråskammen, via Jerpåsen til kommunegrensen mot Hattfjelldal.
3. Ny løype fra Strandli, langs Nedre Fiplingvatn til Tøymskarlia vedtas ikke, på grunn av manglende samtykke fra grunneier. Ny løype fra Tøymskarlia til Bæråsen vedtas.
4. Ny løype vest for Svartvatnet vedtas, i henhold til høringsforslaget.
5. Ny løype / parkering ved Bogfjellmoen vedtas, i henhold til høringsforslaget.
6. Ny løype fra eksisterende løype 6 til Svenningdal Samfunnshus vedtas, i henhold til høringsforslaget.
7. Ny løype fra Majastua, sørover langs Majavatnet til parkeringsplassen ved Langtangen, vedtas ikke, på grunn av manglende samtykke fra grunneiere.

Mottatte innspill gir etter administrasjonens vurdering ikke grunnlag for å endre forslagene til nye løyper som anbefales vedtatt, i henhold til oppsummeringen ovenfor.

Saken legges fram for Nærings- og naturforvaltningskomiteen og kommunestyret for behandling.

Rådmannens innstilling:

Følgende endringer vedtas i kart over løypenett for snøscooter i Grane kommune, med tilhørende planbeskrivelse og forskrift:

Ny løype fra Haustreisdal til Svartvatnet.

Ny løype fra Tøymskarlia til Bæråsen.

Ny løype vest for Svartvatnet.

Ny løype / parkering ved Bogfjellmoen.

Ny løype fra eksisterende løype 6 til Svenningdal Samfunnshus.

Hjemmel: Lov av 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag, forskrift av 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag, og forskrift av 16. desember 2015 om kommunalt løypenett for snøscooter i Grane kommune.

Administrasjonen arbeider videre med etablering av løype for tilkobling til Hattfjelldal kommune langs skogsbilveien sør for Austervefsna.

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
047/17	Nærings- og naturforvaltningskomite	13.12.2017
076/17	Kommunestyret	19.12.2017
011/17	Råd for eldre og funksjonshemmede	25.10.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Detaljregulering for Helsetun Stormoen

Trykte vedlegg:

01.12.2017	57982	Planbeskrivelse Helsetun Stormoen
01.12.2017	57983	Planbestemmelser Helsetun Stormoen
01.12.2017	57938	Plankart_Detaljregulering_Helsetun_Stormoen_1_1500_1_18252017001
11.09.2017	56501	Uttalelse - detaljregulering for Helsetun Stormoen - Grane kommune
06.09.2017	56447	Høringsuttalelse - Detaljreguleringsplan, helsetun
06.09.2017	56445	Uttalelse - Detaljreguleringsplan - Helsetun Stormoen
05.09.2017	56425	Samordnet uttalelse - Reguleringsplan - Helsetun Stormoen - Grane
04.09.2017	56401	Uttalelse - Detaljreguleringsplan helsetun Stormoen
01.09.2017	56388	Høringsuttalelse
30.08.2017	56351	Høringsuttalelse - forslag til detaljregulering for Helsetun Stormoen
01.12.2017	57949	Rapport Grane 7.sep (1)
01.12.2017	57945	Kart 8-10. klasse
01.12.2017	57948	Kart 5. - 7. klasse
01.12.2017	57946	Kart 1. - 4. klasse
01.12.2017	57940	418576-RIG-RAP-001 Datarapport grunnundersøkelser
01.12.2017	57987	Egnethetsvurdering og ROSanalyse av sykehjemstomter

Sammendrag:

Rådmannen vedtok den 26.07.2017 jf. Delegeringsreglement følgende:

Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 12 – 10 sendes detaljregulering for Helsetun Stormoen ut på høring og offentlig ettersyn med frist 06.09.2017.

Ny plan er gitt ID 18252017001 og består av følgende dokumenter:

Plankart, datert 25.07.2017

Reguleringsbestemmelser, datert 25.07.2017

Planbeskrivelse, datert 25.07.2017

Planforslaget ble lagt ut på offentlig ettersyn/sendt på høring den 26.07.2017. Fristen for merknader var 06.09.2017. Innen høringsfristen mottok kommunen 6 merknader og 1 etter høringsfristen. Samtidig med planforslagets offentlig ettersyn og høringsfasen har kommunen jf. KS vedtak 025/17, gjennomført den 07.09.2017 en medvirkningsprosess (Barnetråkk og Fokusdag) for barn og unge. Hele Grane Barne – og ungdomsskole fikk anledning til å delta. Hensikten med prosessen var å få fram både barn og unges stemme ang. behov/ønske i forbindelse med lovet erstatningsareal for

gressbanen (aktivitetsparken – Fokusdag med representanter fra 1. - 10. klasse). Samtidig skulle det kartlegges skoleveier, veier til idrettsplassen, aktivitetsområder samt trafikkfarlige områder på Trofors (Barnetråkk - representanter fra 5. - 10. klasse) for å få informasjon om barn og ferdselsårer. Rapporten med resultater fra Fokusdagen mottok kommunen den 08.09.2017.

Etter at planforslaget ble sendt på høring fikk administrasjonen orientering om at det var ønskelig med 60 parkeringsplasser på Helsetun Stormoen.

Sakens historikk

Arbeid for behovsvurdering av nytt helsetun ble satt i gang høst 2012 (sak 309/12). Multiconsult har på oppdrag av Grane kommune gjennomført en egnethets- og risikoanalyse (uten planfaglige vurderinger) med i utgangspunkt 8 tomter, derav en gammel fabriktomt som ikke ble vurdert videre. Rapporten ble levert til kommunen i mai 2016. Den omtalte analysen ble lagt til grunn ved kommunens tomtevalg til nytt sykehjem/helsetun. Kommunestyret vedtok den 22.06.2016 oppstarten av prosjektering og nødvendig planlegging for nytt sykehjem/helsetun på tomten «gressbane bak Trixie». Området er avsatt til friområde (jf. Kommunedelplan for Trofors). Varsling om planoppstart for nytt helsetun er datert 04.10.16 med høringsfristen 21.10.2016. Innen fristen mottok kommunen 17 merknader. Kommunestyre behandlet innkommende merknader den 24.5.2017 og holdt fast på tomtevalget, som ble vedtatt i KS sak 025/17 den 21.06.2017. Mottatte merknader etter første merknadsbehandling (planoppstart) er lagt til grunn for arbeidet med planforslaget detaljregulering Helsetun Stormoen.

Om planforslaget lagt ut på offentlig ettersyn/sendt ut på høring

Planforslaget legger til rette for helsetun med institusjonsplasser med eget vaskeri og kjøkken, 24 pasientrom, legekontor, helsestasjon, tannlegekontor, dagtilbud demens, 8 boliger med heldøgns pleie, parkeringshus i underetasje. Detaljregulering for Helsetun Stormoen ivaretar forhold som gjelder barn og unges interesser. Areal til helsetun er avsatt på 10,3 dekar med 50% BRA, der utvidelsesmuligheter for evt. framtidig behov inngår. Parkeringsareal skal i utgangspunkt skje i underetasje, men inngår i uteområdet der det er lagt opp til 30 parkeringsplasser (derav 5 er til handikap parkering). Med bakgrunn i at kommunen ikke har egen parkeringsnorm ble det for beregning av nødvendig parkeringsareal tatt utgangspunkt i 2300 kvadratmeter BRA til bolig (pasientrom, boliger heldøgns pleie), (lege)kontor(er), med et snitt på 1,5 parkeringsplasser per 100m² BRA. Behov til parkering utover dette dekkes med parkeringsareal til idrettsplassen som i all hovedsak brukes for idrettsplassen på kvelder/utenom kontortid.

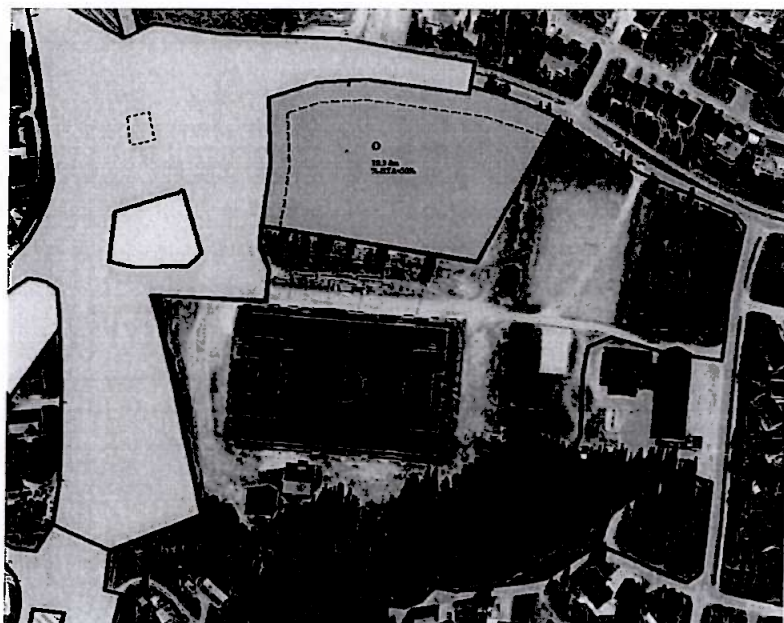
Innkjørselen til helsetun ble plassert på nordvest side av tomten med utkjøring på Almvassvegen, vest for innkjørselen til barnehage slik at all trafikk mot helsetun ikke må passere barnehage. Opprinnelig tanke om innkjørselens plassering var på tomtas vestsida mot Trixie. På grunn av SVV sine planer i området i forbindelse med ny E6 område og usikkerheten rundt planløsninger ble denne løsningen foreløpig ikke realisert. Under planforslagets høringsfase (Helsetun Stormoen) har kommunen vært i kontakt med SVV, og drøftet saken.

Aktivitetsparken sør/sørøst fra skolen/idrettsplassen ble ikke en del av reguleringsplan for helsetun. Området utenfor foreslått detaljregulering Helsetun Stormoen er i Kommunedelplan Trofors avsatt til friområde. Dermed er bruken av området sør/sørøst av idrettsplassen til aktivitetsparken i tråd med arealformål, og dermed må området ikke omreguleres.

Lignende/relaterte saker

SVV har lagt fram til administrasjonen et forslag til detaljregulering E6 Brattåsen – Lien, Trofors sentrum – Vegset Plan. Her går det fram at arealet på vestsida til detaljregulering Helsetun Stormoen skal brukes til bussholdeplass og. I tilstøtende område til Helsetun legger planforslaget opp til G/s-vei/fortau og grusbelegg.

Bildet nedenfor viser området Helsetun (rød), reguleringsområder i forbindelse med E6 Brattåsen-Lien, og område foreslått til aktivitetsparken (svart innrammet område øst/sørøst). Nytt klubbhus vises som blå linje/ramme på sørsiden av Helsetun.

Innkommende merknader

Instans/Navn	Uttalelse	Administrasjonens kommentar
Statens vegvesen (innkommet 30.8.2017)	Gjør oppmerksom på at det er utarbeidet forslag til detaljregulering av planløsninger ved Trixie og Idrettsanlegg der det er tenkt trafikkknutepunkt/bussholdeplass samt parkering for idrettsanlegg.	Tas til etterretning. Kommunen holder dialog med SSV om mulig samlokalisering/fellesbruk parkeringsplass helsetun med parkeringsplass til idrettsplass, samt behov for trafiksikkerhetsmessige tiltak (bussholdeplass lenger sør, parkeringsplass lenger nord).
	Adkomst er tenkt fra Almvassevegen. SVV anbefaler at avkjørselen blir en del av ovenfor nevnt plan, der utforming av avkjørselen og siktkrav blir ivare tatt, iht. SVV håndbøker.	Tas til etterretning. Avkjørselen blir en del av detaljregulering E6 Brattåsen-Lien ved Trixie og Idrettsanlegg.
NFK	Så langt det kan sees vil tiltaket ikke være i strid med regional politikk.	Tatt til orientering.
	Planfaglig: NFK har etterlyst kommunens vurdering ift. krav om KU og Regional plan for Vefsna. Begge forhold er tilfredsstillende kommentert i planbeskrivelsen. Ellers er det viktig at reguleringsbestemmelsens §5 Rekkefølgebestemmelser, følges opp slik at erstatningsareal for lekeareal ferdigstilles før nytt	Tatt til orientering. Tas til etterretning.

	helstun bygges/tas i bruk, jf. Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge. NFK har ingen vesentlige merknader utover dette.	
	Det bes om at planforslaget sendes til «plannordland» for kvalitetssikring og publisering i Nordlandsatlas.	Planforslaget ble sendt til kartverket i høringsfasen. Tas til etterretning.
	Kulturminnefaglig uttalelser: Så langt NFK kjenner til er planforslaget med foreslått arealdisponering ikke i konflikt med kjente verneverdige kulturminner. Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert og det vises derfor til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom under maskinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §8 andre ledd. Dersom det under arbeid oppdages ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner må NFK underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeidet i marken. Uttalelsen gjelder ikke samiske kulturminner, det vises til egen uttalelse fra Sametinget.	Tatt til orientering og etterretning.
Fylkesmannen i Nordland	Fylkesmannen samordner uttalelser fra statlige etater i plansaker. Det er ikke kommet inn merknader, Fylkesmannen har heller ingen merknader til planforslaget.	Tatt til orientering.
Grane kommunale barnehage	Stor trafikk under anleggsperiode – må sikres da mange barn (fra barnehage og skole) ferdes i område	Tas til etterretning: Sikres i Riggplan. Kommunen kan med barnehage gjør ytterligere tiltak i område utenfor barnehage hvis det er ønskelig.
	Det ønskes at innkjøring til helsetunområdet blir lagt så nært Trixie som mulig slik at trafikken ikke må passere barnehagens innkjøring	Planforslaget legger til rette til helsetunets avkjørselen før barnehage innkjøring (lenger vest). Nytt avkjørselen blir en del av detaljregulering E6 Brattåsen-Lien ved Trixie og Idrettsanlegg.
Grane Idrettslag	Nytt av året er at yngste årsklassene spiller 3v3 turneringer i seriespill (2stk. i sesongen).	Tatt til orientering.
	Motstander helsetun	Tatt til orientering.
	Grane kommune mottok spillemidler i sin tid til å opparbeide	Kommunen mottok i de siste 40 årene 247000 Nok for å

	gressbane.	bygge/utbygge gressbanen. Midler som kommunen mottok i de siste 40 åren må vanligvis tilbakebetales. Helsedirektoratet har blitt orientert om kommunens planarbeid i området gressbane i sommer 2017.
	Det forventes at arealet erstattes i sin helhet.	Arealet erstattes med aktivitetspark. KS vedtok i sak 025/17 den 21.06.2017 at «...det i reguleringsplanen settes vilkår for å sikre erstatning av lekeareal samt rekkefølgebestemmelsene for samtidig opparbeidelse med bygging av helseinstitusjon.»
	Det forventes at erstatningsarealer er ferdig opparbeidet og klar til bruk før byggestart på nytt helsetun.	Jf. Kommunestyre vedtak 025/17 og 034/16 blir det tatt med en bestemmelse i planforslaget (§5).
	Det forutsettes at plan for aktivitetspark foreligger før reguleringsendring av området foretas.	Tatt til orientering. Det henvises til kommunestyrets vedtak i sak 025/17 og 034/16 der det bl.a. heter: «samtidig med planlegging av nytt sykehjem, skal det også planlegges og opparbeides aktivitetsområde for barn sør/sørøst for Stormoen skole».
Grane Pensjonistforening v/Olla Finseth	Fornøyd med å få nytt sykehjem/helsetun	Tatt til orientering.
	Viktig å kunne gå tørrskodd fra bolig til institusjon – ønsker derfor tak/overbygg fra boligene til institusjon	Tatt til orientering til arkitektarbeidet.
	Ønsker å være lengst mulig selvhjulpent. Ønsker å benytte seg av enkelte tilbud fra sykehjemmet ved bosetting i omsorgsbolig (f.eks. matservering, deltagelse i div. sosiale tilstellinger mm.)	Tatt til orientering til arkitektarbeidet.
	Uteområde må lages samtidig med bygget.	Uteområder kan først etableres når bygningen er ferdigstilt.
	Ønsker at støyskjerming blir ivare tatt for å kunne ha stillheten i den siste fase av livet.	For den arkitektoniske utformingen legges ulike tekniske forskrifter til grunn, som tar hensyn til tema støy (bl.a. ved vinduer). Beboer av helsetun må dermed være innstilt at det vil være lyd/støy fra barnehage, skole, idrettsplassen og aktivitetsparken. På disse plasser

		er det naturlig at barnas og ungdommers opphold og lek medfører lyd og støy på ulike nivå på ulike dags- og årstider. Plassering av rom hvor stillhet er påkrevet, gis som innspill til arkitekten.
	Storstuen må ikke plasseres slik at det blir mye uro/støy der.	Tatt til orientering til arkitektarbeidet.
Torhild Lamo	I tidligere høringsuttalelser er vi mange som har vist til negative effekter til idrett og fri lek gjennom vedtatte plassering av helsetun.	Tatt til orientering.
	Det henvises til planbeskrivelse side 3 at «planarbeidet kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn...» og at områdebruken «... er i strid med Rpr. (sic) for barn og unges interesser».	Kommunen har vurdert at planarbeidet kan få vesentlige virkninger. Derfor ble det gjennomført en vurdering etter KU forskriftens §4 sine kriterier (se planbeskrivelsen s.6/7 og KS sak 025/17). Konklusjonen av denne vurderingen er at planen ikke omfattes av KU plikten, jf. KU forskrift. Dette fordi planen ikke er i strid med RPR for barn og unge. Bakgrunn at planen er ikke i strid med RPR er at KS vedtok at det samtidig med helsetun skal etableres en aktivitetspark som erstatningsarealet. Dette går fram i planbeskrivelsen i det sammen avsnittet. Det henvises ellers til NFK uttalelser.
	Merkelig og svært synd at kommunen ikke legger fram plan for hvordan arealene skal erstattes.	Planarbeidet for aktivitetsparken er på gang samtidig (og allerede tidligere enn) med planarbeidet helsetun, jf. KS vedtak i sak 324/16.
	Planbeskrivelsen er tynn ang. barn og unge.	Planbeskrivelsen gjelder planområde helsetun. Forhold barn og unge ble belyst både i forutgående KS sak (025/17) og i planbeskrivelsen, jf. KU vurderingen. Det henvises ellers til NFK uttalelser.
	Henstiller kommunen om å gjøre en skikkelig planarbeid før vedtak fattes.	Kommunen vedtok i sak 324/17 og bekreftet vedtak i sak 025/17 at helsetun skal lokaliseres på Stormoen gamle gressbane bak Trixie.
	Nedbygging av arealet vil forringe muligheter for utøvelse av rekreasjon og friluftsliv «der du bor».	All utbygging på ubebygde areal vil forringe muligheten for utøvelse av rekreasjon og friluftsliv. Det henvises til KS sak 025/17.

	Planarbeidet viser ikke hvilke arealer sør/sørøst skal omdisponeres til erstatning som aktivitetsparken.	Aktivitetsparken etableres i områder utenfor planområde helsetun sør/sørøst avsatt til friområde, og er dermed ikke en del av plankartet. Planarbeidet aktivitetspark foregår parallelt med planarbeidet helsetun. Det vises ellers til kommunens medvirkningsprosess for barn og unge.
	Foreligger det avtaler om kjøp av privat eid tomt sør for klubbhus?	Kommunen er i dialog med grunneieren om oppkjøp.
	Tilgjengeligheten: Vanskelig å se hvordan man kan komme opp i de beskrevet erstatningsarealene fordi det mangler plankart til området.	Aktivitetsparken etableres i områder utenfor planområde helsetun, og er dermed ikke en del av helsetunets plandokumentene. Det henvises til at areal på østside til helsetun tomte er avsatt til friområde (jf. Kommundelplan Trofors) som dermed gir muligheter til tilkomst aktivitetsparken. Tilstøtende Detaljregulering på vestsiden av tomte legger opp til GS-vei fra Almassvegen til kunstgressbane. I tillegg vil prosjektering av helsetun gi opplysninger / forslag om ferdselsmuligheter til aktivitetsområde. Utover dette tas det nærmere stilling om utforming/tilrettelegging for lav terskel tilgjengeligheten til aktivitetsparken fra de ulike områder i planarbeidet med aktivitetsparken.
	Folkehelse: vanskelig å forstå at kommunens vurdering ang gressbanens betydning (gjennom fysisk aktivitet) for folkehelse er lite. I sommer har det stått ute 3v2 baner. Planen vil føre til dårligere vilkår for resten av anlegget og vil dermed ha negative konsekvenser for utøvelse av friluftsliv.	Det er nytt fra i år at det er 3v3 bane på planlagt område. Når dette areal etter kommunens kartlegging/vurdering ble ikke brukt/svært lite brukt til utøvelse av fysisk aktivitet/rekreasjon tolkes det som lite verdi for folkehelse. Når dette arealet samtidig erstattes med et areal som oppfattes som mer attraktiv i hele året, og vil dermed brukes av ulike grupper, kan det tolkes som et forbedret folkehelseiltak. Ellers henvises det til KS vedtak i sak 324/16 og 025/17.
	Barn og unges oppvekstvilkår:	Det er nytt fra i år at det er 3v3

	<p>gressbanen beskrevet som lite brukt. Det vil ha stor negativ effekt når gressbanen forsvinner. Det er 3v3 kamper av de yngste som begynte i år. Gil har innkjøpt baner som også kan brukes når det er ikke kamp. Gressbane er viktig for motoriske ferdigheter og motorikk, mer skånsomt å spille fotball på gress, gressbanen har funksjon i vinterstid (skirenn). Gressbanen har blitt brukt om vinterstid (bl.a. skirenn). Det henvises at barn og unges representant krevd fullverdig erstatning.</p> <p>Ikke beskrevet hvordan ny aktivitetspark og oppgradering av eksisterende friområde skal skje og på hvilke areal. Det er vanskelig å se at arealet i sin helhet skal kunne erstattes i de beskrevne områdene. I vurdering står at ny reguleringsplanprosess skal særlig legge til rette for barn og unges medvirkning – Dette er vanskelig å ta på alvor når man så tydelig har kjørt over barn og unges interesser i denne prosessen.</p>	<p>bane på planlagt område.</p> <p>Tatt til orientering.</p> <p>Barn og unges representant krevd i tråd med KS vedtak rekkefølgebestemmelse. RPR barn og unge krever fullverdig erstatning. Det henvises til medvirkningsprosess barn og unge som danner grunnlaget for det videre planarbeidet med aktivitetsparken.</p>
	<p>Trafikksikkerhet: utbygginga er en svært negativ effekt. Omregulering vil føre til økt trafikk, som vil føre til mindre tilgang og mindre trygg tilgang for barn til resterende anlegg/nytt anlegg.</p>	<p>Det henvises til planforslaget som legger opp til trafikksikkerhet med bakgrunn i bl.a. innkjørselens lokalisering og riggplan.</p>

Resultater fokusdag

I Fokusdagen (www.ungdom.com) er det barn / ungdom som diskuterer/drøfter tema som angår unge. Det ble lagt opp til flere aktiviteter på denne dagen. Barn og ungdommer ble konfrontert med påstander, fikk muligheter til å tegne inn på kart, fikk spørsmål som de måtte svare på og spørsmål som ble diskutert i plenum. Mottatt rapport viser resultater fra medvirkningsprosessen.

Noen av de viktigste resultater framstilles nedenfor. Ved påstanden «at det er nok aktiviteter i Grane kommune» er flertall fra 1.-7. klasse enig i påstanden, mens blant de eldre (8.-10. klasse) er flertall uenig. Representanter fra 5.-10. klasse ble utover dette konfrontert med påstand «at det er lett å finne på ting i Grane kommune» og at det «mangler område til å drive uteaktiviteter». Ved den første omtalte påstanden er flertall av deltakere fra 5.-7. (16 deltakere) klasse enig (7) eller litt enig (5), og 2 er uenig. Blant de eldste fra 8.-10. klasse (18 deltaker) er 8 uenig i at det er lett å finne på aktiviteter i Grane kommune, mens 6 er enig og 3 er litt enig (6 enig, 3 litt enig). Ved den andre påstanden er det tydelig flertall for at det mangler områder for å drive uteaktiviteter. Blant de eldste (8.- 10. klasse) var alle 18 enig med påstanden, og blant deltaker fra 5.-7. klasse var 11 enig, og 5 uenig.

Deltakerne ble spurt om utstyr de ønsker seg i aktivitetsparken. Felles i alle aldersgrupper er følgende ønske: trampoline, Zip-line, og noe å klatre på (klatrestativ/ klatrevegg/klatrepark -avhengig av alder). De yngre (1.-7. klasse) ønsket seg noe å hoppe på (Hoppeslott/Hoppepute – avhengig av alder), mens de eldre (8.-10. klasse) ønsket seg bl.a. en tuftepark. Utover dette ble det nevnt mange forskjellige innretninger og utstyr som varierer mellom de ulike aldersgrupper. Rapporten påpeker at mange heller ønsker seg utstyr utenfor det foreslåtte aktivitetsområdet, som f.eks. rundt Troforsbrua eller bygdetunet. Videre ble deltakerne spurt om deres ønsket/foretrukket plassering av ballbinge og aktivitetspark. Angående ballbinge ønsker seg 7 av 9 grupper ballbinge på grusbanen i aldersgruppen fra 1.-4. klasse. I aldersgruppen 5. -7. klasse er det 3 av 5 grupper som ville bygge ut fotballbinge på gamle grusbane ved skolen. Ungdommer fra 8. -10. klasse vil ha ballbinge plassert ved Troforsbrua. Angående plassering av aktivitetsparken ønsker seg 7 av 9 grupper fra 1.-4. klasse plasseringen i skogsområdet sør for skolen. I aldersgruppen 5. -7. klasse er det 4 av 5 grupper som ønsker aktivitetsparken lokalisert sør for skolen i skogsområdet. 3 av 6 grupper fra 8. -10. klasse vil ha aktivitetspark i foreslått aktivitetspark område.

Angående felles aktiviteter med eldre er deltakerne positive til å tilbringe tid med eldre, og å kunne lære noe fra de, som f.eks. lek, eller om historie. Minigolf som kommunen hadde foreslått var gjennomgående i svarene, men entusiasme rundt det var likevel ikke stor. Å finne aktiviteter som passet til mennesker i alle alder var en utfordring. Fleste foreslåtte aktiviteter er kanskje derfor mer «sittende aktiviteter» (selskapsspill, brettspill, dataspill, besøk, se film/tv, snakke sammen).

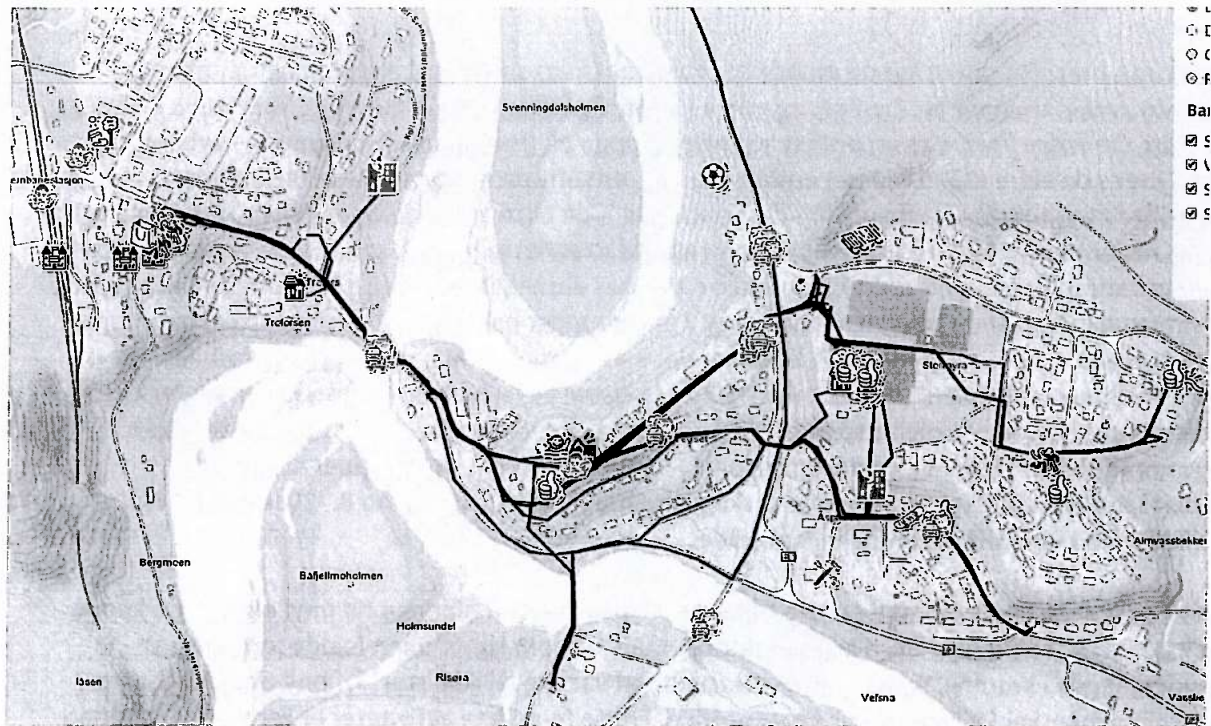
I fokusdagen ble de deltakerne også spurt om deres ønsker ang. involveringen i den videre prosessen. I følge rapporten er det tydelig at alle deltakere ønsker seg å bli videre involvert i prosessen. Blant de eldre (5. -10. klasse) er det et ønske om å ha kontakt med politikerne og utbyggerne for å få sagt/diskutert deres ønsker/behov angående aktivitetsparken. De yngre vil gjerne være med i den videre prosessen, og prater om det med både voksne og unge. Likevel var de også redde for at det som ble tatt opp på Fokusdagen ikke skulle få noen resultater, fordi «voksne ofte sier at de bryr seg, men egentlig så gjør de ikke det».

Resultater barnetråkk

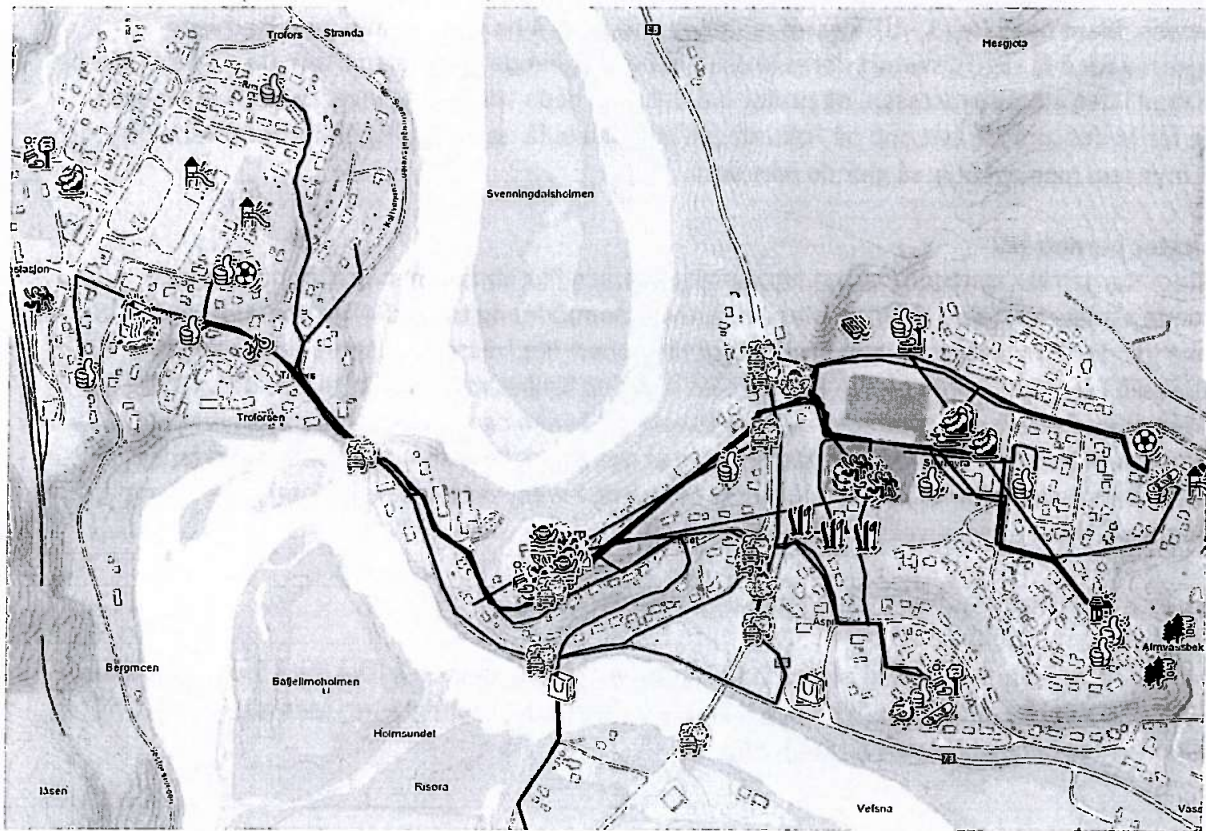
Gjennom Barnetråkk som del 2 av medvirkningsprosessen fikk kommunen bl.a. opplysninger angående skoleveier, veier til idrettsplassen, aktivitetsområder og trafikkfarlige områder. Av begge kartene går det fram at gressbanen brukes ikke hhv. svært lite i disse aldersgruppene, men at kunstgressbanen, ballbingen på Ungdomsskolen og Coop brukes mye til ulike aktiviteter. Videre går det fram at de fleste bruker området mellom kunstgressbanen og gressbanen for å komme seg til skole/sentrum fram for veien foran. Det viser seg at det finnes flere som opplevde trafikkfarlige områder for barn/ungdommer, bl.a. i krysning E6/Trixie, i svingen skoleveien / fotgjengerbru og svingen Skoleveien / Vegsetveien, og på Troforsbrua.

Kartet nedenfor viser resultatet fra aldersgruppen 8.-10. trinn.

Barnetråkk ble gjennomført med elever 5-10 klasse. Verktøyet egnet seg ikke for å bruke med elever fra 1-4 klasse med bakgrunn i nødvendige tekniske og kartlesings ferdigheter. Men alle som var på SFO samme dag deltok i Fokusdag i stedet for.

Kartet nedenfor viser resultatet fra aldersgruppen 5.-7. trinn.

Vurdering:

Uttalelser som kommunen mottok fra overordnede myndigheter er positive. Kommunens vurderinger iht. KU forskrift og Regional plan for Vefsna er tilfredsstillende, og planen er under forbehold ikke i strid med Regional politikk, og så langt ikke i konflikt med kjente verneverdige kulturminner. I forbindelse med SVVs merknader er kommunen i dialog for å koordinere de videre planprosesser angående mest mulig trafiksikkert tilrettelegging av områdebruken. Med bakgrunn i de mottatte merknader fra lokale parter, samt resultater fra medvirkningsprosessen er det en del momenter som vurderes nærmere nedenfor.

Lokalisering helsetun

Grane kommune valgte tomt for nytt sykehjem på Stormoen nært idrettsplassen, der det er naturlig at barn og unges lek og opphold medfører lyd/støy. Forslaget ble støttet opp fra eldre. Kommunen mottok ved planoppstart mange merknader som var sterkt imot lokaliseringen (jf. KS sak 025/17). Mange kommenterte da bl.a. frykten for konflikter mellom Eldres behov om ro, og unges behov og områdebruken til uhemmet lek (som fryktes å løse gjennom f.eks. innskrenking av treningstid, evt. restriksjoner for bruken av klubbhuset). Disse momenter finnes igjen i merknader etter offentlig ettersyn av planforslaget.

Kommunen mottok merknad fra pensjonistforeningen der det framstilles helsetunets (framtidige) beboers ønske om ro samt ønsket om støyskjerming. Dermed står beboers «ønske/behov om ro» i konflikt med dagens områdebruk fra barn og unge, deres «ønske/behov om uhemmet lek» samt evt. bruken av erstatningsareal.

Det er derfor viktig å løse konflikten på en tidligst mulig fase uten at den går på bekostning av barn og unges interesser. Med utgangspunkt i at ballbinge til aktivitetsparken bør kunne lokaliseres etter barnas og ungdommers ønsker på østsiden av helsetunet (gamle grusbane), og med hensyn til eldre behov/ønske om støyskjerming bør helsetunets nærmeste vegg ligge i minst 40 meter, og helst 100 meter avstand (jf. Helsedirektoratets «veileder for støyvurdering ved etablering av nærmiljøanlegg») fra grusbanens dagens ytreste kant på vestsiden. Dvs. helsetunets nærmeste vegg på østsiden bør ligge i minst 30 meter avstand fra formålsgrensen/planens begrensning. I tillegg bør det legges opp til godt støyskjerma vinduer i helsetunets bygningen.

Samtidig må beboere på helsetunet være innstilt på, og akseptere at det vil være støy og lyd utenfra når det foregår aktiviteter, og ikke minst når det er åpne vinduer. I mange år har barn og ungdommer oppsøkt dette område mest til utøvelse av aktiviteter. Deres områdebruk skal ikke underlegges restriksjoner som hindrer fritt og uhemmet lek. Barn og ungdommers lek, opphold, trening mv. i området og ny aktivitetspark må kunne foregå etter deres behov og ønsker. Det samme gjelder for arrangement i området i forbindelse med fotballkamp, skirenn ol. samt bruken av klubbhuset.

Parkeringsplasser

Planforslaget legger opp til 30 parkeringsplasser, med bakgrunn i ovenfor framstilte beregninger. Å justere planforslaget med ønsket 60 parkeringsplasser, som måtte kunne legges på uteområdet ved behov, og som saksbehandleren ble kjent med etter at planforslaget ble sendt ut på høring, vil medføre planjustering og ny høringsrunde.

Under høringsprosessen har kommunen vært i kontakt med SVV ang. sine planløsninger i tilstøtende område i forbindelse med E6 Brattåsen – Lien. SVVs planløsning ved Trixie legger opp til ca. 35 parkeringsplasser til idrettsplassen, og bussholdeplassen. Hvis en legger opp til totalt 90 parkeringsplasser i området (60 helsetun og 30 idrettsanlegg), så vil det disponere drøyt 2 dekar areal. Dermed vil området helhetlig inntrykk av et bolig- og aktivitetsområde ødelegges med et svært parkeringsareal i et skjermet og landskapstilpasset boligområde/idrettsområde. Behov utover de tilrettelagte 30 parkeringsplasser på helsetun kan med fordel dekkes med tilrettelegging og bruken av parkeringsareal til idrettsplassen. Parkeringsarealet til idrettsaktiviteter vil i all hovedsak

brukes på kvelden, utenfor (hoved) kontor/besøktids, og evt. til en del for Trixie (med usikkerheten om deres framtidige planer knyttet til utbygging av E6). I tillegg finnes det rundt 20 parkeringsplasser foran barnehagen, som kan brukes på kveldstid hvis det skulle oppstå press på parkeringsareal til idrettsformål på kvelden.

Trafikksikkerhet i området med hensyn til barn og unge

Med bakgrunn i SVVs planer hhv. revisjon av (delstrekninger) reguleringsplan E 6 Brattåsen - Lien og av trafikksikkerhetsmessige hensyn bør innkjørselen til Helsetun bli en del av SVV sine planer i området. Dette for å ivareta SVV sine siktkrav, og for å få på plass den best mulig trafikksikre områdebruken og arealdisponeringen. Kommunen har vært i kontakt med SVV ang. planløsning i området, og holder derfor dialog med SVV. Utover dette bør løsningen ang. bussholdeplassen, parkeringsplassen og nye veiforbindelser i forbindelse med E6 utbyggingen drøftes (parkeringsareal på idrettsplass bør flyttes nordover, og bussholdeplassen sørover, samt nye veiforbindelse mot Ungdomsskolen med bakgrunn i nye barnetråkkregistreringer), slik at barn/unge kan ferdes trafikksikkert utenfor det trafikkutsatte området rundt innkjørselen til Helsetun. Samtidig bør det i arbeidet med riggplanen legges opp til byggeplassens innkjørsel utenfor barnehageområdet og bussholdeplassen samt supplerende trafikksikkerhetstiltak på Almvassveien langs barnehagen. Ved behov/ønske skal kommunen samarbeide med barnehagen, skolen og evt. barn/ungdommer i området for å finne de beste løsninger. Utover dette bør det jobbes med tema trafikksikkerhet i overordnede planer, der det tas utgangspunkt i barnetråkk registreringen.

Aktivitetsparken

Kommunen mottok innspill ang. helsetun/bruken av området fra både voksne og unge. Gjennom medvirkningsprosess med fokus på tilrettelegging av erstatningsareal fikk kommunen mange nyttige innspill fra barn og unge. Av medvirkningsprosessen går det tydelig fram at det mangler områder for å drive uteaktiviteter, og at det er særlig de eldre som sliter med å finne på aktiviteter. Samtidig går det tydelig fram at barn/ungdommer ønsker seg mange andre områder utenfor tenkt erstatningsareal for utøvelse av ulike (ute)aktiviteter (f.eks. langs Vefsna eller området ved Bygdetunet). De yngre ønsker seg aktivitetsparken i skogen sør fra barneskole. Som utstyr til aktivitetsparken ønsker alle seg trampolin, Zipline og noe å klatre på.

Plasseringen av ballbinge ønskes på ulike plasser. De yngre ønsker seg plassering på gammel grusbane, mens de eldre ønsker seg plassering mer sentrumsnær (Troforsbrua). Også angående type ballbinge skiller seg de ulike grupper seg ut. En del ønsker seg fotballbinge på grusbanen, mens andre ønsker seg multifunksjonsballbinge sentrumsnært.

Med bakgrunn i disse resultater bør det i kommunens arbeide med aktivitetsparken vurderes ulike alternativer mht. type ballbinge, og lokaliseringer. Så kan det vurderes en «gressballbinge» på østsiden som et alternativ til en klassisk ballbinge i området. Denne kan brukes til fotball, samt volleyball, tennis, badminton e.l. av ulike aldersgrupper. Dette kan bidra til at de yngste kan fortsette med årets nye tilbud, bevaring av avlastningsareal til fotballaktiviteter, samt mindre støy i området («støyskjermet underlag»). Samtidig kan det her brukes grunn/jord fra eksisterende gressbane for å lage en ny gressbane slik at denne er mer attraktiv til å bruke enn den gamle gressbanen.

Samtidig bør det vurderes en mer sentrumsnært multifunksjonsballbinge, evt. oppgradering av ballbinge på skolen på Vegset samt tilrettelegging/oppgradering for tursti opp dit. I tillegg må det i arbeidet med aktivitetsparken ses nærmere på god tilrettelegging/utbedring av dagens ferdselsstrukturer (som tursti) mellom fotballbanene, slik at barn/ungdommer kan ferdes der mellom skolen og bussholdeplassen framfor Almassvegen. Belysningen av både tursti, ny ballbinge og aktivitetsområder er ytterligere momenter som må vurderes i arbeidet med erstatningsareal.

Avgjørende for både lokaliseringen av aktivitetsparken, utstyr, type og lokalisering av ballbinge må være barn og unges uttalelser og ønsker, og ikke voksnes «behov».

Planprosess og bruker involvering/hensyn i overordnede planer hhv. revisjon av planer

Plan og bygningsloven setter rammer for planprosesser (med bl.a. høringsfrister, medvirkning), og hensyn som må tas i planprosesser. Planprosessen helsetun ble satt i gang i høst 2012, og selve planfaglig avklaring måtte gjennomføres under stort press i løpet av noen få måneder. Gjennom barn- og unges medvirkningsprosess kom mange momenter fram som er viktig for god planlegging og tilrettelegging av brukertilpasset/behovstilpassete planer og tiltak, som f.eks. aktivitetsparken. Samtidig mottok kommunen kommentarer som påpeker opplevelsen av en dårlig medvirkningsprosess, både ved planoppstart, og under høring av planforslaget.

Medvirkning er en lovpålagt oppgave i planprosesser (jf. pbl §5), og det er særlig kommunens ansvar for å tilrettelegge til gode medvirkningsprosesser, og særlig for grupper som krever spesiell tilrettelegging som barn og unge. At medvirkningsprosesser kan lykkes, og at de medvirkende opplever at de blir hørt, og at deres meninger blir ivare tatt forutsetter en tidligst mulig involvering i planprosesser allerede i planoppstarten (og ikke i etterkant når planene allerede er på plass). Dette bidrar i stor grad til reduksjon av konflikter, og flere innbyggere som er tilfreds med kommunens arbeidet. Gjennom medvirkningsprosesser får kommunen mye nyttig informasjon for å få på plass gode planer. For at en kan gjennomføre gode plan- og medvirkningsprosesser er det helt avgjørende at kommunen har både gode ressurser (tid, personal), og gode (oppdatert) datagrunnlag, noe som kommunen sliter med.

Rådmannens innstilling:

Aktivitetspark/aktivitetsområder

1. Det etableres en arbeidsgruppe for aktivitetsparken. Ledelsesansvarlig er kommunens folkehelsekoordinator og arealplanlegger. Gruppen skal bestå av representanter fra administrasjonen, berørte lag og foreninger, barnehagen, skole, politikk, ungdomsrådet og minst 2 representanter fra hvert skoletrinn (barne, - mellom,- ungdomstrinn). Arbeidet for aktivitetsparken tar utgangspunkt i resultater fra fokusdagen og barnetråkk, og skal vurdere lokaliseringen ballbinge, tursti, utstyr (apparater, belysning mv.) på erstatningsareal, og skal jobbe med (supplerende) finansieringsmuligheter.
2. Barn og ungdommers ønske om nye aktivitetsområder på Trofors (f.eks. Troforsbrua, Grane bygdetun) vurderes i forbindelse med rulleringen av Kommunedelplan for Trofors. I dette arbeidet involveres barn og unge allerede i planoppstartsfasen for å kunne forankre barn og unges interesse på en tilfredsstillende måte.

Helsetun

1. Helsetunets vegger på østsiden av tomte skal ha minst 40 meter avstand fra dagens grusbane.
2. Antall parkeringsplasser på helsetuntomte opprettholdes slik planforslaget legger opp til. Behov utover dette dekkes med at parkeringsareal til idrettsplassen.
3. Avkjørselen til Helsetun Stormoen blir en del av SVVs planløsning på planområde «E6 Brattåsen-Lien, Trofors sentrum – Vegset Plan»

4. Kommunen holder dialog med Statens Vegvesen ang. planløsninger parkeringsareal, bussholdeplass og avkjørselen helsetun i området bak Trixie.
5. Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 12- 12 vedtas detaljregulering for Helsetun Stormoen.

Ny plan er gitt ID 18252017001 og består av følgende dokumenter:

Plankart, datert 25.07.2017

Reguleringsbestemmelser, datert 25.07.2017

Planbeskrivelse, datert 25.07.2017

Råd for eldre og funksjonshemmede 25.10.2017:

Møtebehandling:

Rådet støtter Pensjonistforeningens uttalelse

ELD- 011/17 Innstilling:

Råd for eldre og funksjonshemmede har følgende kommentarer til detaljregulering for Helsetun Stormoen:

1. Det er viktig å kunne gå tørrskodd mellom bolig og institusjon, så tak/overbygg er ønskelig. Eldre ønsker å være selvhjulpen lengst mulig. Dette gjelder selv om de av ulike årsaker må bo i omsorgsbolig. Omsorgsbolig nær sykehjemmet gir trygghet, og kan bedre bruken av tilbudene som sykehjemmet har. Det kan være matsservering, deltakelse i sosiale tilstelninger m.m. Å komme seg fra bolig til sykehjem uten hjelp til sko-påkledning betyr mye.
2. Rådet mener det er viktig med et godt planlagt uteområde som passer i forhold til bygget. Det anbefales at uteområdet lages samtidig som bygget.
3. Mulighet for stillhet i siste fase av livet: Støyskjerming bør bli i varetatt.

Grane kommune

ArkivKode: FE - 150
Arkivsak: 17/134
JournalpostID: 17/3769
Saksbehandler: Tone Larsen
Dato: 15.11.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
101/17	Formannskapet	22.11.2017
078/17	Kommunestyret	19.12.2017
015/17	Råd for eldre og funksjonshemmede	08.12.2017
004/17	Arbeidsmiljøutvalget	29.11.2017
	Ungdomsrådet	
	Administrasjonsutvalget	
027/17	Komité for helse og omsorg	23.11.2017

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Økonomiplan 2018-2021 med handlingsprogram og budsjett 2018

Trykte vedlegg:

15.11.2017	57696	Økonomiplan Grane kommune 2018-2021
21.11.2017	57756	Rådmannens innstilling 2 - Budsjett 2018
06.12.2017	58052	Kommentar til budsjettforslag 2018

Sammendrag:

Rådmann legger fram et svært stramt driftsbudsjett for 2018. Fra 2016 til 2017 fikk Grane kommune ca 3 % økte bevilgninger fra Staten. Nå fra 2017 til 2018 er det gitt 1,2 % økte bevilgninger. Det er en bevilgning som ikke dekker lønns- og prisvekst og nye krav til kommunal tjenesteyting.

I Nordland har 13 av 44 kommuner en vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Steigen kommune med 6,4 prosent, mens Røst kommune har lavest vekst med -1,5 prosent.

Avdelingsbudsjettene

Alle avdelinger har måtte redusere sine budsjett, både innen lovpålagte krav og de ikke lovpålagte oppgavene. Bruken av ordet «redusere» er ikke helt korrekt, for rammen til avdelingene har økt. Men det er reduksjon på en rekke områder for å klare å opprettholde de lovpålagte tjenestene. Det er så enkelt som at skal vi klare betale strømregninga, må vi spare på kontormateriell, skal vi klare lønne ansatte, må vi redusere i antall som skal ha lønn.

Totalt er budsjett 2018 redusert med 5 stillinger i forhold til budsjett 2017 og redusert i vikarbudsjett. I budsjettet legges det opp til at vi blir færre ansatte og vi må utføre flere oppgaver. Vi ser bl.a. at vi ikke kan fortsette med ergoterapi i vår kommune 2018, og fra 2020 er ergoterapi et lovkrav. Det er dårlig personalforvaltning å redusere bort kompetanse når vi vet at vi må ha denne kompetansen om få år. Det er også kortsiktig gevinst og dårlig helseforvaltning å legge ned arbeidet innen friskliv som er forebyggende. Men det er nå gjort i budsjett 2018.

I budsjettet legges det opp til at de ansatte må utføre flere oppgaver. Bla. bruk av eget personell til opplæring, ledere skal være både ledere og gå ut i turnustjeneste, rådmann selv skal være med i faglig team for å styrke administrasjonskapasiteten innenfor planoppgaver, ny helse- og omsorgssjef skal utøve svangerskapskontroll, hjemmetjenesten skal også lede hjelpemiddelsentralen og

ergoterapifaget, rus- og psykiatritjenesten skal ivareta døgnakutt tilbud, det samme skal sykehjemmet gjøre.

Samtidig skal ledelsen ruste organisasjonen til å ta endringsgrep i hele økonomiplanperioden, implementere nye digitale hjelpemidler, holde god styring på det største investeringsprosjektet på 50 år, nytt helsetun. De ansatte skal ivaretas gjennom gode prosesser og føle trygghet i sin jobb.

De politiske komiteene vurderte avdelingenes budsjett våren 2017. De reduksjonene som ble drøftet i møtene er gjennomført utenom prosjekter tilknyttet Psykisk helse- og rustjenesten. Disse videreføres delvis i 2018. Utgiftene har ingen innvirkning på ordinært da det føres egne regnskap for prosjektene som er finansiert med statlige midler.

Formannskapet fikk presentert alle budsjettreduksjoner og økninger i sitt møte 8.nov 2017. Dette er gjenngitt i vedlagt Økonomiplandokument.

Rammebudsjett pr avdeling: (Denne kan bli endret i formannskapsmøtet 15/11-17)

Område		Budsjett 2018	% endring
1	Sentraladministrasjon	13 302 042	*5
2	Oppvekst- Kultur	35 932 294	1
4	Teknisk	19 622 519	**6
5	Helse- omsorg	39 265 029	4,3
6	Nav (u/flyktning)	1 749 297	-4
7	Politiske styringsorganer	6 595 350	***-1

*Rengjøringstjeneste styrket fra flyktningebudsjett

**Økte avskrivninger fra 2017

***Ikke valgår i 2018

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat på ca 3 %. Det er et godt netto driftsresultat. Årsaken er tilskudd som gis i de første årene forbindelse med bosetting av flyktninger høstvinteren 2017.

Låneopptak og investeringer

I økonomiplanen er det lagt opp til låneopptak 2018 på kr 18,5 mill og i 2019 kr 55 mill. Langsiktig gjeld bør ikke overstige 50 % av driftsinntektene. Ved låneopptak til nytt helsetun overskrides denne grensen med 12 %. Det vil gi konsekvenser for investeringsbudsjettene i noen år framover etter at helsetunet er ferdig.

De siste års driftsoverskudd ble ikke satt av som buffer for kommende år, men ble vedtatt bevilget til nytt klubbhus og andel i ny brannbil. Grane kommune har nå i underkant av kr 10 mill igjen på fond. Under Politikeropplæringen har kommunestyret fått informasjon om at Grane kommune bør ha mellom kr 7 – 11 mill tilgjengelig oppsparte midler. For å ha egenkapital ved låneopptak til nytt sykehjem, ber rådmann om at det ikke bevilges økte midler til andre formål enn å styrke helse- og omsorg, vedlikeholdsbudsjettet.

Gebyrregulativet

Gebyrer som kommunen fritt kan øke, er økt med 3 %. Av praktiske årsaker er det enkelte steder høtere %-sats, f.eks der 5 % = kr 1.

Gebyrer hvor det er statlige bestemmelser om gebyrstørrelsen, er gebyrer satt med maksimalt gebyr.

Gebyrer som er fastsatt av staten er ikke ajour før i slutten av desember.

Betaling for trygghetsalarmer er som tidligere år satt til selvkost.

Selvkost for vann og avløp fremlegges som egen sak.

Vurdering:

Organisasjoner i endring er spennende, særlig når det er handlingsrom til ny kunnskap, innkjøp av nye løsninger som på kort eller lang sikt redusere kostnader, gjøre arbeidshverdagen enklere og brukerne/kundene mer fornøyd.

Endringen vi når står ovenfor er ikke av den spennende arten, men mer i retning av å være uforsvarlige, ufornuftig og urealistiske. Endringsbehovet kom brått da statsbudsjettet ble lagt fram og det er ikke økonomisk handlingsrom til sakte endringer.

Administrasjonen vil kort tid etter budsjettet er vedtatt ta kontakt med tillitsvalgte, nabokommunene og andre instanser for å se på nye løsninger for å drifte Grane kommune. Rådmannen vil da prioritere å arbeide med de funksjonene som betjenes fra kommunehuset.

Å jobbe for å oppfylle visjon og mål vil ikke påvirkes av budsjettsituasjonen. Det må bringes fram en kultur for å oppfylle visjon og mål. For eksempel der vi skal bli Nordlands beste folkehelsekommune. Kommunen har et ansvar for at helseperspektivet tas inn i all planlegging og i alle beslutninger. Hvordan boligområder og uteareal i Grane planlegges har stor betydning i forhold til innbyggernes muligheter til aktivitet, sosialt fellesskap, trygghet og trivsel. Hvordan skole og barnehage drives har stor betydning for barn og unges oppvekstvilkår og muligheter. Tilgang til kulturtilbud for alle grupper er avgjørende for trivsel, aktivitet og sosialt nettverk.

Kommunen vil være avhengig av at innbyggerne i framtiden, og da i større grad enn i dag, er fysisk og sosialt aktive, og tar aktivt ansvar for egen helse. Enkeltindividers familie og frivillige nettverk vil være viktige samarbeidspartnere for kommunen i løsning av kommunens oppgaver spesielt innen helse og omsorg. Aktivt samarbeid med frivilligheten gir kommunen mye folkehelse. Det skal være godt og trygt å bo i Grane kommune.

Rådmannens innstilling:

1. Grane kommunestyre vedtar økonomiplan 2018 – 2021 med handlingsprogram, budsjett 2018.
2. Den kommunale inntektsskatteøren for 2017 for personlige skattytere og dødsbo skal være den av Stortingets høyeste fastsatte sats. Den kommunale inntektsskatteøren for 2017 for elektrisitetsverk som lignes etter skattelovens § 19 e, skal være i samsvar med høyeste lovlige sats.
3. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2018:
  - Hytter og hus 4 promille
  - Verker og bruk 7 promille
  - Forretningseiendommer 7 promille
4. Driftsbudsjett 2017 vedtas med følgende netto ramme:

Område		Budsjett 2018
1	Sentraladministrasjon	13 302 042
2	Oppvekst- Kultur	35 932 294
4	Teknisk	19 622 519
5	Helse- omsorg	39 265 029
6	Nav (u/flyktning)	1 749 297
7	Politiske styringsorganer	6 595 350

5. Vedtatte investeringer fra tidligere år, som ikke er fullført, vedtas videreført 2018 med tidligere vedtatt finansiering.
6. Grane kommune vedtar gebyrregulativ som presentert i Økonomiplan 2018 – 2021 med handlingsprogram, budsjett 2018. Som et godt folkehelseiltak tas ikke betaling for fritidsbading.

Formannskapet 22.11.2017:

FS- 101/17 Innstilling:

1. Grane kommunestyre vedtar Økonomiplan 2018 – 2021 med handlingsprogram, budsjett 2018.
2. Den kommunale inntektsskatteøren for 2017 for personlige skattytere og dødsbo skal være den av Stortingets høyeste fastsatte sats. Den kommunale inntektsskatteøren for 2017 for elektrisitetsverk som lignes etter skattelovens § 19 e, skal være i samsvar med høyeste lovlige sats.
3. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2018:
  - Hytter og hus 4 promille
  - Verker og bruk 7 promille
  - Forretningseiendommer 7 promille
4. Driftsbudsjett 2017 vedtas med følgende netto ramme:

Område		Budsjett 2018
1	Sentraladministrasjon	13 302 042
2	Oppvekst- Kultur	35 932 294
4	Teknisk	19 622 519
5	Helse- omsorg	39 265 029
6	Nav (u/flyktning)	1 749 297
7	Politiske styringsorganer	7 595 350

5. Vedtatte investeringer fra tidligere år, som ikke er fullført, vedtas videreført 2018 med tidligere vedtatt finansiering.
6. Grane kommune vedtar gebyrregulativ som presentert i Økonomiplan 2018 – 2021 med handlingsprogram, budsjett 2018. Som et godt folkehelseiltak tas ikke betaling for fritidsbading.

Komite for helse og omsorg 23.11.2017:

Møtebehandling:

Forslag:

Med bakgrunn i foreslåtte budsjettreduksjoner, er Komite for helse og omsorg bekymret for at gode helse- og omsorgstjenester, samt forebyggende tiltak blir svekket i Grane kommune.

Komite for helse og omsorg anmoder Kommunestyret om å foreta en nøye vurdering av budsjettposten for tilskudd og kontingenter. Dersom noe kan reduseres, ønsker Komite for helse- og omsorg om at beløpet tilføres budsjettet for Helse- og omsorgsavdelingen.

Enstemmig vedtatt.

KHO- 027/17 Innstilling:

Med bakgrunn i foreslåtte budsjettreduksjoner, er Komite for helse og omsorg bekymret for at gode helse- og omsorgstjenester, samt forebyggende tiltak blir svekket i Grane kommune.

Komite for helse- og omsorg anmoder Kommunestyret om å foreta en nøye vurdering av budsjettposten for tilskudd og kontingenter. Dersom noe kan reduseres, ønsker Komite for helse- og omsorg om at beløpet tilføres budsjettet for Helse- og omsorgsavdelingen.

Arbeidsmiljøutvalget 29.11.2017:**Møtebehandling:**

Rådmann ga gjennomgang i konsekvenser for hver avdeling vedr. budsjett 2018.

AMU- 004/17 Innstilling:

Budsjett 2018 tas til etterretning.

Det stilles likevel spørsmål om det er lurt med store reduksjoner i det forebyggende arbeidet inne helse i Grane kommune.

Det samme med vedlikehold, da lite vedlikeholdspenger i neste omgang fører til dyrere vedlikehold på sikt.

Råd for eldre og funksjonshemmede 08.12.2017:**Møtebehandling:**

Det bes om at administrasjon for ettertiden kommer i råd for eldre og funksjonshemmedes desembermøte og gir orientering om pågående budsjettarbeid, sånn at rådet på bakgrunn av informasjon kan danne uttalelse/vedtak.

ELD- 015/17 Innstilling:

Budsjett 2018 tas til etterretning.

Råd for eldre og funksjonshemmede beklager sterkt forslaget om fjerning av ergoterapeutstillingen, flytting av hjelpemiddeltjenesten samt reduksjon av fysioterapitilbudet med 100 %.

Frisklivstilbudet, frivilligsentralen samt fysioterapitjenesten ønskes skånet.

Til formannskapet.

Med bakgrunn i formannskapets møte 15/11-17 og behovet for styrking av helse- og omsorgsbudsjettet, har rådmannen selv valgt å legge inn endringer i budsjettet for politiske styringssystem.

Til sammen kr 78 000 i tillegg til de reduksjoner formannskapet vedtok 15/11-17.

Fra ansvar art	Til ansvar art
kr 10 000 fra 0120 art 11200 annet forbruksmateriell, fra kr 80 000 til kr 72 000.	5000 art 10100 (det får bli sekkepost før vi har bestemt med tillitsvalgte hvordan prosessene skal gå med reduksjon på lønn)
Kr 8 000 fra 0191 art 11500 kurs/reiser fra kr 95 000 til kr 88 000	5000 art 10100
Kr 10 000 fra 0120 art 11500 kontrollutvalget kurs fra kr 34 000 til kr 24 000	5000 art 10100
Kr 50 000 fra 0310 art 14900, formannskapets disposisjonskonto. Fra kr 200 000 til kr 150 000	5800 art 10100 (friskliv)

Vedtak 15/11-17.

Inntektsøkning/utgiftsreduksjon		Budsjettstyrking på avdeling
Helgeland Landbruksrådgiving Fra kr 66 700 til 40 000	Kr 26.700	Kr 26 700 Helse- og omsorg
Grane samfunnshus	Kr 10 000	Kr 10 000 Helse- og omsorg
Oppsigelse KOA markedsføreavtale	Kr 15 000	Kr 15 000 Helse og omsorg

Da blir ny rådmannens / formannskapets innstilling pkt 4 endret (tabellen) :

Rådmannens innstilling:

1. Grane kommunestyre vedtar Økonomiplan 2018 – 2021 med handlingsprogram, budsjett 2018.

2. Den kommunale inntektsskatteøren for 2017 for personlige skattytere og dødsbo skal være den av Stortingets høyeste fastsatte sats. Den kommunale inntektsskatteøren for 2017 for elektrisitetsverk som lignes etter skattelovens § 19 e, skal være i samsvar med høyeste lovlige sats.

3. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2018:

Hytter og hus 4 promille

Verker og bruk 7 promille

Forretningseiendommer 7 promille

4. Driftsbudsjett 2017 vedtas med følgende netto ramme:

Område		Budsjett 2018
1	Sentraladministrasjon	13 302 042
2	Oppvekst- Kultur	35 932 294

4	Teknisk	19 622 519
5	Helse- omsorg	39 394 729
6	Nav (u/flyktning)	1 749 297
7	Politiske styringsorganer	6 465 650

5. Vedtatte investeringer fra tidligere år, som ikke er fullført, vedtas videreført 2018 med tidligere vedtatt finansiering.

6. Grane kommune vedtar gebyrregulativ som presentert i Økonomiplan 2018 – 2021 med handlingsprogram, budsjett 2018. Som et godt folkehelseiltak tas ikke betaling for fritidsbading.

Fra: Tone Larsen
Sendt: 6. desember 2017 09:22
Til: Inger L. Fløtnes
Emne: VB: kommentar til budsjettforslag

Inn i websak som høring på Budsjett 2018 / økonomiplan

Og ut i møteportalen til kommunestyremedl

TL

Från: Haakon Ljosland [<mailto:haakon.ljosland@granelk.nhn.no>]
Skickat: 6. desember 2017 08:14
Till: Tone Larsen
Kopia: Anita N. Mellingen; fagforbundet.grane@gmail.com <<mailto:fagforbundet.grane@gmail.com>>
Ämne: kommentar til budsjettforslag

Vedrørende budsjett 2018

Trofors 05.12..17

Rådmannens forslag til budsjett representerer som kjent betydelige nedskjæringer. For legekantoret er det flere forhold som gir grunn til bekymring. Størst bekymring gir forslaget om at den totale helsesekretær-kapasiteten reduseres fra dagens 3,0 og ned til 2,5. Fram til juni dette året hadde man 2,5 helsesekretærstillinger på legekantoret og man så at dette førte til alt for stor belastning på helsesekretærene. Fra juni ble antallet helsesekretærstillinger på legekantoret økt til 3,0 og man så da at arbeidsmengden ble håndterbar for helsesekretærene.

Ved legekantoret i Hattfjelldal har man 2,8 helsesekretærstillinger og dette gjelder et legekantor med tilnærmet likt pasientgrunnlag som legekantoret i Grane. Videre er legene ved legekantoret mer erfarne enn Granelegene men likevel har de altså behov for et høyere antall helsesekretærer enn det som planlegges i Grane fra nyttår. For en tid tilbake ble det foreslått å redusere antallet helsesekretærer i Hattfjelldal ned til 2,5 stillinger. Dette forslaget ble møtt med kraftige protester fra de ansatte med legene i spissen. Protestene var såpass kraftige at ledelsen frafalt forslaget.

Hvorfor skal legekantoret i Grane med mindre erfarne leger klare seg med færre helsesekretærer enn legekantoret i Hattfjelldal??

Vi på legekantoret fraråder at stillingsantallet reduseres slik som foreslått. Vi frykter at situasjonen som var tidligere på året med utslitte sekretærer og presset arbeidsmiljø skal komme tilbake. Hvis reduksjon er absolutt nødvendig ber vi om at reduksjonen ikke går lenger ned enn til 2,8 stillinger lik det man har i Hattfjelldal.

Videre tenker vi at det kan bli vanskelig å opprettholde alle statlige krav til prøvetaking og

kontrollregime av pasienter med kroniske sykdommer. Dette skriftliggjøres herved og vi fraråder at en slik reduksjon i stillingsprosent foretas. Vi mener det må finnes midler til opprettholdelse av ovennevnte stilling. Overføring av midler fra kommunale tilskuddsordninger er en mulig måte å finansiere dette på. Videre tenker man på overføringer fra festbudsjett som for eksempel budsjettet tilhørende Granedagene.

Vi håper at det kan bli mulig å komme til en fornuftig løsning her.

Vennlig hilsen Haakon Ljosland, kommunelege 1 i Grane kommune og tillitsvalgt på legekantoret.

Grane kommune
Midt i blinken

ØKONOMIPLAN 2018-2021
MED HANDLINGSPROGRAM
BUDSJETT 2018

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	5
1.1	Innledende kommentarer budsjett 2018.....	5
1.2	Visjon.....	7
2	Generelt om økonomiplanen.....	7
2.1	Kommunelovens bestemmelser.....	7
3	Rammebetingelser	8
3.1	Befolkningsutvikling og prognoser	8
3.2	Statsbudsjettet 2018.....	13
4	Felles inntekter og finans	15
4.1	Skatter – Rammetilskudd - Konesjonskraft.....	15
4.1.1	Skatter.....	15
4.1.2	Rammetilskudd	15
4.1.3	Konesjonskraft (ikke ferdigstillt- salget avtalt utføres fredag 17.11.2017 via Kommunekraft)	16
4.2	Lånekostnader.....	16
4.3	Utlån	18
4.3.1	Næringslån	18
4.4	Avskrivninger	18
5	Hovedoversikt	18
5.1.1	Økonomisk oversikt drift.....	18
5.1.2	Budsjettskjema 1A drift.....	19
5.1.3	Anskaffelse og anvendelse av midler	20
6	Tjenesteområder.....	22
6.1	Budsjett resultatenheter	22
6.2	Ressursbruk/ oversikt ansatte	23
6.2.1	Sykefravær og sykefraværsutvikling:	23
6.2.2	Vikarbruk.....	24
6.2.3	Kompetanseutvikling	24
6.2.4	Rekruttering	24
6.3	Ansvar 0. Politisk/ tilskudd	25
6.3.1	Personalplan	25
6.3.2	Økonomisk ramme	26
6.3.3	Tilskudd og kontingenter.....	26

6.3.4	Kirken.....	27
6.4	Ansvar 1. Sentraladministrasjon	28
6.4.1	Personalplan	28
6.4.2	Økonomisk ramme	28
6.4.3	Innhold	28
6.4.4	Rådmannen.....	29
6.4.5	Kommunekassen.....	29
6.4.6	Servicetorget.....	29
6.4.7	IKT	29
6.4.8	Renhold.....	29
6.5	Ansvar 2. Oppvekst- og kultur	30
6.5.1	Personalplan	30
6.5.2	Økonomisk ramme	30
6.5.3	Ledelse og organisering.....	31
6.5.4	Grane kommunale barnehage	31
6.5.5	Grane Barne- og ungdomsskole.....	32
6.5.6	Voksenopplæring.....	32
6.6	Ansvar 4. Teknisk og næring	33
6.6.1	Personalplan	33
6.6.2	Økonomisk ramme	33
6.6.3	Administrasjon teknisk	34
6.6.4	Eiendomsskatt.....	34
6.6.5	VAR.....	35
6.6.6	Veier.....	35
6.6.7	Bygninger.....	36
6.6.8	Trofors stasjon	36
6.6.9	Næring	37
6.6.10	Brannvern	37
6.6.11	Feiing og tilsyn av fyringsanlegg	38
6.6.12	Snøscooterløyper.....	38
6.6.13	Salg av eiendomsinformasjon	38
6.7	Ansvar 5. Helse og omsorg	39
6.7.1	Personalplan	39
6.7.2	Økonomisk ramme	39
6.7.3	Innhold	40
6.7.4	Administrasjon helse- og omsorgsavdelingen.....	40
6.7.5	Sykehjem	41

6.7.6	Hjemmetjeneste	41
6.7.7	Ergoterapaut/hjelpemiddelkontakt	42
6.7.8	Folkehelse og fysioterapi	42
6.7.9	Helsestasjon/ skolehelsetjenesten	43
6.7.10	Psykisk helse- og rustjenesten	43
6.7.11	Miljøterapitjenesten	43
6.7.12	Legetjenesten	44
6.8	Ansvar 6. NAV	45
6.8.1	Personalplan	45
6.8.2	Økonomisk ramme (ansvar 6000-6399)	45
6.8.3	Administrasjon NAV	45
6.8.4	Sosialkontortjenester	46
6.8.5	Kvalifiseringsprogrammet	47
6.8.6	Husbankens tilskuddsordning	47
6.8.7	Startlån som bruk til egenkapital	47
6.8.8	Bosetting av flyktninger	48
6.8.9	Budsjett flyktningetjeneste	48
7	Investeringer	50
7.1	Investering 2018	50
7.2	Investeringsplan 2019-2021	51
7.3	Økonomisk oversikt investering	55
7.4	Budsjettskjema 2A investering	56
7.5	Låneopptak	57
8	Vedlegg	58
8.1	Betalingsregulativ	58

1 Innledning

1.1 Innledende kommentarer budsjett 2018

Den dagen Statsbudsjettet for 2018 ble lagt fram, var det jubel i Grane pga bevilgninger til ny og bedre E6. Det skjer mye positivt i Granesamfunnet og det skal være godt og trygt å bo i Grane kommune selv om kommunebudsjettet er stramt. For Statsbudsjettet for 2018 ga mye mindre bevilgning til kommunebudsjettet enn kommuneorganisasjonen var forberedt på.

Grane kommunes budsjett 2018 er et budsjett som innehar reduksjon på mange tjenesteområder og særlig på de områder hvor vi ikke har lovpålagte forpliktelser.

Budsjett 2018 redusert er redusert med lønnsmidler tilsvarende 5 årsverk i forhold til budsjett 2017. I budsjettet legges det opp til at vi blir færre ansatte og vi må utføre flere oppgaver

Det er særskilt 4 forhold som påvirker Grane kommunes økonomiske situasjon 2018:

1. Lav tildeling av rammeoverføring gitt i Statsbudsjettet
2. Historisk lavt antall tiltak som inngår i investeringsbudsjettet 2018
3. Vi blir flere eldre og færre innbyggere jfr demografiske prognoser
4. Økte oppgaver til kommunen, strengere krav til kommunen, andre endringer.

Det legges fram et budsjett med reduksjon i

- kurs/opplæring
- antall ansatte
- forbruksvarer i alle avdelinger (foruten medisinsk forbr)
- mindre vedlikehold

Disse forholdene krever at vi endrer måten å jobbe på og måten vi organiserer våre tjenester på. Når kursbudsjettet reduseres / settes i null, settes ekstra store krav til hver mellomleder som må sørge for at Grane kommune fortsatt er en lærende organisasjon.

Vi er tildelt mindre i overføringer enn det som vi må betale ut gjennom lønns- og prisvekst og gjennom økte statlige krav til kommunal oppgaveutførelse. Total økning var på 1,2 %, ca kr 1,6 mill. Ca 75 % av Grane kommunes budsjett er lønnsutgifter og 80-90 % av våre ansatte fikk et sentralt bestemt lønnspålegg på 2,4 % i 2017, ca kr 1,8 mill.

De ansattes arbeidsinnsats og måte å arbeide på, er den største kapitalforvaltningen i vår organisasjon.

Medarbeidernes kompetanse er avgjørende for at kommunen skal kunne levere tjenester av god kvalitet til innbyggerne. Kompetanse og fagutvikling mot en kunnskapsbasert praksis er viktige strategiske virkemidler. Organisasjonen må ha fokus på innovasjon og teknologi i utviklingen av tjenester i framtida.

I økonomiplanperioden vil rådmannens stab ha særlig fokus på 3 arbeidsfelt utover daglig drift:

- Der mennesker og elver møtes skapes trivsel og muligheter.

I nedgangsperioder må vi løfte blikket og skape overskudd til å delta i positive prosesser. Grane kommune har mye å glede seg til vedr lokalsamfunnsutvikling, veiutbygging og Vefsna som lakseelv.

Bidra der det er nødvendig for å legge grunnlaget for utvikling av elvebaserte aktiviteter, tettstedsutvikling/veiutvikling, delta i utarbeidelse av næringsplanen.

- Kommunen som tjenesteyter og arbeidsplass

Organisasjon: Å redusere i antall ansatte, endre organisasjonen, innføre nye arbeidsmetoder. Det må skje både i raske prosesser og i hele økonomiplanperioden. Dette i samspill med tillitsvalgte og folkevalgte. Samtidig som vi ivaretar folkehelse og beholder lavt sykefravær.

- Nordlands beste Folkehelsekommune

Nytt helsetun/Folkehelsehuset: Prosessen fram til åpning av nytt helsetun. Oppstart av prosess med hva skal Kommunehuset og dagens sykehjem brukes til. Sette kriterier for mellomledernes mål for å opprettholde Grane kommune som helsefremmende arbeidsplass. Videreføre lavterskeltilbud til våre innbyggere.

I 2017 har vi hatt et sykefravær på 6-6,5%, noe som er svært lavt i offentlig forvaltning. Rådmann tror ikke at vi kan forvente reduksjon under 6 % i 2018.

Tone Larsen
rådmann

1.2 Visjon

Grane kommune midt i blinken

Uavhengig av budsjettstatus er Grane fortsatt midt i blinken ! Mellom hav og innland, midt mellom nasjonalparker og kommunikasjonsknutepunkt. Og det skal fortsatt være et blinkskudd å finne seg arbeid og bolig her.

Visjonen vår: Der mennesker og elver møtes skapes trivsel og muligheter, er en levende visjon som vi vil utvikle i 2018 og i hele økonomiplanperioden.

Grane kommunestyre har vedtatt følgende satningsfelt 2017-2021:

- a. *Arbeidsplasser og kompetanse*
- b. *Bolyst og inkludering*
- c. *Nordlands beste folkehelsekommune*
- d. *Kommunen som tjenesteyter og arbeidsplass*

Avdelingens arbeid med kommunens visjon og mål.

Det er ikke avsatt særskilte midler for at avdelingens skal arbeide med folkehelse/helsefremmende arbeidsplass og kommunens mål og visjon. Denne type arbeid som skal være en del av kommunens daglige drift i helt ordinære oppgaver innenfor driftsbudsjettet.

For eksempel at:

- barnehagen fortsatt drifter fleksibelt og brukertilpasset for både foreldrenes arbeids- og pendlertid og næringslivets behov.
- vi utføre tiltak som bidrar til bolyst og trygghet
- vi skaper gode sosiale arenaer, integrere nyansatte og nye innbyggere, avholde sosiale happeninger, legge til rette for treningstilbud og rikt friluftsliv.
- vi leverer trygt godt vann og hindrer forurensning

Både ansatte, innbyggere og besøkende skal få et positivt inntrykk av Grane kommune.

Hver og en ansatt i Grane kommune kan bidra til dette uten at det avsettes egne midler.

2 Generelt om økonomiplanen

2.1 Kommunelovens bestemmelser

Økonomiplanen utarbeides etter § 44 i kommuneloven, mens kravene til årsbudsjettet fremgår av §§ 45 og 46 i samme lov.

Kommunestyret vedtar økonomiplan med handlingsprogram og årsbudsjett for 2018.

Kommuneloven stiller følgende krav til dokumentet:

1. Kommunestyret skal årlig vedta en rullerende økonomiplan
2. Økonomiplanen skal omfatte de 4 neste budsjettår
3. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Planen skal være satt opp på en oversiktlig måte.
4. I økonomiplanen skal det for hvert enkelt år anvises dekning for de utgifter og oppgaver som er ført opp, jfr. 46, nr. 6.
5. Planer som omfatter avgrensede deler av kommunens virksomhet, skal integreres i økonomiplanleggingen og bruken av midler innarbeides i planen.
6. Kommunestyret vedtar selv økonomiplanen og endringer i denne. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet.
7. Innstillingen til økonomiplan, med de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret.

Økonomiplanen danner grunnlaget for all planlegging i kommunen. Dette betyr at de hovedpremisser som ligger til grunn i økonomiplanen ikke kan fravikes i andre planer uten at konsekvensene er vurdert i økonomiplansammenheng.

Planen er primært et styringsredskap for kommunen. Den skal hjelpe kommunens ledelse til å få en oversikt over den økonomiske handlefriheten, samt til å foreta prioriteringer av ressursbruken på ulike formål innenfor kommunelovens krav til økonomisk balanse.

Økonomiplanen er regnet ut med utgangspunkt i forventet lønns- og prisnivå i 2018. Rådmannen utarbeider et samordnet og balansert utkast til økonomiplan på rammenivå som legges fram for formannskapet. Formannskapet foretar innstilling i saken overfor kommunestyret.

Arbeidsmiljøutvalgets, Eldrerådets og andres uttalelse følger med til kommunestyret. Etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak på rammenivå, lager administrasjonen i samsvar med kommunens økonomireglement det detaljerte budsjettet.

3 Rammebetingelser

3.1 Befolkningsutvikling og prognoser

Prognosene tilsier at innbyggertallet går nedover de neste årene. Likevel mer positive prognoser enn i fjor.

For at vi skal klare å snu denne utviklingen må vi sette inn tiltak som hindrer fraflytting og som gjør at vi får økt tilflytting.

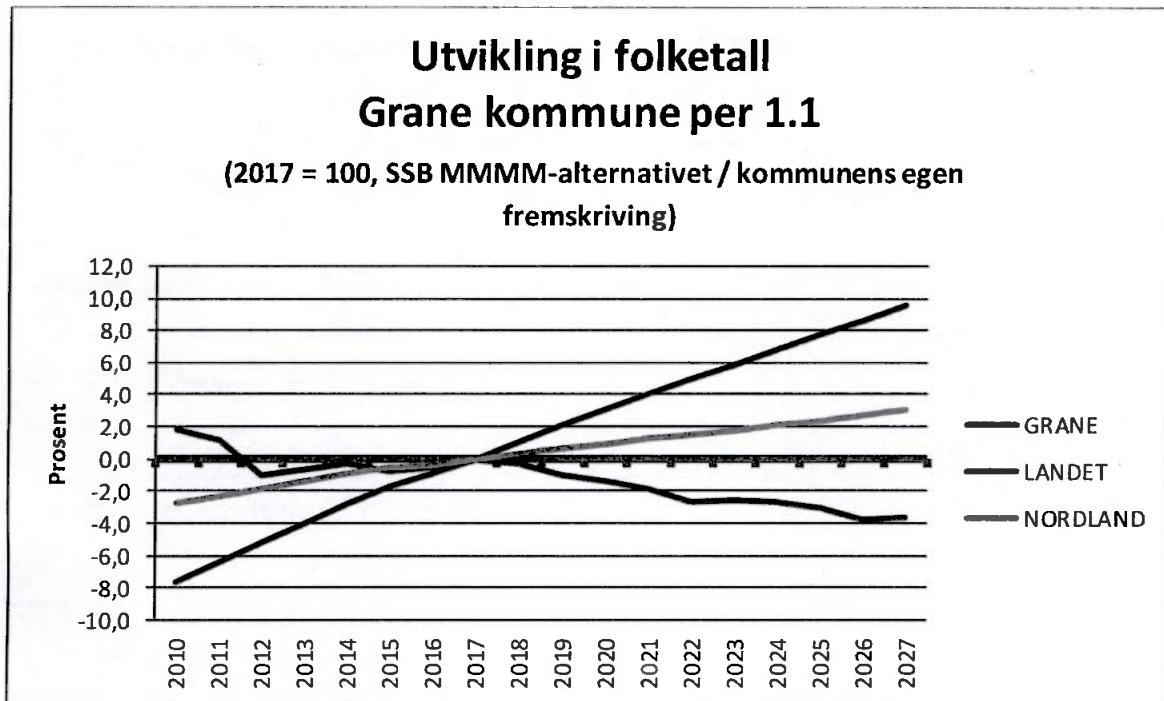
Utviklingen som legges fram her kan tilsi mindre rammer til kommunen framover.

Befolkning og demografi

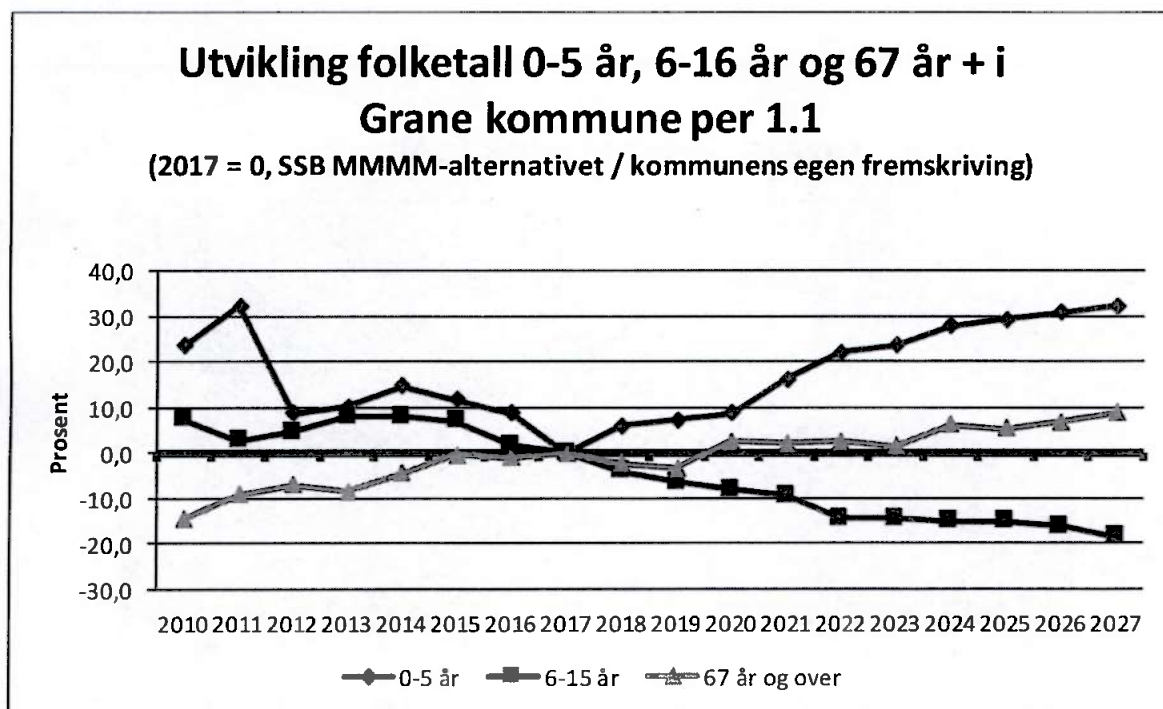

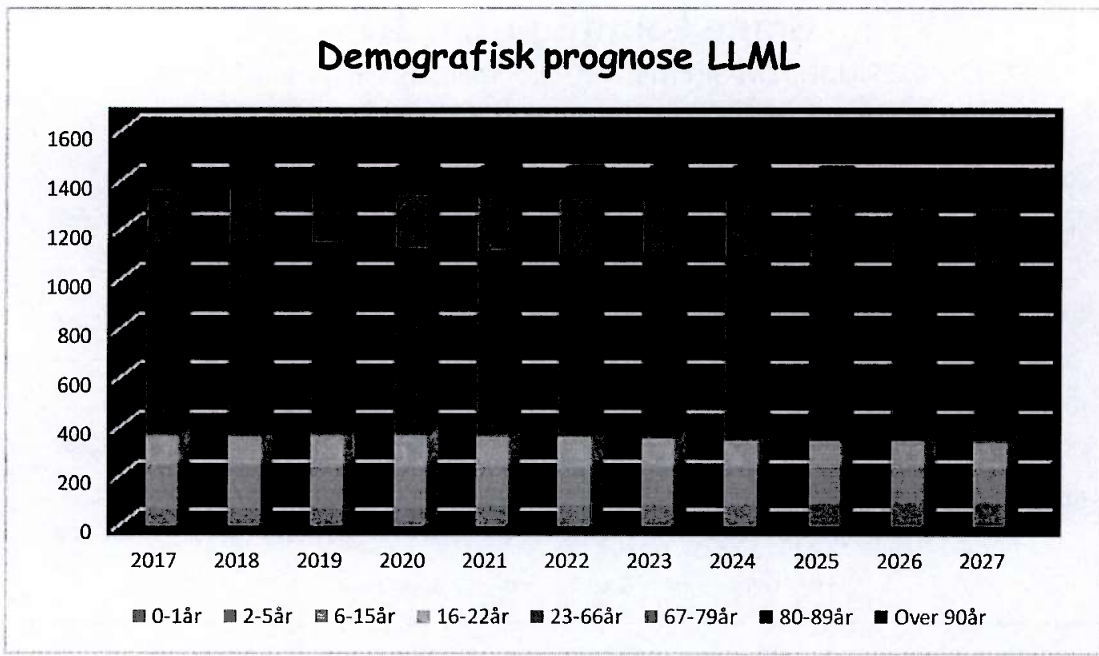
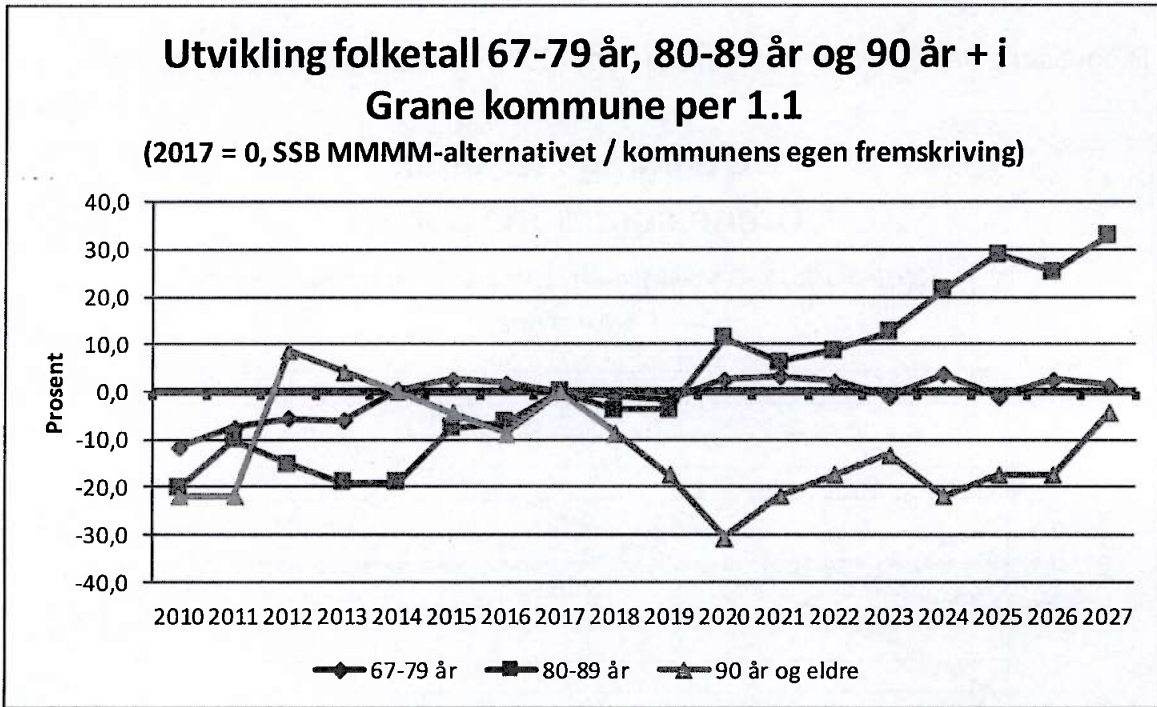

Prognoser på antall innbyggere fordelt 2017-2027 i henhold til ulike aldersgrupper:

Statistisk vil folketallet i Grane kommune reduseres med 54 personer fram mot 2027.

Prognosen framover indikerer følgende:

- LLML-prognosen(LLML betyr lav nasjonal vekst-prognose) indikerer en reduksjon i folketallet på ca. 54 personer fram til 2027.
- Aldersgruppen 0-5 år ser ut til å stabilisere seg i denne perioden, men en antatt nedgang på om lag 30 personer i aldersgruppen 6-15 år.
- Det ser også ut til at aldersgruppen 16-22 år og 23-66 år vil få en nedgang på henholdsvis 14 og 58 personer.
- En antatt økning på rundt 30 personer i aldersgruppen 80-89.

Befolkningsframskriving for Grane kommune viser en reduksjon av innbyggertallet frem til 2028. Det er hovedsakelig de yngre aldersgruppene som går ned, mens gruppen 65 – 79 og 80 + øker. Det kritiske er nedgang i grupper som gir skatteinntekter, samt at områdene for helse og omsorg får økt antall brukere.

Folkehelseinstituttets begrunnelse for valg av indikator:

Befolkningsframskrivinger kan tjene mange formål og fungere som et nyttig instrument for planlegging i kommunene. Høy levealder betyr at folk er ved god helse og at vi har gode velferdsordninger, men flere eldre betyr også at det blir flere som er syke og som har behov for helse- og omsorgstjenester. Kilde: St.meld. nr. 47, 2008-2009, Samhandlingsreforme.

Forventet levealder for norske kvinner er 82,6 år og for menn 77,9 år. For graneværingene er prognosene 81,4 år for kvinner og 77,2 år for menn. (Kilde: Kommunehelse)

Også innen helse- og omsorg må det arbeides på nye måter. Vi kan forvente økte utgifter her og må avsette tid for personale til å utvikle seg innen velferdsteknologi m.m.

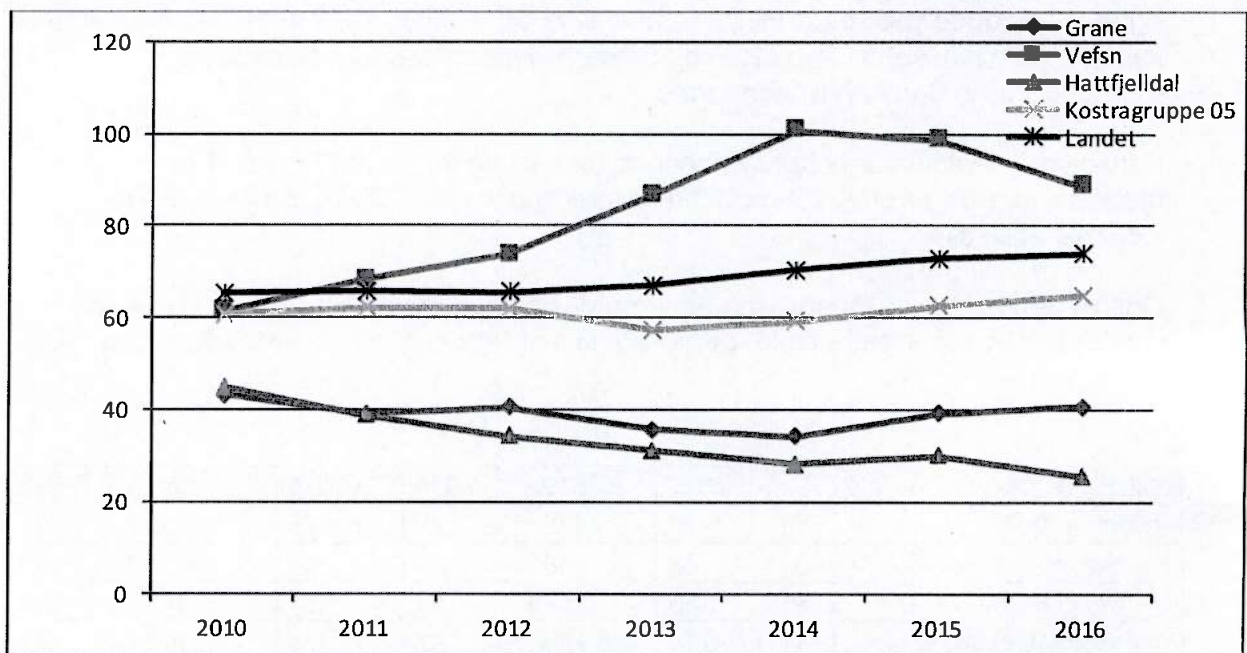
Tall pr. 01.01	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Innbyggere 0-1 år	19	24	25	25	25	25	25
Innbyggere 2-5 år	49	48	48	49	54	58	59
Innbyggere 6-15 år	173	166	162	159	157	148	148
Innbyggere 16-22 år	123	124	129	131	126	128	121
Innbyggere 23-66 år	786	791	783	758	754	743	754
Innbyggere 67-79 år	217	215	213	223	224	222	215
Innbyggere 80-89 år	79	76	76	88	84	86	89
Innbyggere over 90 år	23	21	19	16	18	19	20
Innbyggere i alt	1469	1465	1455	1449	1442	1429	1431

Tall pr. 01.01	2024	2025	2026	2027
Innbyggere 0-1 år	27	25	26	27
Innbyggere 2-5 år	60	63	63	63
Innbyggere 6-15 år	147	147	145	141

Innbyggere 16-22 år	111	110	109	109
Innbyggere 23-66 år	746	744	730	728
Innbyggere 67-79 år	225	215	223	220
Innbyggere 80-89 år	96	102	99	105
Innbyggere over 90 år	18	19	19	22
Innbyggere i alt	1430	1425	1414	1415

Lånegjeldsutvikling i % av brutto driftsinntekter

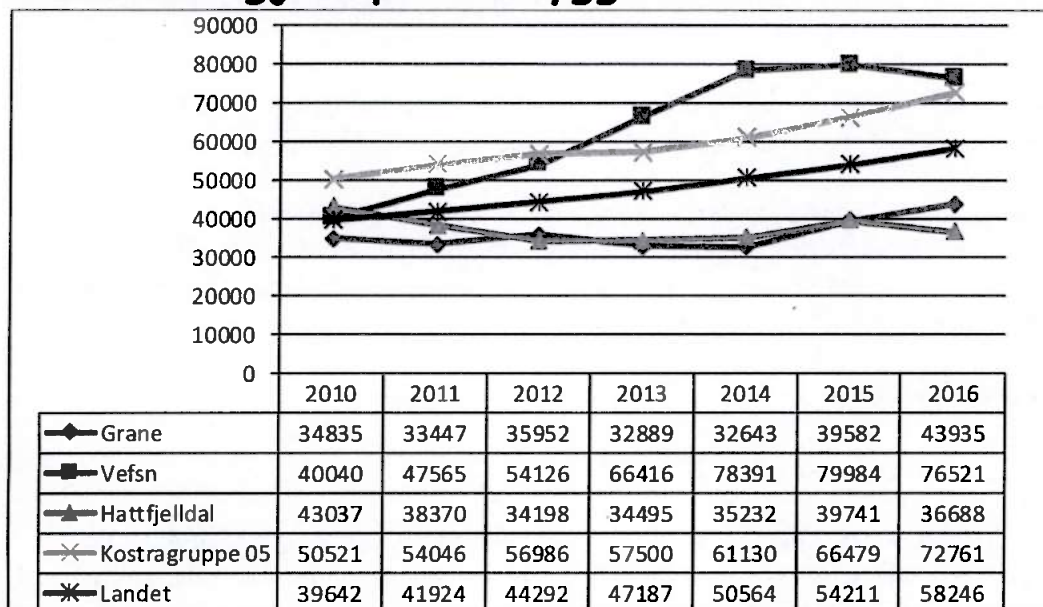

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Grane	43,3	39,1	40,4	35,6	34,1	39,2	40,7
Hattfjelldal	44,9	38,8	34,3	31,0	28,2	30,0	25,5
Vefsn	61,5	68,4	73,8	86,7	100,7	98,7	88,6
Kostragruppe 05	60,9	62,2	62,0	57,4	59,4	62,6	65,0
Landet	65,5	65,9	65,7	67,1	70,4	73,6	74,0

Denne grafen illustrerer lånegjeldsutviklingen i Grane i prosent av sum brutto driftsinntekter sammenlignet med nabokommuner og kostragruppe fra 2010.

Netto lånegjeld pr. innbygger 2010-2016

I sammenligning med nabokommuner og kostragruppe 05 (som Grane kommune tilhører), har Grane kommune en akseptabel lånegjeld pr. innbygger. Denne vil økes betraktelig når vi i budsjett 2018 skal ta opp lån på 18 millioner, og 2019-2020 låneopptak til nytt sykehjem.

3.2 Statsbudsjettet 2018

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2017 til 2018 er anslått til 2,5 prosent regnet fra anslag på regnskap for 2017. Dette anslaget inkluderer en oppjustering av skatteanslaget for 2017 med 4 milliarder kroner fra revidert nasjonalbudsjett for 2017.

Anslag på kommunesektorens frie inntekter i 2018 inkluderer rammetilskudd og skatter i alt (inkludert inntektsutjevning). I anslaget på frie inntekter på kommunenivå er eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter ikke inkludert. Inntektsveksten er vist i 1 000 kroner og i prosent regnet fra anslag på regnskap for 2017. Vekstanslaget er korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Veksten vises i nominelle tall.

Ved fordeling av skatteinntekter for 2017 og 2018 er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2016. For den enkelte kommune og fylkeskommune er skattenivået før inntektsutjevning framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget og innbyggertallet per 1. januar 2017. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle kommuner og fylkeskommuner i anslagene.

Regnet fra anslag på regnskap for 2017 er realveksten i kommunesektorens frie inntekter for 2018 anslått til -0,1 prosent. Realveksten bygger på anslått kostnadsvekst i kommunesektoren (deflator) i 2018 på 2,6 prosent.

For nærmere dokumentasjon for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1 S (2017–2018), Grønt hefte for 2018 tabell 3-fk og tabell 3-k.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn, noe som kan påvirke vekstanslaget for den enkelte kommune. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler.

Kommunene i Nordland

Vekst i frie inntekter fra 2017 til 2018

Fra 2017 til 2018 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 2,6 prosent, regnet fra anslag på regnskap for 2017. Kommunene i Nordland anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 2,1 prosent.

I Nordland har 13 av 44 kommuner en vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Steigen kommune med 6,4 prosent, mens Røst kommune har lavest vekst med 1,5 prosent. Vekstprosentene er regnet fra anslag på regnskap for 2017.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Nordland i 2016 utgiftskorrigerede frie inntekter over landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov, tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene.

I Nordland hadde 34 av 44 kommuner utgiftskorrigerede frie inntekter som var høyere enn eller lik landsgjennomsnittet. Variasjoner i inntektsnivå kommunene imellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, regionalpolitiske tilskudd og skjønnsstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. Ifølge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 1¼ prosent av driftsinntektene for kommunene samlet.

Kommunene i Nordland hadde i 2016 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 3,3 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet for kommunene inkludert Oslo var 4,0 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler og er et uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Nordland hadde i gjennomsnitt

73 361 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2016. Landsgjennomsnittet var 63 977 kroner per innbygger.

4 Felles inntekter og finans

4.1 Skatter – Rammetilskudd - Konesjonskraft

	R 2015	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Inntektsskatt	30 027	31 257	32 939	32 827	32 827	32 827	32 827
Eiendomsskatt							
Verker/ bruk	4 745	4 804	4 224	4 220	4 220	4 220	4 220
Eiendomsskatt							
Hytter og hus	2 187	2 193	2 193	2 190	2 190	2 190	2 190
Rammetilskudd	71 707	73 536	73 776	75 535	75 535	75 535	75 535
Sum	108 666	111 790	113 132	114 772	114 772	114 772	114 772

(Tall i løpende regnskapstall og hele tusen)

4.1.1 Skatter

Skatteanslaget for 2018 er satt i forhold til KS sin prognosemodell. Etter inntektssystemet vil vi oppnå en skatteutjevning på 94,1% av landsgjennomsnittet, uansett utvikling av egen skatteinntang.

Den kommunale inntektsskatteøren for 2018 for personlige skattytere og dødsbo skal være den av Stortingets høyeste fastsatte sats. Den kommunale inntektsskatteøren for 2018 for elektrisitetsverk som lignes etter skattelovens § 19 e, skal være i samsvar med høyeste lovlig sats.

Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2018 er 7 promille, jfr eiendomsskattelovens §11 første ledd. Differensiert skattesats for hytter og hus er 4 promille for 2018. Kommunestyret fastsetter hvert år i forbindelse med budsjettet hvilke satser som skal nyttes. Eiendomsskatten beregnes ut fra eiendomsskattetakstgrunnlaget.

Eiendomsskatt for hytter og hus, samt forretningseiendommer ble innført i 2009.

Eiendomsskattesatser 2018:

Hytter og hus	4 promille
Verker og bruk	7 promille
Forretningseiendommer	7 promille

4.1.2 Rammetilskudd

Kommunens frie inntekter består i all hovedsak av skatt og rammetilskudd. Rammetilskuddet for 2018 og videre framover, er en prognose. Anslaget på skatteinntekter og rammetilskudd i tabellen ovenfor bygger på en beregningsteknisk modell utarbeidet av Kommunenes Sentralforbund. Den beregner skatt og rammetilskudd for hver kommune for neste år basert på regjeringens forslag til budsjett for 2018. Beregningene baserer seg på at alle kommunene får samme skattevekst som gjennomsnittet av kommunene.

Rammetilskuddet er bl.a. avhengig av folketallet og alderssammensetningen i kommunen. Prognosen er utregnet etter folketallet pr. 01.07.17. Innbyggertall pr. 01.07.2017 – **1460 innbyggere.**

4.1.3 Konesjonskraft

(ikke ferdigstilt- salget skal utføres fredag 17.11.2017 via kommunekant)

Salg av konesjonskraft er budsjettert med kr. 1.000.000 for 2018. Gjelder mengde kraft 9,181 GWh (9 181 000 KWh) for Grane kommune. Ny konesjonskraftavtale inngått 20.11.2016, for perioden 01.01 – 31.12.2018.

Det ble oppnådd en pris på 274,01 NOK/MWh. Ny konesjonskraftavtale inngått med Ishavskraft AS. Gjelder for perioden 01.01 – 31.12.2017. Avtale for 2019 og videre framover vil bli forhandlet i løpet av 2018. Da i samarbeid med Hemnes og Hattfjelldal kommuner. Rana kommune valgte å ikke være med på budrunde sammen med Hemnes, Hattfjelldal og Grane for 2017. De kjørte eget løp denne gang.

Inntekt på salg konesjonskraft er økt med 6,75 øre fra 2016.

Konesjonsavgifter er budsjettert med kr. 869.364 for 2018.

Gjelder konesjon av 22.12.1960 for overføring av vann fra Vefsna til Røsvatn. Grane kommune sin andel er 35,2 % av kr. 2.469.785. Granes andel konesjonsavgift kr. 869.364- avsettes på næringsfond

4.2 Lånekostnader

UB	R 2015	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Langsiktig lånegjeld (eks. pensjonsforpl.)	79 481	79 385	80 884	92 389	140 328	147 483	146 158
Driftsinntekter*	147 777	158 527	145 778	148 693	151 666	154 700	157 794
% av driftsinntekter	53,7	50,1	55,5	62,1	92,5	95,3	92,6

*Årene 2020-2021 påslag på 2 % økning av driftsinntekter.

**I tabellen B 2017 – B 2021 er opptak nye lån lagt inn.

2017 låneopptak 8 mill

2018 låneopptak 18 mill

2019 låneopptak 55 mill (nytt sykehjem)

2020 låneopptak 10 mill

2021 låneopptak 7 mill

Tabellen overfor viser utviklingen i kommunens langsiktige gjeld eksklusiv formidlingslån fra 2015 og ut budsjetåret 2021.

Langsiktig gjeld bør ikke overstige 50 % av driftsinntektene.

Stort låneopptak i 2015, førte til økning. Her overskrider kommunen anbefalt grense. I 2016 ble det vedtatt låneopptak på 6,3 mill. Dette førte til en liten reduksjon i lånegjelden. For budsjett 2017 anbefalte administrasjonen sterkt til at låneopptak måtte holdes på et minimum. Vedtatt investeringsbudsjett med låneopptak 8 mill førte til %-vis økning mer enn ønsket i forhold til planer om nytt sykehjem. Investeringsbudsjett 2018 vedtok låneopptak 18 mill, noe som fører til at den anbefalte grense overskrides med 12 %. En forutsetning for videre investeringer etter realisering av nytt sykehjem, er at investeringskostnadene holdes på et absolutt minimum i noen år.

Kommunens handlefrihet er avhengig av nivået på lånegjelden. Høy lånegjeld impliserer store kapitalutgifter i form av renter og avdrag.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i rente- og avdragsutgiftene totalt i kommunen. Fra 2019 vil renter og avdrag nye lån komme i tillegg.

	R2015	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Renteutgifter	1 665	1 930	2 145	2 618	2 683	3 783	4 191
Renteinntekt	1 223	972	1000	700	700	700	700
Avdrag på lån	5 310	6 212	6 504	6 494	7 060	7 155	7 799

(tall i hele tusen)

**I tabellen B 2017 – B 2021 er opptak nye lån lagt inn.

2017 låneopptak 8 mill

2018 låneopptak 18 mill

2019 låneopptak 55 mill (nytt sykehjem)

2020 låneopptak 10 mill

2021 låneopptak 7 mill

Tallene er utarbeidet med forutsetning om jevn avdragsbetaling.

Evt. låneopptak 2019/20 nytt sykehjem ekstra driftsutgifter:

	Avdrag 40 år	Avdrag 30 år	Avdrag 20 år	Renter (2%)
Lån 100 mill	2 500 000	3 333 000	5 000 000	2 000 000
Lån 70 mill	1 750 000	2 333 333	3 500 000	1 400 000
Lån 50 mill	1 250 000	1 666 666	2 500 000	1 000 000

Renteinntektene for Vefsna-fondet godskrives fondet ved årets slutt. I tillegg kommer de ordinære renteinntektene.

Renteutgiftene fra B2018 vil stige jfr. nye låneopptak. I og med at Grane kommune har hatt grei likviditet, blir nytt lån tatt opp med utbetaling i desember. Driftsbudsjettet blir derfor ikke belastet med renter og avdrag på nytt lån inneværende år. Budsjett 2018 er laget med stipulering av renta på utlån med 2,0%. Faste renteaftaler er regnet inn eksakt.

4.3 Utlån

4.3.1 Næringslån

Utlån til bedrifter	Låneopptak	Rentesats	Rest lånegjeld (01.01.18)	Status
Svenningdal Trevarefabrikk AS	5.000.000 (2010)	Nibor+1,5	4.000.000	Avdrag fom 2017 Betaler renter
Delal Eiendom AS	1.500.000 (2013)	Nibor+1,0	888.883	Betaler avdrag og renter
Trofors Veiservice AS	200.000 (2013)	Nibor+1,0	44-432	Betaler avdrag og renter
KOA Børgefjell AS	5.000.000 (2014)	Nibor+1,5	4.500.000	Avdrag fom 2017 Betaler renter
Jan Thomas Kløvimo	943.000 (2015)	Nibor+3,0	825.125	Betalingsutsettelse avdrag til 01.07.2018(Fond 13/17) Betaler renter

Renter og avdrag tilbakeføres fortløpende til Vefsnafond

4.4 Avskrivninger

Totale avskrivninger budsjett 2018 Kr. 8 205.888.

5 Hovedoversikt

5.1.1 Økonomisk oversikt drift

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	5 716	5 303	5 303	5 303	5 303	
Andre salgs- og leieinntekter	12 673	12 986	12 986	12 986	12 986	
Overføringer med krav til motytelse	15 879	5 986	5 986	5 986	5 986	
Rammetilskudd	73 536	73 776	73 776	73 776	73 776	
Andre statlige overføringer	8 837	7 226	7 226	7 226	7 226	
Andre overføringer	2 685	275	275	275	275	
Skatt på inntekt og formue	31 257	32 939	32 939	32 939	32 939	
Eiendomsskatt	6 998	6 417	6 417	6 417	6 417	
Andre direkte og indirekte skatter	943	869	869	869	869	
Sum driftsinntekter	158 527	145 778	145 778	145 778	145 778	
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	84 024	81 648	81 648	81 648	81 648	
Sosiale utgifter	13 294	17 746	17 746	17 746	17 746	
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	27 733	23 049	23 049	23 049	23 049	

Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	9 463	7 629	7 629	7 629	7 629
Overføringer	14 564	7 534	7 534	7 534	7 534
Avskrivninger	6 849	6 849	6 849	6 849	6 849
Fordelte utgifter	0	140	140	140	140
Sum driftsutgifter	155 929	144 457	144 457	144 457	144 457
Brutto driftsresultat	2 597	1 320	1 320	1 320	1 320
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte	2 468	2 361	2 361	2 361	2 361
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	970	2 091	2 091	2 091	2 091
Sum eksterne finansinntekter	3 439	4 452	4 452	4 452	4 452
Finansutgifter					
Renteutgifter og låneomkostninger	1 930	2 145	2 145	2 145	2 145
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	6 212	6 504	6 504	6 504	6 504
Utlån	492	90	90	90	90
Sum eksterne finansutgifter	8 634	8 739	8 739	8 739	8 739
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-5 195	-4 287	-4 287	-4 287	-4 287
Motpost avskrivninger	6 849	6 849	6 849	6 849	6 849
Netto driftsresultat	4 251	3 882	3 882	3 882	3 882
Bruk av tidligere års regnsk.m.mindreforbr.	6 683				
Bruk av disposisjonsfond	1 787	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	8 634	1 460	1 460	1 460	1 460
Sum bruk av avsetninger	17 106	1 460	1 460	1 460	1 460
Overført til investeringsregnskapet Dekning av tidligere års regnsk.m.merforbruk	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	9 417	1 147	1 147	1 147	1 147
Avsatt til bundne fond	5 979	4 196	4 196	4 196	4 196
Sum avsetninger	15 397	5 343	5 343	5 343	5 343
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	5 960	0	0	0	0

Alle tall i 1 000 kr.

5.1.2 Budsjettskjema 1A drift

Budsjettskjema 1A - drift	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Skatt på inntekt og formue	31 257	32 939	32 939	32 939	32 939	32 939
Ordinært rammetilskudd	73 536	73 776	73 776	73 776	73 776	73 776
Skatt på eiendom	6 998	6 417	6 417	6 417	6 417	6 417
Andre direkte eller indirekte skatter	943	869	869	869	869	869
Andre generelle statstilskudd	8 837	7 226	7 226	7 226	7 226	7 226
Sum frie disponible inntekter	121 572	121 227	121 227	121 227	121 227	121 227
Renteinntekter og utbytte	2 468	2 361	2 361	2 361	2 361	2 361

Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	1 930	2 145	2 145	2 145	2 145	2 145
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	6 212	6 504	6 504	6 504	6 504	6 504
Netto finansinnt./utg.	-5 674	-6 288	-6 288	-6 288	-6 288	-6 288
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	9 417	1 147	1 147	1 147	1 147	1 147
Til bundne avsetninger	5 979	4 196	4 196	4 196	4 196	4 196
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	6 683	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	1 787	0	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	8 634	1 460	1 460	1 460	1 460	1 460
Netto avsetninger	1 709	-3 882	-3 882	-3 882	-3 882	-3 882
Overført til investeringsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	117 606	111 056	111 056	111 056	111 056	111 056
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	117 606	111 056	111 056	111 056	111 056	111 056
Mer/mindreforbruk	0	0	0	0	0	0

Alle tall i 1 000 kr.

5.1.3 Anskaffelse og anvendelse av midler

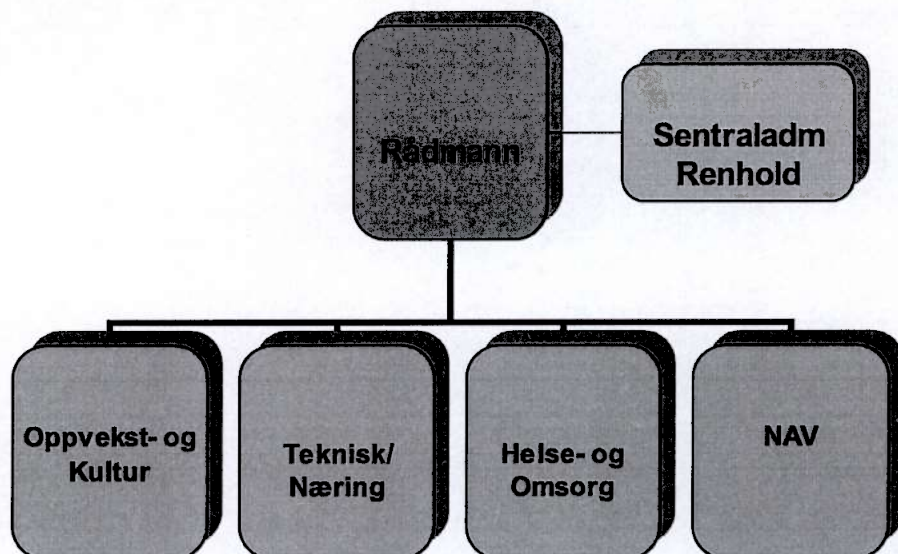
	R 2016	B 2017	B2018	B 2019	B2020	B 2021
Anskaffelse av midler						
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	158 527	145 778	145 778	145 778	145 778	145 778
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	1 961	0	0	0	0	0
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	16 771	13 371	13 371	13 371	13 371	13 371
Sum anskaffelse av midler	177 260	159 149	159 149	159 149	159 149	159 149
Anvendelse av midler						
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	149 080	135 408	135 408	135 408	135 408	135 408
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	14 235	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	10 014	9 578	9 578	9 578	9 578	9 578
Sum anvendelse av midler	173 329	157 986	157 986	157 986	157 986	157 986
Anskaffelse - anvendelse av midler	3 930	1 163	1 163	1 163	1 163	1 163
Endring i ubrukte lånemidler	-6 157	0	0	0	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0	0	0	0	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0	0	0	0	0	0
Endring i arbeidskapital	-2 226	1 163	1 163	1 163	1 163	1 163
Avsetninger og bruk av avsetninger						
Avsetninger	21 357	5 897	5 897	5 897	5 897	5 897
Bruk av avsetninger	17 176	6 934	6 934	6 934	6 934	6 934
Til avsetning senere år	250	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	3 930	-1 036	-1 036	-1 036	-1 036	-1 036

Int. overføringer og fordelinger						
Interne inntekter mv	6 849	6 849	6 849	6 849	6 849	6 849
Interne utgifter mv	6 849	6 849	6 849	6 849	6 849	6 849
Netto interne overføringer	0	0	0	0	0	0

Alle tall i 1000 kr

6 Tjenesteområder

6.1 Budsjett resultatenheter

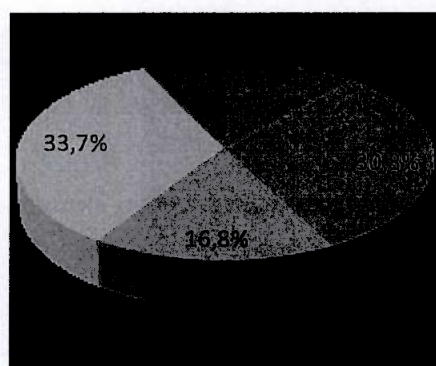
Område		Budsjett 2017	Budsjett 2018	% endring
1	Sentraladministrasjon	12 677 261	13 302 042	*5
2	Oppvekst- Kultur	35 404 970	35 932 294	1
4	Teknisk	18 491 620	19 622 519	**6
5	Helse- omsorg	36 759 364 +886 000	39 265 029	4,3
6	Nav (u/flyktning)	1 813 596	1 749 297	-4
7	Politiske styringsorganer	6 661 971	6 595 350	***-1

*Rengjøringstjeneste styrket fra flyktningebudsjett

**Økte avskrivninger fra 2017

***Ikke valg i 2018

Budsjett 2018 fordeling %-vis av totalen

- 1. Sentraladm
- 2. Oppvekst- kultur
- 4. Teknisk
- 5. Helse- omsorg
- 6. Nav
- 7. Politiske styringsorganer

6.2 Ressursbruk/ oversikt ansatte

Grane kommune	Årsverk 2017	Endring	Årsverk 2018	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Årsverk 2021
Politikk/ tilskudd	1,10		1,10	1,10	1,10	1,10
Sentraladministrasjon	13,05		13,05	13,05	13,05	13,05
Oppvekst og kultur	50,69	0,03	50,72	50,72	50,72	50,72
Teknisk	12,00		12,0	12,0	12,0	12,0
Helse og omsorg	59,42	1,08	60,50	60,50	60,50	60,50
NAV	2,20		2,20	2,20	2,20	2,20
Sum Grane kommune	138,46	1,11	139,57	139,57	139,57	139,57

6.2.1 Sykefravær og sykefraværsutvikling:

	01.01- 31.10.2015	01.01 – 31.10.2016	01.01 – 31.10.2017
Hele kommunen	7,5	6,4	6,1
Sentraladministrasjonen	12,8	5,2	12,8
Oppvekst- kultur	8,3	6,1	7,5
Teknisk	3,2	2,4	1,9
Helse- omsorg	6,4	8,0	4,5
Nav	0	0	0

Sykefravær/nærværarbeid:

Utviklingen vedr. Sykefravær går riktig vei for Grane kommune og det jobbes systematisk med forebygging.

Det er viktig at vi har ledere som er tett på og jobber systematisk med HMS på den enkelte arbeidsplass. Opplæring og medvirkning er viktig for at den enkelte skal kunne føle seg sett og hørt og samtidig at lederne er tett på, stiller krav og følger opp.

Kostnader pr. dag pr. ansatt som er sykemeldt regnes som 2900.- i totale utgifter for arbeidsgiver pr. Dagsverk i henhold til utregning Sintef.

Det vil være lønnsomt å kunne få ned fraværet enda mer, og vi jobber hele tiden med fokus på nærvær og har godt samarbeid med de ulike aktørene som Nav, Legene, Frisk3 bedriftshelsetjenesten og vår IA kontakt.

Vi ønsker å oppnå våre mål framover med tett oppfølging og tenke nytt ilag med våre samarbeidspartere. Disse er leger og andre sykemeldere, NAV og vår IA kontakt, tillitsvalgte og verneombud. Sammen må vi klare å få en god arbeidsplass som har lavest mulig fravær framover.

6.2.2 Vikarbruk

Kommunen bruker kun vikarer i de stillinger hvor dette er helt nødvendig for å få driften til å gå.

Lederne skal vurdere hvorvidt det må leies inn vikar eller at de kan klare dette uten å leie inn vikar, eller evt. ved å tilby høyere stilling til deltidsansatte i første omgang.

Viser til Hovedtariffavtalen og Arbeidsmiljølovens bestemmelser i forhold til rettigheter ved ledig stilling til deltidsansatte.

De enkelte avdelingene skal sikre at vi har bemanning til å ivareta tjenestene på en forsvarlig måte til enhver tid.

6.2.3 Kompetanseutvikling

Kompetanseheving og videreutdanning er viktig i henhold til kommunens behov.

Videre intern opplæring til våre ansatte er viktig også videre framover. Alle ansatte har behov for intern opplæring innenfor sine områder for å kunne være i stand til å utføre sin jobb tilfredstillende, men de ulike budsjettene har kuttet opplæring/kurs til et egentlig uforsvarlig minimum neste år. Vi må dreie opplæringen med å utnytte egen kompetanse for opplæring i størst mulig grad, samt nettopplæring.

6.2.4 Rekruttering

Organisasjonsutvikling, rekruttering og kompetanse er viktige områder for å sikre at kommunen skal levere tjenester av god kvalitet til innbyggerne.

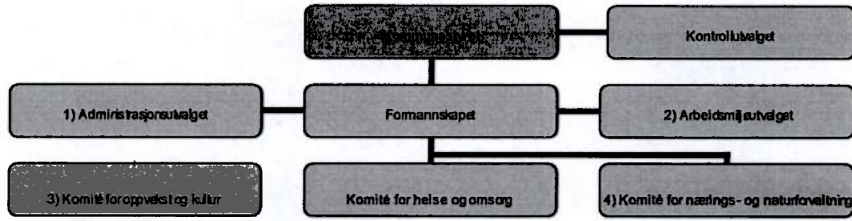
Mange kommuner opplever på flere områder at det er en kamp om arbeidskraften, og det vil være færre som utdanner seg innen omsorgsyrkene samtidig som behovet for kompetanse og arbeidskraft øker. Grane kommune har ikke opplevd noe særlig utfordring i forhold til rekruttering av fagkompetanse, men vi har brukt en del tid og ressurser på å rekruttere innen en del områder. Viktig å få tak i de rette personene i de rette stillingene.

Medarbeidernes kompetanse er avgjørende for at kommunen skal kunne levere tjenester av god kvalitet til innbyggerne. Kompetanse og fagutvikling mot en kunnskapsbasert praksis er viktige strategiske virkemidler. Organisasjonen må ha fokus på innovasjon og teknologi i utviklingen av tjenester i framtida.

6.3 Ansvar 0. Politisk/tilskudd

I tillegg kommer andre råd og utvalg oppnevnt av kommunestyret. Her kan nevnes:

- Rådet for eldre og funksjonshemmede
- Ungdomsrådet
- Skattetakstutvalget
- Overskattetakstutvalget
- Overformynderiet
- Forliksrådet
- Kommunens klagenemnd = Fornmannskapet

- 1) Fornmannskapet + 2 ansatte medlemmer
- 2) 3 medlemmer fra arbeidsgiversiden + 3 ansatte medlemmer
- 3) Komité for oppvekst og kultur er kommunens trafiksikkerhetsutvalg.*
- 4) Er kommunens Planutvalg. Erstatter tidligere Næringskomite som inkluderte vilt- og fiskeneemnd, motorferdselsutvalg samt tidligere friluftsnemnd.*

6.3.1 Personalplan

Politikk/tilskudd	Årsverk 2017	Endring	Årsverk 2018	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Årsverk 2021
Politikk (ordfører/vara)	1,10	0,00	1,10	1,10	1,10	1,10
Sum politikk	1,10	0,00	1,10	1,10	1,10	1,10

6.3.2 Økonomisk ramme

Art	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2018	% endring
10	Lønn	1 453 996	1 488 375	
11	Kjøp av varer og tjenester- egenproduksjon	909 375	788 375	
13	Kjøp av tjenester som erstatter komm.tj.produksjon	862 800	862 800	
14	Overføringsutgifter	3 435 800	3 455 800	
	Total	6 661 971	6 693 350	-1*

*Pga. valg

6.3.3 Tilskudd og kontingenter

ANSVAR	ART	TEKST	SUM 2017	Forslag 2018	Endring kr	Endring %
200	11953	Kommunenes Sentralforbund	139 000	143 000	4 000	3%
200	11953	LVK-samarbeid	23 500	24 200	700	3%
200	11953	Utmarkskommunenes sammenslutning	34 000	34 000	0	0%
200	11953	Rådet for Nasjonalpark	13 500	13 900	400	3%
200	11953	Norske Parker	3 400	3 500	100	3%
200	11953	Medlemskontigent fylkesavtalen	22 000	22 600	600	3%
200	11953	Midt-Skandia	8 000	8 200	200	3%
200	11953	Sagavegen	5 000	5 000	0	0%
200	11953	Helgeland Friluftsråd	33 000	34 000	1 000	3%
200	13502	ARKIV I NORDLAND	60 000	60 000	0	0%
200	13503	RKK-KONTORET FOR VEFNSREGIONEN	155 000	159 000	4 000	3%
200	13507	KOMMUNEREVISJONEN	440 000	447 000	7 000	2%
200	13507	INDRE HELGELAND KONTROLLUTV.SEK.	55 300	55 800	500	1%
200	13508	PreBio (Nærlab)	50 000	Utgår fom 2018	-50 000	
200	13700	HELGELAND REISELIV AS	102 500	108 000	5 500	5%
200	14700	Regionrådssamarbeid	100 000	100 000	0	0%
200	14700	Pendlertilskudd	100 000	100 000	0	0%
200	14700	Mosjøen Krisesenter	162 000	183 000	21 000	13%
200	14700	KOA Børgefjell AS- KS 41/16	15 000	15 000	0	0%
200	14700	Varig tilrettelagt arbeid, HAG	230 000	233 000	3 000	1%
200	14700	Helgeland Landbruksrådgivning	64 800	66 700	1 900	3%
200	14700	Vefsnlaks	15 000	15 000	0	0%
200	14700	Fiplingdal Landhandel	15 000	15 000	0	0%
200	14700	Private veger	200 000	200 000	0	0%
200	14700	Turløypekjøring	20 000	20 000	0	0%
200	14700	Bygdeboksamarbeid	305 000	305 000	0	0%
200	14700	Bygdeblad	35 000	35 000	0	0%
200	14700	Granedagene	50 000	50 000	0	0%
200	14700	Grane Samfunnshus	25 000	25 000	0	0%
200	14700	Tilskudd andre trossamfunn	66 000	67 000	1 000	2%

200	14702	FORDELING POLITISKE PARTIER	50 000	50 000	0	0%
200	14703	ETABLERINGSTILSKUDD	125 000	125 000	0	0%
		TOTAL	2 722 000	2 722 900	900	0%

6.3.4 Kirken

Ansvar 0400. Budsjettert tilskudd kr. 1.660.000.
1,1 % økning fra budsjett 2017.

6.4 Ansvar 1. Sentraladministrasjon

6.4.1 Personalplan

Sentraladministrasjon	Årsverk 2017	Endring	Årsverk 2018	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Årsverk 2021
Rådmannen	2,00		2,00	2,00	2,00	2,00
Kommunekassen	2,90		2,90	2,90	2,90	2,90
Servicetorget	2,50		2,50	2,50	2,50	2,50
IT*	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
Renhold	5,65		5,65	5,65	5,65	5,65
Sum	13,05	0	13,05	13,05	13,05	13,05

*Kjøper tjeneste fra Hattfjelldal

6.4.2 Økonomisk ramme

Art	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2018	% endring
10	Lønn	8 210 369	8 814 566	
11	Kjøp av varer og tjenester- egenproduksjon	3 930 900	3 755 400	
13	Kjøp av tjenester som erstatter komm.tj.produksjon	737 000	728 000	
14	Overføringsutgifter	0		
15	Finansutgifter	49 992	278 076	
16	Salgsinntekter	-92 000	-95000	
17	Refusjoner	-159 000	-179 000	
18	Overføringsinntekter	0		
	Total	12 677 261	13 302 042	5

6.4.3 Innhold

Sentraladministrasjonen er en fellesbetegnelse på Grane kommunes administrasjonsledelse og stabsfunksjoner. Sentraladministrasjonen består av funksjonene:

- 1000 - Rådmannskontor
- 1100 - Kommunekassen
- 1200 - Servicetorget
- 1300 - IKT avdeling
- 1600 - Renhold

Sentraladministrasjonen er ansvarlig for tilrettelegging og koordinering av kommunens virksomhet, og fører tilsyn med kommunens forvaltning. Sentraladministrasjonen skal lede hele den kommunale organisasjon mot de mål som det politiske styringssystemet setter.

6.4.4 Rådmannen

Rådmannskontoret består av rådmann og personalsjef.

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder og har hovedansvaret for arbeidsoppgaver rettet mot kommunens interne organisasjon, og saksbehandling til folkevalgte organ. I tillegg er det gjennom vedtektene til Vefsnafondet sagt at rådmannen skal behandle fondsstyresaker.

Rådmannskontoret har overordnet personalansvar og hovedansvaret for koordinering av politisk virksomhet. Opplysningstjeneste om kommunal virksomhet og om generelle forhold i kommunen.

Renhold er en del av personalsjefens ansvarsområde (se nedenfor).

6.4.5 Kommunekassen

Kommunens økonomiavdeling består av økonomisjef, skatteoppkrever og konsulent lønn. Avdelingen fører tilsyn og kontroll med kommunens økonomiske midler. Førings av kommunale regnskaper, inkl. årsregnskap. Betaling/ scanning av fakturaer og utbetaling av lønn. Kommunekassen foretar all innkreving av kommunale krav, samt ivaretar skatteoppkreverfunksjonen. Sentral også i budsjettarbeidet.

6.4.6 Servicetorget

Servicetorget er kommunens ansikt utad. Er bindeledd mellom kommunale avdelinger og kommunens innbyggere.

Hovedoppgaver er:

- service- og kundebehandling
- postbehandling
- arkivtjeneste
- beredskapsarbeid
- sentralbordtjeneste
- forberede saker politiske utvalg
- avvikling valg

6.4.7 IKT

IKT-avdelingen (Ansvar 1300) vil i 2018 videreføre dagens driftssituasjon som involverer samarbeid med Hattfjeldal og andre kommuner. Hattfjeldal kommune er vertskommune for det interkommunale IKT arbeidet.

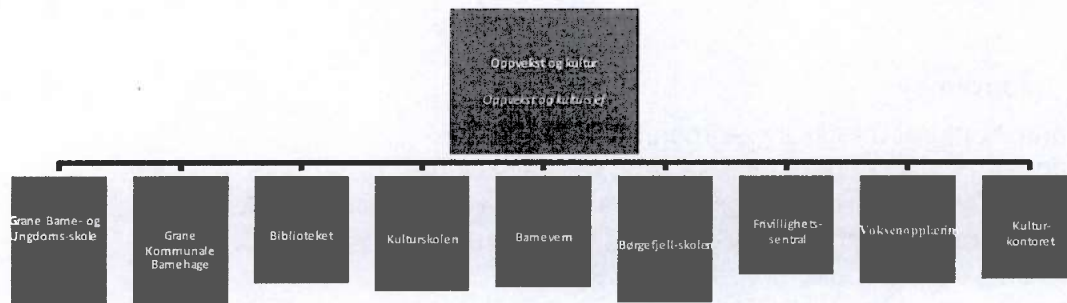
6.4.8 Renhold

Det er 5,5 stillinger på renhold med 7 ansatte. I tillegg kommer sykehjemmet som disponerer sine renholdsstillinger selv.

Det er satt av litt mer på kommunehuset i henhold til økt bruk av huset og arealet. Vi har redusert litt på vikarbruk. Dett e vil føre til at det ikke blir leid inn fra første dag ved fravær.

6.5 Ansvar 2. Oppvekst- og kultur

6.5.1 Personalplan

Oppvekst og kultur	Årsverk 2017	Endring	Årsverk 2018	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Årsverk 2021
Administrasjon oppvekst	2,50	0,27	2,77*	2,77*	2,77*	2,77*
Voksenopplæring	2,39	0,01	2,40*	2,40*	2,40*	2,40*
Skoler	28,11	0,00	28,11	28,11	28,11	28,11
Barnehager	13,00	0,05	13,05	13,05	13,05	13,05
Kultur	1,49	-0,10	1,39	1,39	1,39	1,39
Frivillighetssentralen	1,00		1,00	1,00	1,00	1,00
Barnevern	2,20	-0,2	2,00	2,00	2,00	2,00
Sum oppvekst og kultur	50,69	0,03	50,72	50,72	50,72	50,72

*0,27 % stilling unddomsarbeiderflyttet fra Barnevern

**Gjelder norskundervisning flyktninger

6.5.2 Økonomisk ramme

Art	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2018	% endring
10	Lønn	31 937 674	33 945 550	
11	Kjøp av varer og tjenester-egenproduksjon	4 049 305	3 925 200	
13	Kjøp av tjenester som erstatter komm.tj.produksjon	4 468 662	4 484 575	
14	Overføringsutgifter	754 000	584 000	
15	Finansutgifter	59 256	59 256	
16	Salgsinntekter	-2 371 044	-2 363 274	
17	Refusjoner	-1 706 883	-2 564 263	
18	Overføringsinntekter	-1 800 000	-2 138 750	
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-30 000	0	
	Total	35 404 970	35 932 294	1

Endringer budsjett 2017-2018:

Et årsverk voksenopplæring	kr 550 000
En Assistent stilling	kr 390 000
Kulturmidler	kr 100 000
½ årsverk omsorg)	kr 200 000 (midlene overført for å styrke Helse- og omsorg)
Totalt:	kr 1 240 000

Generelt på alle avdelinger kuttes ned på et minimum av det en kan drifte en avdeling. (poster som kontormateriell, undervisningsmaterieell, inventar/utstyr, reiseutgifter og kurs er redusert)

6.5.3 Ledelse og organisering

Oppvekst- og kultursjef leder driften av avdelingen i samråd med lederne i hver avdeling.

Avdelingen består av Grane barne- og ungdomsskole, Grane kommunale barnehage, Grane kulturskole, barnevern, kulturkontor, bibliotek, voksenopplæring og frivilligsentralen. Alle disse har egen leder med enten kun faglig ansvar eller også budsjett- og personalansvar.

Børgefjellskolen ligger under oppvekst og kultur sitt område. KOA Børgefjell er ansvarlig for den daglige driften av leirskoletilbudet. Oppvekstsjefen har det pedagogiske ansvaret for leirskoledriften. Det er inngått en samarbeidsavtale mellom KOA Børgefjell og Grane kommune om leirskoledrift ved Børgefjellskolen.

De 3 største enhetene på avdeling for Oppvekst- og kultur omtales nedenfor.

De mindre enhetene, er kun presentert med økonomisk oversikt i tabell.

6.5.4 Grane kommunale barnehage

Med bakgrunn i Forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 3 Moderasjonsordninger, forventes mindre inntekt på kr 90 000 i 2018. Barna med flyktningebakgrunn kommer inn under denne kategorien og foresatte med lav inntekt. Det har i 2017 vært 7 barn som har hatt redusert foreldrebetaling.

Det er lagt inn drift i 2018 tilsvarende inneværende barnehageår, full drift på storavdelingene, med 16-18 barn og 3 heltidsstillinger på hver avdeling. Barn med spesielle behov, som har sakkyndig vurdering, utløser 1,64 % stilling på disse avdelingene.

På småbamsavdelingene er det redusert barnetall og bemanning:

15 barn under 3 år og 5 heltidsstillinger. Her er det tatt inn en lærling i barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Prognosene viser at barnetallet i Grane går noe ned i årene som kommer. På bakgrunn av dette kan drift på 3 avdelinger fra høsten 2018 være en realitet, Lønnsutgifter og foreldrebetaling vil da bli redusert tilsvarende.

Det har gjennom mange år vært gitt et fleksibelt og brukertilpasset barnehage tilbud i kommunen, dvs. fleksibel bruk av plassen, tilbud om barnehageplass når foreldrene har behov for det, uavhengig av når på året barnet er født, lang åpningstid tilpasset arbeidsplassene vi har i kommunen og de som pendler til andre kommuner for å jobbe. Vi opplever i større grad enn før barn med ulike utfordringer, som språkvansker, barn som pårørende, urolige og ukonsentrerte barn osv. Vi forsøker å imøtekomme disse barnas behov innenfor ledig kapasiteten.

Tidlig innsats er et fokusområde.

Inneværende barnehageår er det innvilget redusert foreldrebetaling/gratis kjernetid for 6 barn, jfr Forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 3 Moderasjonsordninger. Dette har da ført til tap av inntekter.

6.5.5 Grane Barne- og ungdomsskole

Prognosene viser at barnetallet i Grane går noe ned i årene som kommer. Dermed kan noe av overføringene fra Staten gå ned tilsvarende. Utfordringen er at selv om barnetallet går ned, er antallet klasser på skolen det samme, og utgiftene til lærere går dermed ikke ned tilsvarende nedgangen i barnetallet.

Det er seks lærere som dette skoleåret tar etterutdanning gjennom ordningen kompetanse for kvalitet. Dette har skapt utfordringer i forhold til vikarbruk. På skole/SFO er det tatt i læring i barne- og ungdomsarbeiderfaget

Kompetanse for kvalitet: Videreutdanning for lærere

Alle som var ferdig utdannet og kvalifisert for tilsetning før 1.jauar 2014 må innen 2025 øke sin kompetanse i norsk, engelsk, matte hvis en skal undervise i disse fagene. Skoleeier skal ha et system som gir undervisningspersonalet, skoleleder og personalet med særoppgaver i skoleverket mulighet til nødvendig kompetanseutvikling, med sikte på å fornye og utvide den faglige og pedagogiske kunnskapen.

Det finnes noe statlig støtte til dette, men Grane kommune har likevel store utgifter. Lærere som deltar i opplæringen som heter "kompetanse for kvalitet" er det skoleeier som dekker kostnader til reise, opphold, læremidler og liknende. I skoleåret 2017/18 er det 7 lærere som er inni denne ordningen.

6.5.6 Voksenopplæring

Vi tilbyr introduksjonstilbud etter introduksjonsloven i Grane. Gir opplæring i norsk og samfunnsfag. Når denne opplæringen er fullført, vil de som ikke har grunnskole ha krav på grunnskoleopplæring. Dette har vi ikke tilbud om i dag.

Det har i 2017 vært en nedgang i elevtallet på voksenopplæringa.

Dette har ført til redusert tilskudd fra staten i form av person og grunntilskudd.

Undervisning og drift av voksenopplæring driftes av dette tilskuddet.

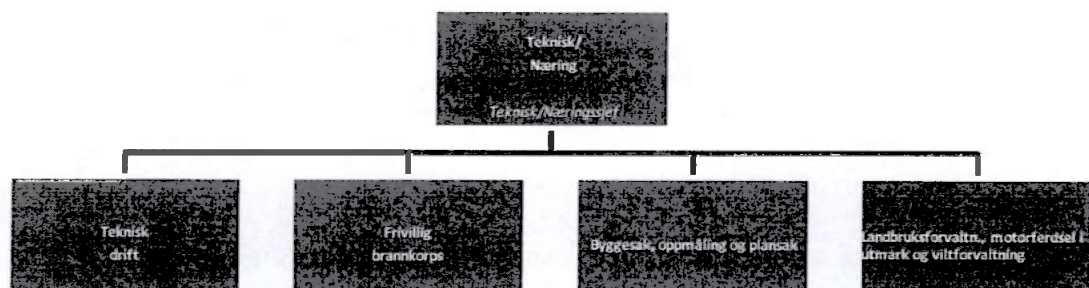
Selv om elevtallet går ned i løpet av skoleåret. Er det fortsatt to grupper/klasser, og utgiftene til lærere går ikke ned tilsvarende.

I desember 2017 flytter voksenopplæring inn i nye lokaler. Dette medfører en økt husleie.

6.6 Ansvar 4. Teknisk og næring

6.6.1 Personalplan

Teknisk	2017	2018	2019	2020	2021
Administrasjon teknisk	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
VAR	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Teknisk utedrift	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Næring	1,00	1,00*	1,00	1,00	1,00
Sum teknisk	12,00	12,00	12,00	12,00	12,00

*Veterinær

6.6.2 Økonomisk ramme

Art	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2018	% endring
10	Lønn	9 065 344	9 332 302	
11	Kjøp av varer og tjenester- egenproduksjon	11 815 000	12 200 700	
13	Kjøp av tjenester som erstatter komm.tj.produksjon	1 230 000	1 230 000	
14	Overføringsutgifter	455 000	455 000	
15	Finansutgifter	7 909 316	9 047 556*	
16	Salgsinntekter	-9 793 000	-10 383 000	
17	Refusjoner	-150 000	-315 000	
18	Overføringsinntekter	-929 000	-929 000	
19	Finansinntekter og finanstransaksjoner	-1 111 040	-1 016 040	
	Total	18 491 620	19 622 519	6

*Økning pga avskrivninger investering

6.6.3 Administrasjon teknisk

Antall årsverk og stillinger ved administrasjonen og teknisk utedrift er uforandret med 12 stillinger inkl. en veterinær med fast lønn som også jobber som selvstendig næringsdrivende.

Teknisk- og næringsavdelingen er den avdelingen som behandler flest saker gjennom saksbehandling av delegerte vedtak og søknadsbehandling mm. til politiske utvalg. Avdelingen har utstrakt kontakt med innbyggere, næringsdrivende, landbruksnæring, hytteeiere, besøkende (som vil bruke Granes natur med motorisert ferdsel) og alle andre avdelingene i kommunen pga. bygningsmassen.

Av samtlige avdelinger i kommunen er det Teknisk- og næringsavdelingen som forvalter flest lovpålagte og ikke lovpålagte tjenester. Med en saksbehandlerstab på 5 medarbeidere inkl. leder, er Grane kommune avhengig av at samtlige ansatte ivaretar mange fagområder med et stort antall lov- forskriftsverk. Dette gjør jobbene både spennende, varierende, krevende og interessante for saksbehandlerne.

Problemet er at avdelingen har for stor arbeidsmengde i forhold til tilgjengelige personellressurser. Dette gjelder både ved administrasjonen og ved teknisk utedrift. Konsekvensen av dette er lang saksbehandlingstid og manglende utførelse av vedlikeholdsoppgaver. Både administrasjonen og teknisk utedrift burde ha vært tilført mer personellressurser, men det er ikke mulig innenfor den gitte budsjetttrammen. Kommunen bør derfor snarest mulig innføre økt bruk av digitale tjenester og funksjoner for å effektivisere forvaltnings- og driftsoppgavene.

Nye lovkrav og dokumentasjonskrav gjør at drift av avdelingen er i stadig utvikling på en mer komplisert måte. I 2018 får vi også nye anlegg å drifte, både innenfor vannforsyning og nytt klubbhus.

6.6.4 Eiendomsskatt

Avdelingen er ansvarlig for beregning av eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger, og Kommunestyret vedtok i sak nr. 24/17 10 % kontorjustering av skattetakstgrunnlaget på tidligere takserte boliger og fritidshus i forbindelse med revisjon av eiendomsskatten i 2018.

Det fremgår ikke av vedtaket at det må gjennomføres skattetakster av eiendommer med nye bygninger som er oppført etter forrige skattetakst når eiendomsskatten ble innført i 2009, men det er sannsynligvis ikke Kommunestyrets mening at eiere av nye bygninger skal unnsnippe å betale eiendomsskatt.

Når kommunen vedtok å innføre eiendomsskatten fra og med 2009, ble det innleid personell til å utføre skattetakst i felt. I tillegg ble en vaktmester i utestaben engasjert til å arbeide med beregninger av eiendomsskatten i lag med oppmåler som hadde hovedansvaret for eiendomsskatten. Denne vaktmesterstillingen ble senere trukkt inn når vedkommende sluttet i kommunen.

For å få oversikt over eiendommer med bygningsendringer og nye bygninger må det gjennomføres et matrikkelsøk, og denne oppgaven med matrikkelsøk og skattetakst i felt kan gjøres av et innleid konsulentfirma som også er benyttet av kommunen til taksering av eiendommer med eiendomsskatt på verker og bruk, men det er ikke budsjettert med innleie av et konsulentfirma til å denne jobben.

Dersom det skal være mulig å gjennomføre dette med egne ansatte må arbeidsoppgavene både i administrasjonen og utestaben omprioriteres. Konsekvensen kan bli enda lengre saksbehandlingstid på delings- og oppmålingssaker og at vedlikeholdsoppgaver på bygg og anlegg ikke blir utført eller utsatt. Denne jobben med matrikkelsøk og skattetakst i felt burde derfor ha vært utført av et innleid konsulentfirma.

6.6.5 VAR

VAR omfattes av driftsområdene vann, avløp og renovasjon. Vedlikeholdsbudsjettet for vann og avløp er redusert med kr 300 000 i budsjett 2018. Dette kan medføre budsjettoverskridelse da det i hovedsak er nødvendige vedlikeholdsoppgaver som må gjennomføres på vann og avløp.

Vann- og avløpsgebyrene er viktige inntekter og bør økes minimum tilsvarende økningen i konsumprisindeksen, men helst mer.

Det er bygd et nytt vannverk på Minne / Svebakken som er satt i drift. Iht. KS-vedtak nr. 11/17 er også den private hovedvannledningen til dette anlegget overtatt av Grane kommune. Det må derfor påregnes at dette vil påføre kommunen nye driftsutgifter.

Den private hovedvannledningen på Fellingfors ble også i samme KS-vedtak overtatt av Grane kommune. For begge disse vannverkene er det inngått driftsavtale mellom kommunen og de private bygningseieme som har kommunal vannforsyning.

På Grane er det nye vannverket satt i drift, og anlegget vil trolig medføre mindre driftsproblemer enn det gamle anlegget, og dette vil trolig også medføre mindre arbeid med tilsyn for driftspersonellet.

Avtalen med Norsk Slam AS vedr. slamtømming av private septiktanker opphørte i 2016, og ny entreprenør ble Østbø AS som har tømt tankene i 2017. Slamavgiften faktureres abonnentene med et fast beløp inntil 4 m³ og i tillegg et beløp pr. m³ over 4 m³.

For å administrere slamtømmingen er det inngått en avtale med Norsk Navigasjon AS. Dette er et nettbasert system hvor hvert anlegg bla. er registrert med gps-koordinater og tømmefrekvens. Det kan også registreres avvik i dette systemet.

Driftskostnader til slam, vann og avløp skal i prinsippet dekkes inn etter selvkostprinsippet, dvs. gebyrene som abonnentene betaler skal dekke driftskostnadene.

6.6.6 Veier

Driftskostnader til sommervedlikehold av veier er uendret, men det er viktig å opprettholde et jevnt veivedlikehold over tid. Dette for å unngå at veiene slites helt ned før større opprustingstiltak må iverksettes. Et jevnt vedlikehold vil også begrense skader på veiene i flomperiodene.

Sommervedlikeholdet blir gjennomført både med eget utstyr og med innleide entreprenører, men for 2018 må det påregnes at det blir utført mye mindre sommervedlikehold på grunn av budsjettsituasjonen.

SafeControl AS var engasjert til hovedinspeksjon av samtlige bruer i 2016, og rapporten konkluderer med at det er behov for utbedringer tilsvarende 4 – 5 mill. kroner på noen bruer. I tillegg er det en del bruer som også har behov for opprusting, men kostnadene er ikke beregnet. Dette er kostnadskrevenne tiltak, men Grane kommune som veieier har et ansvar for at det ikke er forbundet med risiko å benytte bruene. Bjorbekk bru blir erstattet med ny bru i 2017/18 iht. vedtatt investeringsbudsjett.

Brua over Vefsna til Stormoen og Østre Bogfjellmo burde også ha vært opprustet da den er i dårlig forfatning med lav tillatt totalvekt. Dette medfører bla. at tømmertransporten må foregå med redusert last som igjen medfører mindre driftsnetto til skogeier.

6.6.7 Bygninger

Det er et stort behov for både opprusting og et løpende vedlikehold av boliger, leiligheter og annen bygningsmasse. Budsjetterte vedlikeholdskostnader er derfor ikke i samsvar med det reelle behovet, og det vil derfor bli utført minimalt med vedlikehold av bygninger i 2018. Det bør derfor vurderes om det er aktuelt å selge boliger som ikke disponeres av helse- og omsorgstjenesten.

Vedr. kommunehuset burde det ha vært utført utvendig vedlikehold av denne bygningen. Dette gjelder maling av kledning og vinduer som ikke er skiftet ut. Det burde også ha vært montert solskjerming på vinduene mot øst i 2. etasje da dette er bemerket som avvik ved vernerunder. Maling og montering av solskjerming har en kostnad på ca. kr 400 000,- og er en prioritert sak i årets budsjett. Det er i tillegg behov for utvendig maling av utleieboliger som trolig ikke kan gjennomføres pga. kostnadene, men dette blir vurdert våren 2018.

Kommunen eier og forvalter totalt 58 boenheter, derav 5 boenheter som leies og fremleies. Administrasjonen forvalter 46 av disse boenhetene med utleie, drift og vedlikehold. De resterende 12 boenhetene (for vanskeligstilte) forvaltes av NAV.

Det blir fremmet egen sak om kommunens eiendomsforvaltning.

6.6.8 Trofors stasjon

Grane kommune har inngått en 10-års leiekontrakt med Rom Eiendom AS om leie av tidligere venterom og ekspedisjon ved Trofors stasjon fra og med 2015. Lokalene er opprustet og ominnredet til kontorlokaler med 6 kontor, møterom, kjøkkenkrok og et utstillingslokale. Leiearealet er ca. 130 m². Leiekostnadene pr. år blir ca. kr 216 000 inkl. strøm til lys og oppvarming. I tillegg dekker kommunen kostnader til renhold og internett-tilgang.

To av kontorene leies ut til hhv. Miljødirektoratet og Fylkesmannen, og dette gir ca. kr 113 000 i årlig leieinntekt. I tillegg er et tredje kontor utleid til Fjelltjenesten fra og med januar 2017, men dette til redusert husleie kr 18 000,- pr. år pga. at kontoret blir brukt

ved tilfeldig behov. Dette prosjektet med leie og fremleie av disse kontorlokalene er derfor et tapsprosjekt inntil fire kontor blir utleid på fulltid.

6.6.9 Næring

Det årlige erstatningsbeløpet (konsesjonskraftinntekten) kr 869 000 fra Statskraft Energi AS avsettes til kommunalt næringsfond, som igjen benyttes til finansiering av lønnskostnader til kommuneveterinær, tilskudd til næringsdrivende og tilskudd til landbruksformål.

Det budsjetteres med kr 150 000 i tilskudd til næringsdrivende og kr 250 000 i tilskudd til landbruksformål. Bruken av disse midlene varierer fra år til år.

Lønnskostnader til kommuneveterinæren finansieres også delvis av statlige stimuleringsmidler som Grane og Hattfjelldal mottar i fellesskap.

Jfr overordna planstrategi startes det opp en prosess med ny versjon av Næringsplanen i 2018. Avdelingen påregner å være medvirkende i prosessen uten at det gir konsekvenser for driftsbudsjettet.

6.6.10 Brannvern

Generelt er brannvernet et kostnadskrevende tiltak selv om det er få brannutrykninger, men mange andre utrykninger i forbindelse med hendelser på vei. Det kan også forekomme andre redningsoppdrag som brannvesenet blir utkalt til.

Det har vært noen årlige tilfeller av utrykninger til de nye utleieboligene i Ringveien og på Vegset pga. automatisk brannvarsling til 110-sentralen. Dette er ikke i forbindelse med branntilløp, men varsling utløses pga. matlaging og stekeos. Dette er kostnadskrevende utrykninger, og NAV som ansvarlig boligforvalter blir derfor fakturert for unødig alarm iht. gebyrregulativet i slike tilfeller.

Det frivillige brannvesenet består av 16 brannkonstabler. Fra og med 2017 ble stillingsprosenten økt til 2 % for samtlige ansatte. Dette pga. at det var behov for mer tid til øvelser ettersom brannvesenet også skal bistå ambulansetjenesten med livreddende oppdrag når ambulansen er på utrykning, samt bistå politiet ved hendelser med pågående livstruende voldsutøvelse med våpen. Dette innebærer en kostnadsøkning på ca. kr 100 000,- pr. år i faste lønnskostnader.

I forbindelse med KS-sak nr. 19/14 Dokumentasjon av brannvesenet i Grane, er det budsjettert med høynet beredskap i høytider og ved avvikling av sommerferie, samt kompetanseheving for brannkonstabler, utrykningsledere og utdanning av nye sjåførere med klasse C / kode 160.

Utdanning av 2 nye sjåførere blir gjennomført i 2018.

6.6.11 Feiing og tilsyn av fyringsanlegg

Fra og med 2014 ble det inngått avtale med Vefsn kommune om innleie av tjenester til feiing og tilsyn av fyringsanlegg. Det ble fra samme tid også innført behovsprøvd feiing, dvs. at feiing utføres etter behov og minst en gang pr. 4. år. Dette medfører at noen får utført feiing hvert år og noen hvert andre, tredje eller fjerde år, men samtlige huseiere blir fakturert for feieavgift hvert år.

Finansieringen av denne tjenesten dekkes inn med den årlige feieavgiften som hver enkelt eier blir fakturert for. Feieavgiften er den samme som i Vefsn kommune, og foreslås uendret i 2018.

6.6.12 Snøscooterløyper

Etablering av kommunalt løypenett for snøscooter har medført nye driftskostnader, og for siste sesong i 2017 er netto driftskostnader kr 227 000,-. Det er i hovedsak lønnskostnader og km-godtgjørelse til driftspersonellet som er de største kostnadene, samt brøyting av parkeringsplasser og innkjøp av materiell. Dessuten ble inntektene på kortsalget redusert i det andre driftsåret. Snøscooterløypene er mao. så langt et tapsprosjekt for kommuneøkonomien, og dersom løypenettet utvides vil dette også trolig medføre økte driftskostnader.

I de to første driftsårene ble det budsjettert med kr 0 i netto driftskostnader, men dette er ikke realistisk. I budsjett 2018 er det budsjettert med en netto driftskostnad på kr 95 000. Dette innebærer at innkjøp av driftsmidler og utførelse av vedlikehold og skogrydding av løypenettet må reduseres til et minimum.

Kortsalget er nettbasert på www.scooterkort.no, og de fem korttypene som blir tilbudt er sesongkort, dagkort, ukeskort, tre-dagerskort og interkommunalt sesongkort med 20 % rabatt. Prisen på kortene vil variere fra kommune til kommune pga. at driftskostnader og inntekter vil variere.

6.6.13 Salg av eiendomsinformasjon

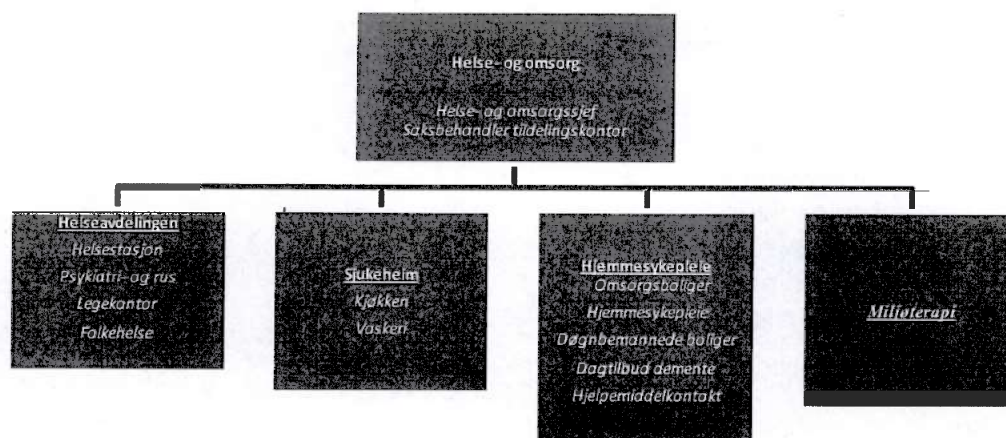
I 2013 ble det inngått avtale med Norsk Eiendomsinformasjon AS om salg av informasjon om eiendommer. Dette gjelder informasjon om bla. planstatus, byggetegninger, ferdigattester mm. Dette er et nettbasert salg der eiendomsmeglere, skadetaksatorer og andre kan bestille informasjon om eiendommer fra kommunen på dette nettstedet.

Fordelen med dette systemet er at kjøperne av informasjon bruker systemet og at dette er effektivt for kommunens saksbehandlere ved at andre henvendelser om slik eiendomsinformasjon unngås. I tillegg gir dette også en liten inntekt til kommunen.

Norsk Eiendomsinformasjon AS kjøper produktene til prisene iht. prislisten, og selger disse videre til kjøperne med et påslag på innkjøpsprisen.

6.7 Ansvar 5. Helse og omsorg

6.7.1 Personalplan

Helse og omsorg	Ansverk 2017	Endring	Ansverk 2018	Ansverk 2019	Ansverk 2020	Ansverk 2021
Administrasjon HO	1,00	1,00	2,00*	2,00*	2,00*	2,00*
Åpen omsorg	12,85		12,85	12,85	12,85	12,85
Miljøtjeneste*	6,97	0,16	7,13	7,13	7,13	7,13
Sykehjem	26,90	-0,08	26,82	26,82	26,82	26,82
Helse	10,60		10,60	10,60	10,60	10,60
Folkehelse	1,10		1,10	1,10	1,10	1,10
Sum Helse/omsorg	59,42	1,08	60,5	60,5	60,5	60,5

*Merkantilt ansatt flyttet fra ansvar 5200(sykehjem)

6.7.2 Økonomisk ramme

Art	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2018	% endring
10	Lønn	42 238 324	43 676 332	
11	Kjøp av varer og tjenester- egenproduksjon	2 528 400	3 746 917	
13	Kjøp av tjenester som erstatter komm.tj.produksjon	331 000	451 780	
16	Salgsinntekter	-4 042 500	-4 779 000	
17	Refusjoner	-3 970 860	-3 491 000	
18	Overføringsinntekter	-325 000	-325 000	
19	Finansinntekter- og transaksjoner	0	-15 000	
	Total	36 759 364	39 265 029	7

6.7.3 Innhold

Tjenesteområdet omfatter funksjonene:

-5000	Helse og omsorgssjef
-5110	Hjemmetjenesten
-5120 og 5140	Miljøterapien
-5200	Sykehjemmet
-5700	Legeskontor
-5720	Helsesøster
-5740	Rus og psykiatri
-5800 og 5710	Folkehelse og fysioterapi

Samhandlingsområdet Helse og omsorg leverer helse-, omsorgs- og sosialtjenester til alle innbyggerne i Grane kommune. Mange av tjenestene er av høy kvalitet og drives på en effektiv og god måte. Tjenestene ytes av engasjerte, dyktige og motiverte ansatte og de er ofte tilpasset behovet til den enkelte borger, bruker og pasient.

Grane kommune har flere innbyggere over 65 år enn under 19 år. Det er en voksende gruppe av eldre over 80 år. Demografisk utvikling, endringer i sykdomsbilde og overføring av oppgaver fra spesialisthelsetjenesten setter kommunens evne til å levere forsvarlige og gode tjenester på prøve. Kombinasjon av mindre tilgang til frie økonomiske ressurser, tilgang på kvalifisert arbeidskraft og behovet for ny bygningsmasse, gir oss store og umiddelbare utfordringer. Samhandlingsreformen medfører store endringer for den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Kravet til økt grunn- og basiskompetanse, kompetanseheving og spesialisering øker.

6.7.4 Administrasjon helse- og omsorgsavdelingen

Her er bemanningen 1 stilling som helse- og omsorgssjef, og ei stilling som saksbehandler.

50 % av saksbehandlerstillinga er foreslått redusert for å gi en innsparing på kr. 324 000,-. Deler av saksbehandlers oppgaver må da overtas av de øvrige enhetslederne i avdelinga.

ØHD eller KAD (kommunale akutte døgnplasser) avtalen som vi har med Vefsn kommune og lokalmedisinsk senter foreslås avsluttet. Fagmiljøet i Grane kommune mener vi kan utføre denne tjenesten selv ved sykehjemmet. Besparelsen vil være kr. 250 000,- i året.

Siste år har Grane kommune hatt 6 liggedøgn på denne lokalmedisinsk senter.

Nytilsatt helse- og omsorgssjef, som opprinnelig er jordmor, vil med god faglig oppdatering kunne forestå svangerskapsomsorgen i kommunen. Dette gir en årlig besparelse på kr. 125 000,-.

Post for medisinsk forbruksmateriell er en fellespost for avdelinga. Denne er økt fra kr.250 000 til 450 000,- da vi ser at denne summen er reelt behov.

Samtlige poster for kurs- og reiseutgifter i hele helse- og omsorgsavdelingen er satt i kr. 0,- for 2018. Innsparingsgevinsten på dette er kr. 87 000,-.

6.7.5 Sykehjem

Hovedoppgaver ved enhet sykehjem er å gi døgnkontinuerlig helsefaglig behandling og pleie til personer med akutt og kronisk sykdom, og vesentlig nedsatt funksjonsevne. Sykehjemmet fungerer som et varig hjem for personer med svekket helse, redusert førlighet og omfattende hjelpebehov eller kortvarig opphold i form av avlastning. Tjenesten gis innenfor to hovedretninger.

- Somatisk avdeling gir et tilbud til personer med fysiske sykdommer
- Avdeling tilrettelagt for personer med demens.

Det er noen utfordringer som må ha ekstra fokus i årene som kommer. Tilbudet til personer med demens på institusjon har en økende grad av svært ressurskrevende pasienter og økte krav til tjenestetilbudet. Dette gir utfordringer innenfor den faglige tilnærmingen, personalressurser og økonomi. Dagens lokaliteter er svært dårlig tilpasset denne brukergruppen. Bygningsmassen motiverer til lite aktivitet og bevegelsesfrihet. Det er lite tilgang til terapeutiske ute- og inneområder. Videre gir lokalitetene svak utnyttelse av fagressursene.

I budsjettet for 2018 er det lagt inn ei økning på lønnspostene for fastlønn, medikamenter, matvarer og inventar og utstyr da disse tidligere har vært underbudsjettet.

Vikarposten er redusert med kr. 100 000,- i forhold til ønsket beløp. Dette medfører at vikarbruk ved sykefravær i større grad må unngås og det blir ei merbelastning på øvrig bemanning i vaktene uten fulltallig mannskap.

6.7.6 Hjemmetjeneste

Hjemmebaserte tjenester består av hjemmesykepleie, hjemmehjelp, brukerstyrt personlig assistent (BPA), praktisk bistand/praktisk bistand opplæring og dagtilbud for hjemmeboende personer med demens. I tillegg har enheten ansvar for tjenestene omsorgsbolig, rehabiliteringsleilighet, matombringning, trygghetsalarm og hverdagsrehabilitering.

De hjemmebaserte tjenestene i Grane kommune skal bidra til at brukerne gjennom hjelp og veiledning til egenmestring skal få muligheten til å bo lengst mulig i eget hjem, herunder omsorgsboliger. Tildeling av tjenester foretas etter individuell faglig vurdering av funksjonsnivå, og skal sikre at det utøves rett tjeneste, til rett tid og på rett sted.

I tråd med nasjonale føringer bør det satses mer på å styrke hjemmebaserte tjenester. Det er behov for flere omsorgsboliger for å få en mer sømløs tilpasning til omsorgstrappen. Disse boligene må være tilrettelagt for bruk av velferdsteknologi. Effektivisering av hjemmebaserte tjenester vil kreve storstilt implementering av velferdsteknologi. Velferdsteknologien må understøtte både administrative prosesser, trygghetsskapende tiltak, sosiale nettverk og løse individuelle behov hos den enkelte mottaker av tjenestene.

Budsjettposter for vikarbruk er redusert med kr 82 000,-.

I konto for transportmidler er det redusert med kr. 50 000,- som vil medføre at nye leasingavtaler på biler til tjenesten ikke kan anskaffes i 2018.

Videre er konto 13700 redusert med 40 000,- ned til kr. 100 000, og dette innebærer at enhetens arbeid med velferdsteknologi ikke vil være like omfattende som ønskelig i

2018.

Enheten har ønske om å få en lærling i helsearbeiderfaget, men dette er det ikke funnet lønnsmidler til i budsjettforslaget.

6.7.7 Ergoterapeut/hjelpemiddelkontakt

Ergoterapeut og hjelpemiddelkontakt på kommunalt hjelpemiddellager er viktige støttespillere for hjemmebaserte tjenester, slik at hjemmeboende kan få tilrettelagt for en optimal livskvalitet i eget hjem. Ergoterapeutene og ansatte på hjelpemiddellager er i en nøkkelrolle når pasienter skrives ut fra sykehus, og har behov for hjelpemidler på plass i hjemmet før de kan skrives ut til kommunen.

De siste årene er det forventet fra NAV hjelpemiddellager at det kommunale hjelpemiddellager skal ta over en del av arbeidsoppgavene som tidligere ble utført av ansatte i Bodø.

I budsjettet for 2018 har rådmann slettet stillingene som ergoterapeut og hjelpemiddelkontakt. Enhet for hjemmetjenestene vil bli pålagt å ivareta kommunens ansvar for hjelpemidler innenfor gitte budsjetttramme. Dette gir en nedskjæring på kr. 230 314,-. Det er ikke et ønsket valg, men resultat av budsjettsituasjonen.

Rådmann ønsker å opplyse at det fra og med 2020 vil være et lovpålegg om ergoterapi i kommunehelsetjenesten.

6.7.8 Folkehelse og fysioterapi

Folkehelseloven gir kommunene større ansvar for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid, og har som formål å fremme god og rettferdig fordeling av helse. Kommunen skal fremme befolkningens helse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt. Folkehelsearbeid defineres som samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen. Dette arbeidet ivaretas av folkehelsekoordinator som er ansatt i 50 % stilling. Kommunens samarbeidsavtale med Nordland fylkeskommune om folkehelsearbeid genererer et årlig tilskudd på kr. 275 000,- til dette arbeidet.

Grane kommune har pr. tiden to 100 % stillingshjemler som fysioterapeut. Den ene jobber med kurativ behandling på heltid, mens den andre stillingen benyttes til andre kommunale fysioterapioppgaver som rehabilitering, behandling i institusjon, oppfølging av barn og unge, samt drift av frisklivssentral.

Friskliv har gode helsefremmende tilbud til alle aldersgrupper i hele kommunen. Friskliv har både en forebyggende og en rehabiliterende funksjon.

Kvaliteten og omfanget på tjenesten har økt i de siste årene både som følge av nasjonale føringer. Antall deltagere som benytter seg av Frisklivssentralen har økt betraktelig, og de har i dag et særlig fokus på tilbud for våre eldre innbyggere og personer med muskel- og skjelettlidelser. I henhold til Grane kommunes oversiktsdokument over innbyggernes helsestatus, er dette utsatte grupper hvor forbyggende arbeid er ekstra viktig for å unngå enda større utgifter i offentlige budsjett,

Rådmann har redusert kommunens fysioterapiressurs med 100 % stilling hvor frisklivssentralen vil bli berørt. Besparelsen på dette er kr. 396 612,-. Nedskjæringen innebærer at kommunen mister ett årlig fastlønnstilskudd fra HELFO på kr. 200 000,-. Noe reduksjon av inntekter i form av brukerbetaling må også påregnes.

Helsestasjon for eldre er et forbyggende tilbud til kommunens eldre innbyggere. Målgruppen har ikke benyttet seg av tilbudet i ønsket grad, og rådmann har lagt ned tjenesten ved at stillingshjemmel som sykepleier i 10 % stilling opphører. Årlig besparelse er kr. 65 500,-.

6.7.9 Helsestasjon/ skolehelsetjenesten

Helsestasjon og skolehelsetjenesten er et lovpålagt gratis tilbud til alle barn og unge (0-20 år), samt gravide. Skolehelsetjenesten og helsestasjon videreføres som tidligere

6.7.10 Psykisk helse- og rustjenesten

Psykisk helse- og rustjenesten er en lovpålagt tjeneste med samtaler, veiledning, oppfølging og tilrettelegging ifht aktivitet. Dette gis som lavterskeltilbud, eller etter henvisning fra lege eller andre. Tjenesten har fokus på å gi kompetent behandling og koordinerte støtte og hjelpetiltak, Forebygging av psykososiale problemer og psykiske lidelser.

Det er krav til drift av døgnkontinuerlig akutttilbud.

Tjenesten har også ansvar for å ivareta personer i kriser som krever psykososialt kriseteam.

Større ansvar på kommunehelsetjenesten innen psykiatri- og rus feltet gjør at enheten i kommunen nå jobber mer med klinisk virksomhet enn hva som var praktisert tidligere.

I enhetens budsjett er posten for støttekontakt økt til kr. 120 000,- da denne var feilbudsjettet i 2017. Posten er nå justert til realistisk behov ut fra vedtak om tjeneste.

Rådmann har fjernet 40 % stilling som assistent i denne tjenesten. Dette vil gi en innsparing på kr. 200 000. For å unngå at møteplassen stenges, må vi finne andre metoder for drift.

Grane kommune har mottatt kr. 400 000,- i statlig tilskudd for opprettelse av kommunepsykologstilling. Rådmann har i budsjettet ikke funnet midler til å dekke kommunens egenandel for dette formålet.

Kommunepsykolog blir en lovpålagt tjeneste fra 2020.

For ordens skyld, ønsker rådmann å informere om at siste års prosjekter tilknyttet Psykisk helse- og rustjenesten delvis videreføres i 2018. Disse utgiftene har ingen innvirkning på ordinært da det føres egne regnskap for prosjektene som er finansiert med statlige midler.

6.7.11 Miljøterapien

Miljøterapien tilbyr tjenester til mennesker med medfødt eller ervervet funksjonshemming, multifunksjonshemmede. Dette er ofte ressurskrevende brukere. Tjenesten gir også et avlastningstilbud til pårørende særskilt tyngende omsorgsoppgaver.

Tjenesten gir tilbud til brukere i døgnbemannet bolig, omsorgsbolig og i avlastningsboliger.

Det vil i 2018 være brukere med lovfestet rett til økt tilbud gjennom Miljøterapi-tjenesten. For å ivareta kommunens plikter på dette området innehar budsjett 2018 endring i bemanninga på 2-1 ressurser i turnus, samt at enhetsleder inngår i aktiv drift av enhetens turnus. Dette gir en innsparing på kr. 370 899,-.

6.7.12 Legetjenesten

Ved legetjenesten vil det være nødvendig å leie inn vikar i tre måneder da kommuneoverlegen skal ha utdanningspermisjon for å fullføre sin spesialistutdanning. Denne kostnaden er innarbeidet i budsjettet.

Posten for medisinsk forbruksmateriell er betydelig økt, men dette tas igjen på inntektssiden i form av økte refusjoner.

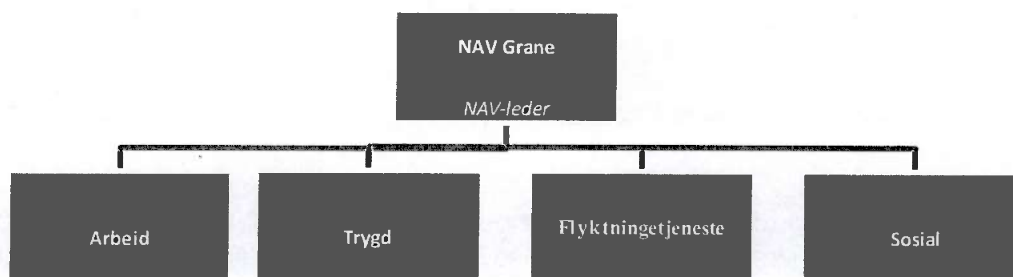
1. mai kommer det krav om bakvakt i legevakt for leger som ikke har godkjenning som allmennlege eller spesialisering. Denne kostnaden er innarbeidet i budsjettet. Likeså økte utgifter til legevaktsformidling, nødnett og andre lisenser.

Ved legekantoret er det tilknyttet en diabetessykepleier i 10 % stilling. I 2018 er det ikke budsjett for å opprettholde dette tjenestetilbudet. Diabetikerne må i stedet få oppfølging hos fastlege eller ved poliklinikk. Innsparingen er kr. 65 800,-

Enheten har i 2017 hatt forsterket helsesekretær ressursen med 50 % midlertidig stilling. Denne ordningen kan ikke videreføres i 2018 grunnet manglende midler.

6.8 Ansvar 6. NAV

6.8.1 Personalplan

NAV	Årsverk 2017	Endring	Årsverk 2018	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Årsverk 2021
Sosialkontortjenester	1,00		1,00	1,00	1,00	1,00
Flyktningetjeneste	1,20*		1,20	1,20	1,20	1,20
Sum NAV	2,20*		2,20	2,20	2,20	2,20

*Herav 20% vaktmester

**Kontoret har totalt 5,2 årsverk, fordelt på statlig og kommunalt ansatt.

6.8.2 Økonomisk ramme (ansvar 6000-6399)

Art	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2018	% endring
10	Lønn	1 083 496	869 297	
11	Kjøp av varer og tjenester- egenproduksjon	20 100	18 000	
14	Overføringsutgifter	700 000	852 000	
15	Finansutgifter	90 000	90 000	
16	Salgsinntekter			
18	Overføringsinntekter			
19	Finansinntekt og finanstransaksjon	-80 000	-80 000	
	Total	1 813 596	1 749 297	-4

Flyktningebudsjettet (ansvar 6400) er innarbeidet i NAVs totale økonomiske ramme. Budsjettet gjengis i egen tabell under pkt. 6.8.7.

6.8.3 Administrasjon NAV

NAV leder har daglige ansvar for drift av NAV Grane med både kommunalt og statlig tjenesteinnhold. Det kommunale tjenesteinnholdet er regulert av samarbeidsavtale inngått mellom Grane Kommune og NAV Nordland.

Lønnsutgifter til Nav leder skal fordeles mellom stat og kommune i henhold til driftsavtale. Driftsavtalen ble 01.01.13 endret, Grane kommune skal fra dette tidspunkt dekke 50 % av lederlønn. Det er også fra samme tidspunkt refusjon av 50 % saksbehandlerstilling .

Driftsutgifter belastes i henhold til fordelingsnøkkel som basert på antall stillinger i kontoret.

NAV har stort fokus på kontakt med bedrifter, og målet er å øke overgang til arbeid/aktivitet for mottakere på stønader, da enten kommunal eller statlig, og oppfølging av flyktninger i introduksjonsprogrammet.

Sikre livsopphold i samsvar med Lov om sosiale tjenester, for de som oppsøker NAV og har et behov for denne hjelp. Økt fokus på barnefamilier. Utarbeide en individuelle planer for de som er i introduksjonsprogrammet ved bosetting av flyktninger, slik at den enkelte på best mulig måte integreres i norsk samfunnsliv og arbeidsliv.

Gir tilbud om rådgivning i forhold til gjeld og avtale om frivillig forvaltning av privat økonomi.

Sikre videreutvikling av kompetanse/kunnskap for den enkelte ansatt i NAV, dette for å fortsatt kunne gi et godt tjenestetilbud.

NAV har i 2017 vært gjennom en del digitaliseringer , dette vil si at bruker kommuniserer med NAV via elektroniske tjenester, dialogen mellom bruker og NAV er gjennom digitale kanaler. Det er innført digitalisering av sykemeldinger og krav om sykepenger. Om brukere ikke er elektronisk skal NAV bidra til at de skal kunne bli det, de skal få hjelp til å finne frem på NAV.no
Det vil være noen brukere som ikke kan delta på digitale løsninger og de blir hjulpet som tidligere.

Det er i vårt tjenesteområde, der Grane og Hattfjelldal er sammen med Mosjøen, besluttet at oppfølging av brukere som er ny registrerte som arbeidsledig skal inn til informasjonsmøte i Mosjøen. Videre oppfølging skjer fra samme kontor. Det er en ansatt fra Grane som bidrar til å følge opp brukerne i Mosjøen.

Det er viktig at det som eventuelt frigjøres av tid i forbindelse med digitalisering i NAV, blir benyttet til å gi brukere med sammensatte behov tettere oppfølging. Nav skal ha bedre kjennskap til arbeidsmarkedet og det er viktig at vi bruker tid til å oppsøke bedrifter i nærområdet.

6.8.4 Sosialkontortjenester

Nav har fokus på tett og koordinert oppfølging av den enkelte bruker. Vi har benyttet statlige virkemidler der det har vært mulig. Vi ser også at det stilles krav til aktivitet der det er brukere som mottar full sosialhjelp. Vi har hatt et fåtall og bare i korte perioder.

Det er fortsatt stor pågang på økonomisk forvaltning, i dag har vi 20 aktive saker. Vi har hatt ca. 30 saker på gjeldsrådgivning. Det er en økning, mange med kompliserte, økonomiske utfordringer. Dersom vi fortsatt har høy prioritet i nevnte sakene kan vi klare å begrense de kommunale utgiftene i stor grad. Optimal ressursbruk til denne arbeidsoppgaven ville vært om vi har hatt ressurser til å bruke tilnærmet 100 % stilling. Det kunne da vært muligheter til å bidratt med opplæring av den enkelte bruker, som på sikt vill bli selvhjulpen.

Det er økning på søknader om frivillig forvaltning. Det innebærer at vi overtar økonomistyring for brukerne. Det er et fagområde som må prioriteres høyt, da man ellers vil risikere at viktige regninger går til inkasso, stenging av strøm, og med dette øke kommunes utgifter.

Satser for økonomisk sosial hjelp foreslås å følge den statlige normen.

6.8.5 Kvalifiseringsprogrammet

2017 var det 2 deltakere på kvalifiseringsprogrammet (KVP). Budsjett 2018 legger opp til det samme.

6.8.6 Husbankens tilskuddsordning.

NAV har hatt økning i antall saker vedr. Husbankens tilskuddsordninger.

6.8.7 Startlån som bruk til egenkapital

Bankene har tidligere akseptert bruk av startlånsmidler for å dekke krav om 15% egenkapital. Siden slutten av 2015 har vi merket stor innskjerping blant bankene i forhold til ikke å gi lån utover 85%. Bankene godtar dermed ikke startlån til bruk som egenkapital. Dette som følge av forskrift fra finansilsynet.

Grane kommune ønsker å hjelpe vanskelighetsstilte inn på boligmarkedet, men denne innskjerpingen gjør dette krevende. Innskjerpingen har ført til at vi får hjulpet færre enn det vi ønsker. De samme tildelingene fra Husbanken må nå dekke hele boligkjøpet fremfor kun 15% til bruk av egenkapital som tidligere. Dette gjør at vi med midler fra Husbanken må inn med fullfinansiering i de fleste boligkjøpene for vanskelighetsstilte i Grane kommune. Det blir da færre personer å fordele midlene fra Husbanken på. Det har vært et max. beløp i Grane Kommune til tildeling ved startlån.

Kommunestyret har fått egen sak på å øke rammen vedr. startlån.

6.8.8 Bosetting av flyktninger

Grane Kommune har oppfylt antall bosettinger som var planlagt for 2017, men det er i mindre grad samme behovet for bosettinger i 2018. Vi kan også påregne familiegjenforeninger.

6.8.9 Budsjett flyktingetjeneste

Total- alle sektorer samlet (Prosjekt 6400)

Art	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2018
10	Lønn	6 456 205	6 509 933
11	Kjøp av varer og tjenester- egenproduksjon	553 400	725 800
13	Kjøp av tjenester	63 000	0
14	Overføringsutgifter	40 000	0
15	Finansutgifter	0	2 904 246
16	Salgsinntekter	-35 000	-180 000
18	Overføringsinntekter fra Staten	- 6 766 000	-9 960 000
19	Finanstransaksjoner	-311 605	0
	Total	0	0

Budsjett for flyktingetjenesten er utarbeidet utfra prognoser IMDI 2018. Flyktingebudsjettet blir holdt utenfor ordinær drift. Ubrukte midler, blir avsatt på bundet driftsfond årlig.

Aktuelle sektorer har fått tilført midler som vist nedenfor:

Sektor 1- Sentraladm. (Renhold)

Art	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2018
10	Lønn		262 750
11	Kjøp av varer og tjenester- egenproduksjon		
13	Kjøp av tjenester		
18	Overføringsinntekter fra Staten		
	Total	0	262 750

Sektor 2- Oppvekst (Voksenopplæring)

Art	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2018
10	Lønn	1 548 783	1 553 558
11	Kjøp av varer og tjenester- egenproduksjon	59 000	156 000
13	Kjøp av tjenester	43 000	0
18	Overføringsinntekter fra Staten	- 1 650 000	600 000
	Total	783	1 009 558

Sektor 5- Helse- omsorg

Art	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Lønn	200 000	
	Kjøp av tjenester	20 000	
	Total	220 000	

Sektor 6- NAV(flyktningetjenesten)

Art	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2018
10	Lønn	4 707 422	4 377 032
11	Kjøp av varer og tjenester- egenproduksjon	494 400	569 800
14	Overføringsutgifter	40 000	0
15	Finansutgifter		2 904 246
16	Salgsinntekter	-35 000	-180 000
18	Overføringsinntekter fra Staten	- 5 116 000*	-8 360 000
19	Finanstransaksjoner	-311 605	0
	Total	-220 783	-688 922

7 Investeringer

Investeringsbudsjettet for 2018 ble vedtatt september 2017.
Investeringsdelen videre i økonomiplanperioden er ikke vedtatt.

KS-049/17 Vedtak:

1. Investeringsramme for Grane kommunes investeringsbudsjett settes til kr 18,5 mill.
2. For Grane kommunes investeringsbudsjett 2018 prioriteres følgende tiltak som rådmannen arbeider inn i økonomiplan 2018-2022:

Tiltak	Investeringsramme	Finansiering
Helsetun Stormoen	10 000 000	Låneopptak
Renseanlegg Nedre Svenningdal	7 500 000	Låneopptak
Oppstartbevilgning til Aktivitetspark Stormoen, følges opp tilsvarende 2019 og 2020	600 000	Låneopptak
Lekeplasser/ uteområde skolen	200 000	Låneopptak
Signaliserte behov fra Helse- omsorg	200 000	Låneopptak

7.1 Investering 2018

Område	Finansieringsbehov				
	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	Sum
VAR					
Nedre Svenningdal renseanl.	7 500 000				7 500 000
Avløpsnett Svenningdal				3 000 000	3 000 000
	7 500 000	0	0	3 000 000	10 500 000
Øvrige					
Helsetun Stormoen	10 000 000	45 000 000	5 000 000		60 000 000
Aktivitetspark Stormoen	600 000				600 000
Medisinsk utstyr HO	200 000				200 000
Uteområde GBU	200 000				200 000

Adm.bygg-oppgrad.bibliotek			400 000		400 000
GBU- skur søppeldunker			300 000		300 000
GBU/ Stormoen uteområde			200 000		200 000
Barnehage endringer innvendig			350 000		350 000
Barnehage- inventar			100 000		100 000
Veier og bruer			1 000 000	700 000	1 700 000
Asfaltering			900 000		900 000
Lekeplasser			100 000	100 000	200 000
Tjenestebil HO				200 000	200 000
Tjenestebil- teknisk			200 000		200 000
Traktor				800 000	800 000
Utleieboliger-o.a bygn.masse			600 000	300 000	900 000
Utleiebolig Fiplingdal			300 000		300 000
Utleieboliger for unge Trofors			400 000	2 000 000	2 400 000
IKT			220 000	180 000	400 000
Sum Øvrige	11 000 000	45 000 000	10 070 000	4 280 000	70 350 000
Sum samlet	18 500 000	45 000 000	10 070 000	7 280 000	30 350 000
Bruk av fond					
Investeringsstilsudd					
Låneopptak	18 500 000				
Sum finansiering	18 500 000				

7.2 Investeringsplan 2019-2021

Tiltak	Beløp eks. moms	År	Avdeling Ansvar	Kommentar
Helsetun Stormoen	45 mill	2019	Teknisk / Næring Sykehjem	Hoveddel sykehjem og boliger
Totalt 2019	45 mill			
Adm. Bygg Bibliotek oppgradering	400 000	2020	Teknisk/ Næring Adm. bygg	Det er behov for oppgradering av biblioteket med bla. riving av vegger, montering av limtrebjelker, nye reoler, nytt gulvbelegg mm.
Barnehage	350 000	2020	Teknisk / Næring Førskole	Det er behov for å utvide gangen mellom avd. 3 og 4 pga. plassmangel. Dette kan gjøres ved å rive ut eksisterende toalett som ikke er i bruk.

Barnehage	100 000	2020	Teknisk / Næring Førskole	Det er behov for utskifting av en del inventar som er fra oppstart av barnehagen i 1994.
Grane Barne- og ungdomsskole og Stormoen skole	300 000	2020	Teknisk / Næring Skole	Det er behov for egne frittstående bygg / skur for søppeldunker ved begge skolene, samt tilgang til kontakter for motorvarmere ved GBU.
Grane Barne- og ungdomsskole Stormoen skole Uteområde	200 000	2020	Teknisk / Næring Skole	Etappe 2: Det gjenstår en del arbeid med uteområdene ved GBU og Stormoen skole. En arbeidsgruppe har utarbeidet en plan for området.
Helsetun Stormoen	5 mill	2020	Teknisk/ Næring Sykehjem	Fullføring av prosjektet
IKT	220 000	2020	Oppvekst/ kultur Skole	Ladeskap Elev- og lærer PC Skrivere Jfr. KS 12/15
Lekeplasser	100 000	2020	Teknisk / Næring Park og lekeplasser	Oppgradering av lekeplasser
Tjenestebil	200 000	2020	Teknisk / Næring Biler og utstyr	Det er behov for å bytte en gammel arbeidsbil med en ny brukt
Utleieboliger og annen bygningsmasse Oppgradering utv.	600 000	2020	Teknisk / Næring Utleieboliger mm.	Det er et løpende behov for utvendig oppgradering av utleieboliger og annen bygningsmasse. Dette gjelder både tak, takrenner, vinduer og maling / beising. Det er et stort etterslep på dette driftsområdet.
Utleieboliger	400 000	2020	Teknisk /	Forprosjekt vedr. bygging av kommunale leiligheter til unge i

Leiligheter for unge Trofors			Næring Utleieboliger	etableringsfasen
Utleieboleg Fiplingdal	300 000	2020	Teknisk / Næring Utleieboliger	<p>Tomannsboligen ved tidligere Fiplingdal skole anbefales sanert. Dette pga. at boligen er i svært dårlig forfatning. Eventuell restaurering vil medføre kostnader på kr 1-2 mill, men dette anbefales ikke.</p> <p>EL-tilsynet har gitt pålegg om utbedring av el.anlegget i den ene leiligheten. I tillegg er det behov for andre tiltak for å få leiligheten i brukbar stand til utleie. Antatte kostnader ca. kr 120 000,-. Leiligheten leies ikke ut i dag, men EL-tilsynet har akseptert at strøm inntil videre kan være tilkoblet for å opprettholde varme om vinteren. Det anmodes om en avklaring på om boligen kan saneres.</p> <p>Jfr. FS-sak 042/15.</p>
Veier og bruer Oppgradering	1 mill	2020	Teknisk / næring Veier	Det er et løpende behov for oppgradering av veier. Gjelder massutskifting, grusing og skifte av stikkrenner. Det er også et stort behov for opprusting av bruer. Jfr. rapport fra Safe Control AS.
Veier Asfaltering	900 000	2020	Teknisk / Næring Veier	Vassbekkveien og Lavollveien
Totalt	10 070 000	2020		
IKT	220 000	2021	Oppvekst / kultur Skole	Ladeskap Elev og lærerPC Skrivere Jfr. KS-sak nr. 12/15
Lekeplasser	100 000	2021	Teknisk / Næring Park og	Oppgradering av lekeplasser

			lekeplasser	
Tjenestebil	200 000	2021	Helse / Omsorg Hjemmetjenes ten	Det er behov for å bytte ut en tjenestebil med en ny brukt tjenestebil
Traktor	800 000	2021	Teknisk / Næring Biler og utstyr	Traktoren ble innkjøpt ny i 2014. I 2018 er traktoren 4 år og brukt i ca. 3500 timer. Det vil da være økonomisk gunstig å bytte traktor fremfor å fortsatt bruke den med påfølgende store driftskostnader. Antatt mellomlegg for ny traktor kr 600 000
Utleieboliger og annen bygningsmasse Oppgradering	300 000	2021	Teknisk / Næring Utleieboliger	Det er et løpende behov for oppgradering av utleieboliger og annen bygningsmasse.
Utleieboliger Leiligheter for unge Trofors	2 mill	2021	Teknisk / Næring Utleieboliger	Hovedprosjekt. Bygging av utleieleiligheter til unge i etableringsfasen.
Veier og bruer Oppgradering	700 000	2021	Teknisk / Næring Veier	Det er et løpende behov for oppgradering av veier. Gjelder massutskifting, grusing og skifte av stikkrenner. Det er også et stort behov for opprusting av bruer. Jfr. rapport fra Safe Control AS.
Renseanlegg og Avløpsnett Svenningdal	3 mill	2021	Tekniks / Næring Avløp	Det er behov for å ruste opp avløpsnettet i boligfeltet i Svenningdal. Det er gammelt og for liten kapasitet. Renseanlegg
Totalt 2021	7 280 000			
Adm.bygg Garsje / carport	200 000	2022	Teknisk / Næring Adm.bygg	Det er behov for en garasje eller en carport til parkering av kommunale tjenestebiler ved

				kommunehuset.
Grunnerverv Mellommoen	200 000	2022	Sentraladm.	Grunnerverv av areal til serviceformål ved ny innfartsvei til Trofors i forbindelse med bygging av ny E6.
Idrettsanlegg Klubbhus	400 000	2022	Teknisk / Næring Idrettsanlegg	Sanering av to gamle klubbhus og bygging av nytt lager inkl. teknisk rom for EL-installasjoner.
Lekeplasser	100 000	2022	Teknisk / Næring Park og lekeplasser	Oppgradering av lekeplasser
Utleiebolig Fiplingdal	4,0 mill	2022	Teknisk / Næring Utleieboliger	Bygging av ny utleiebolig med to leiligheter til erstatning for sanering av tomannsboligen. Jfr. FS-sak 042/15.
Vann og avløp til Mellommoen	5.0 mill	2022	Teknisk / Næring Vann og avløp	I forbindelse med regulering av Mellommoen til nytt område for service og veikro vil det bli behov for fremføring av vann og avløp.
Totalt 2022	10 070 000			

Planen er lagt inn skjematisk i pkt. 7.1

7.3 Økonomisk oversikt investering

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
--	------------------	------------------	------------------

Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eiendom	0	0	0
Andre salgsinntekter	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	0	0	0
Kompensasjon for mva	1 961		0
Statlige overføringer	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0
Renteinntekter og utbytte	0	0	0
Sum inntekter	1 961	0	0
Utgifter			
Lønnsutgifter	3	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	12 270	13 000	18 500
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0	0	0
Overføringer	1 961	0	0
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0
Sum utgifter	14 235	13 000	18 500
Finansransaksjoner			
Avdrag på lån	472	389	456
Utlån	400	0	-553
Kjøp av aksjer og andeler	506	450	550
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	553	553
Avsatt til bundne investeringsfond	0	0	7
Sum finansieringstransaksjoner	1 379	1 393	1 013
Finansieringsbehov	13 653	14 393	19 513
Dekket slik:			
Bruk av lån	12 257	8 000	18 500
Salg av aksjer og andeler	69	0	0
Mottatte avdrag på utlån	1 006	919	463
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	3 600	0
Bruk av bundne driftsfond	0	1 873	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	550
Bruk av bundne investeringsfond	70	0	0
Sum finansiering	13 402	14 393	19 513
Udekket/udisponert	-250	0	0

Alle tall i 1000 kr

7.4 Budsjettskjema 2A investering

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Investeringer i anleggsmidler	14 235	13 000	18 500

Utlån og forskutteringer	400	0	-553
Kjøp av aksjer og andeler	506	450	550
Avdrag på lån	472	389	456
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0
Avsetninger	0	553	560
Årets finansieringsbehov	15 614	14 393	19 513
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidler	12 257	8 000	18 500
Inntekter fra salg av anleggsmidler	69	0	0
Tilskudd til investeringer	0	0	0
Kompensasjon for mva	1 961	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	1 006	919	463
Andre inntekter	0	0	0
Sum ekstern finansiering	15 293	8 919	18 963
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
Bruk av avsetninger	70	5 473	550
Sum finansiering	15 364	14 393	19 513
Udekket/udisponert	-250	0	0

Alle tall i 1000 kr

7.5 Låneopptak

Det er i budsjett 2018 vedtatt låneopptak på kr.18.500.000.

Lånet tas opp med en nedbetalingstid på 20 år.

8 Vedlegg

8.1 Betalingsregulativ

Ansvar	Egenandeler	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
5	Inntekt inntil 2G	200,00	pr måned			
PLO	Inntekt 2G – 3G	976,00	pr måned			
	Inntekt 3G – 4G	1572,00	pr måned			
	Inntekt 4G – 5G	2301,00	pr måned			
	Inntekt 5G +	3072,00	pr måned			
	Hjemmehjelp	290,00	pr time			
Ansvar	Salg	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
5	Middag hel porsjon	70,00		72,00		0 %
PLO	Middag liten porsjon	60,00		62,00		0 %
	Kveldsmat/frokost	30,00	pr måltid	31,00		0 %
	Middag pårørende	70,00		72,00		0 %
	Utbringning av middag	15,00	pr måltid	15,00		0 %
Ansvar	Leieinntekter	Sats 2017	Periode	Forslag 2016	Endring	Endring %
PLO	Egenandel trygghetsalarmer 2016- analog	253,00	pr måned	260,00		Selvkost, ca 3 %
	Egenandel trygghetsalarmer 2016- GSM	280,00	pr måned	288,00		
Ansvar	Brukerbetalingssjukaheim	Sats 2017	Periode	Forslag 2017	Endring	Endring %
5 PLO	Døgnopphold	150,00	pr døgn	Sentrale satser foreligger desember		
	Dag/natt opphold	80,00	pr døgn			
	Langtidsplass- 75% trygd					

Langtidsplass- 85% kapitalinntekt		Gratis		Gratis		Gratis	
Ansvar	Brukerbetaling barnehage	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %	Endring %
2	Avlastningsplass						
OK	Brukerbetaling barnehage						
	Barnehage – hel plass (sentralt bestemt maks pris)						
	Deltidstilbud pr. dag	2 730,00	pr måned	2910,00	Maks pris		3%
	Halv plass	634,00	pr måned	634,00			3%
	4 dager/uka	1 585,00	pr måned	1585,00			3%
	3 dager/uka	2 536,00	pr måned	2536,00	50,00		3%
	2 dager/uka	1 902,00	pr måned	1902,00	45,00		3%
	1 dag/uka	1 268,00	pr måned	1268,00	35,00		3%
	Ekstra dager barnehage	634,00	pr måned	634,00	16,00		3%
	Utvidet åpningstid/ekstra timer/barnehage	247,00	pr dag	247,00	7,00		3%
	Mat- hel plass	55,00	pr time	55,00	1,50		3%
	Mat- halv plass	246,00	pr måned	246,00	0		0%
	Mat- 3 dager/uka	123,00	pr måned	123,00	0		0%
	Mat- 2 dager/uka	148,00	pr måned	148,00	0		0%
	Mat- 1 dag/uka	99,00	pr måned	99,00	0		0%
	Mat- Ekstradager	49,50	pr måned	49,50	0		0%
	Kosepenger	24,00	pr dag	24,00	0		0%
	Frokost på skolen, eksl. Mva	70,00	pr dag	70,00	0		0%
	SFO-24,5 t/u, morgener/etterm./skolefridager	15,50	pr dag	15,50	0		0%
	SFO-18,5 t/u, etterm./skolefridager	21,00	pr time	22,00	1,00		5%
	SFO-9t/u, ettermiddager på skolefridager	21,00	pr time	22,00	1,00		5%
	SFO-9,5 t/u, skolefridag	21,00	pr time	22,00	1,00		5%
	Ferietilbud SFO	21,00	pr time	22,00	1,00		5%
	Kosepenger SFO	85,00	Pr mnd	90,00	5,00		6%
Ansvar	Brukerbetaling	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %	Endring %
2 OK	Enetimer – barn og unge 22 ½ min./uke.	1 944,00	pr måned	1 992,00	48,00		3 %
	Enetimer voksne, 22½ min./uke.	2 255,00	pr måned	2 310,00	55,00		3 %

	Gruppeundervisning (3-6elever) – 45 – 90 min/uke. Gruppeundervisning (over 6 elever) – 90 min/uke. Gruppeundervisning (over 6 elever) – 30 – 45 min/uke. Salg av tjenester friv. lag/organisasjoner. Salg av tjenester til grunnskole / barnehage. Særskilte prosjekt.	1 553,00 810,00 403,00 75 % av kostnad 100% av kostnad Ihht. reel kostnad	pr måned pr måned pr måned	1 591,00 830,00 413,00 75 % av kostnad 100% av kostnad Ihht reel kostnad	38,00 20,00 10,00	3 % 3 % 3 %
Ansvar	Billettinntekt og utleie	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
2 OK	Fritidsbading – voksne. Fritidsbading – barn.	0,00 0,00		0,00 0,00	0,00 0,00	0 % 0 %
Ansvar	Fellingsavgift fastsatt av Miljødirektoratet	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
4 Teknisk	Voksen elg Elgkalv Voksen hjort Hjortekalv	510,00 300,00 390,00 236,00	pr skutt dyr pr skutt dyr pr skutt dyr pr skutt dyr	537,00 316,00 411,00 249,00		5 % 5 % 5 % 6 %
	Saksbehandlingsgebyr- Fastsatt i forskrift av Landbruks- og matdepartementet	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
	Jordloven- Deling Konsesjonsloven – Søknad om konsesjon	2 000 5 000		2 000 5 000	0 0	0 % 0 %
	Snøscooter	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
	Kjøretillatelse dagkort Grane kommune Kjøretillatelse årskort Grane kommune Kjøretillatelse ukerskort Grane kommune Kjøretillatelse tre-dagerskort Grane kommune	135,00 900,00 360,00 225,00		135,00 900,00 360,00 225,00		0 % 0 % 0 % 0 %
	Renovasjon eks. mva	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
4 Teknisk	80 L 140 L 240 L 360L 660 L Volumavhengiggebyr eks. mva	2 040,00 2 040,00 2 040,00 2 040,00 9 342,00		2 040,00 2 040,00 2 040,00 2 040,00 9 342,00	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00	0 % 0 % 0 % 0 % 0 %

		Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
	80 L	369,00		369,00	0,00	0 %
	140 L	646,00		646,00	0,00	0 %
	240 L	1 107,00		1 107,00	0,00	0 %
	360L	2 546,00		2 546,00	0,00	0 %
	Kommunalt tilleggs. mva	110,00		115,00	5,00	5 %
	Fritidsrenovasjon eks. moms	950,40		950,40	0,00	0 %
	Tvungen fom 2016					
	Hovedpostene for byggesaksgebyrer	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
4	Teknisk			13 923,00	406,00	3 %
				8 011,00	240,00	3 %
				5 056,00	152,00	3 %
				1 205,00	36,00	3 %
				2 307,00	69,00	3 %
	Meldingssaker	1 480,00		1 524,00	44,00	3 %
	Hovedpostene for oppmålingsaker	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
4	Teknisk			7 2022,00	210,00	3 %
				13 984,00	420,00	3 %
				6 992,00	210,00	3 %
				2 330,00	70,00	3 %
				9 322,00	280,00	3 %
				1 165,00	35,00	3 %
				865,00	26,00	3 %
				116,00	3,00	3 %
				2 000,00	60,00	3 %
						2 060,00
	Hovedpostene for vann- og avløpsgebyrer	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
4	Teknisk			5 482,00	160,00	3 %
				5 275,00	158,00	3 %
				4 158,00	125,00	3 %
				2 079,00	62,00	3 %
				2 532,00	76,00	3 %

		Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
	Årsavgift vann målt for bruk pr. m ³	15,00		15,50	0,50	3 %
	Fastpris pr. år/vannmåler pr. boenhet	2 742,00		2 824,00	82,00	3 %
	Årsavgift avløp inkl. slambehandling	5 492,00		5 657,00	165,00	3 %
	Årsavgift avløp målt for bruk pr. m ³	29,00		30,00	1,00	4 %
	Slamtømming inntil 4 m ³	1 920,00		1 978,00	58,00	6 %
	Slamtømming, tillegg pr m ³ over 4 m ³	322,00		332,00	10,00	3 %
	Utslippsakk, sandfilter	1 934,00		1 992,00	58,00	3 %
	Utslippstillatelse for oljeholdig avløpsvann	2 024,00		2 085,00	61,00	3 %
	Feiing og brannvern	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
	Feieavgift pr. pipeløp eks. mva	534,00		534,00	0,00	0 %
	Brannutrykning ved unødig alarm eks. mva	5 150,00		5 305,00	155,00	3 %
	Salg av info til Norsk Eiendomsinformasjon AS(Ambita-Infoland)	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
	Landbrukseiendom/Gårdskart	213,00		219,00	6,00	3 %
	Matrikkelbrev	215,00		221,00	6,00	3 %
	Målebrev	112,00		115,00	3,00	3 %
	Kommunale festecontrakter/ festeavgift	112,00		115,00	3,00	3 %
	Godkjente bygningstegninger	311,00		320,00	9,00	3 %
	Ferdigattest/midlertidig brukstillatelse	112,00		115,00	3,00	3 %
	Vei, vannforsyning og avløpsforhold	107,00		110,00	3,00	3 %
	Kommunale avgifter og eiendomsskatt	112,00		115,00	3,00	3 %
	Restanser og legalpant	112,00		115,00	3,00	3 %
	Gjeldende planstatus med bestemmelser	163,00		168,00	5,00	3 %
	Hovedpostene for plan- og disp.behandling	Sats 2017	Periode	Forslag 2018	Endring	Endring %
4	Teknisk	3 000,00		3 090,00	90,00	3 %
	Behandling av planprogram	3 000,00		3 090,00	90,00	3 %
	Behandling av konsekvensutredning	2 000,00		2 060,00	60,00	3 %
	Disp. reg.planer som ikke krever høring	3 000,00		3 090,00	90,00	3 %
	Disp. reg.planer som krever høring	5 000,00		5 150,00	150,00	3 %